

1932

1931

Τὸ «Ἐγερτήριο» ἀποβλέπον εἰς τὸν γάμον ὡς εἰς τὴν μᾶλλον ἐγγυημένην πηγὴν τῆς ἐπὶ τὰ βελτίω ἀναπαραγωγῆς τῆς Φυλῆς, εὐρίσκον δὲ τὴν ἀρτίαν γυναῖκα τὸ ἀσφαλέστερον ἐξέγγυον τῆς ἐπιτυχίας τοῦ γάμου καὶ κατὰ συνεκδοχὴν τῆς ἐπιτυχημένης ἀναπαραγωγῆς, ἀρτίαν δὲ γυναῖκα ἐννοεῖ τὴν συνδυάζουσαν τὸ ψυχικὸν μετὰ τοῦ σωματικοῦ ὕγιους κάλλους, θεωρεῖ καθήκον του νὰ περιλάβῃ εἰς τὸν κύκλον τῶν εὐρέων ἐπιδιώξεων του καὶ τὴν διευκύνουσιν τῆς συνάψεως ἐπιτυχῶν γάμων, τῶν δὲ ἀποβλεπόντων—τῶν τοιούτων ἐπιτυχῶν γάμων—καὶ σπανιωτέρων, ἵνα μὴ εἴπωμεν σπανιωτάτων, διὰ λόγους ποὺ θὰ ἐξετάσωμεν εἰς τὰ ἐπόμενα φύλλα.

Διὰ τὴν ἐπιτυχίαν ὅμως τοῦ γάμου θεωρεῖ τὸ «Ἐγερτήριο» ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ τὸ ψυχικὸν κάλλος τῆς γυναικὸς, τὴν ψυχικὴν εὐγένειαν καὶ καλοσύνην αὐτῆς, τὸ μεγαλειωδέστερον τοῦτο γυναικεῖον μεγαλεῖον. Ἐὰν τὸ μορφικὸν καὶ σωματικὸν κάλλος τῆς γυναικὸς ἀποτελοῦν ἐμφανὲς μεγαλεῖον αὐτῆς, τὸ ψυχικὸν αὐτῆς κάλλος οὐχ' ἦτον ἀποτελεῖ ἔτι μείζον, ἔτι αἰγλήεν καὶ λατρευτὸν καὶ θαυμαστὸν μεγαλεῖον, καίτοι ἀφανέστερον τοῦ πρώτου καὶ δυσδιακριτώτερον. Μὲ μορφὴ ἀσχημὴ καὶ ψυχὴν ὁμορφὴν, τὸ κακὸ εἶνε μικρὸν, καλυπτόμενον ἀπὸ τοῦ ψυχικοῦ κάλλους μὲ τὸ παραπάνω. Ἀλλὰ μὲ μορφὴν ὀραίαν καὶ ψυχὴν ἀσχημὴν, τὸ κακὸ εἶνε τεραστῶδες. Εἰς δὲ τὴν γυναῖκα ποὺ εὐρίσκονται συνυπάρχουσαι ἡ δύο αὐτὲς ὁμορφίαι, τὰ δύο αὐτὰ

θειοειδῆ μεγαλεῖα, εἰς αὐτὴν ἀναμφισπόμενως ὁ Δημιουργὸς ἀπεικονίσεν ἑαυτόν. Ἀποτελοῦν τὴν τελειοτέραν ἐμφάνισιν τῆς γυναικὸς, τὸ εὐγενέστερον δναιοπόλημα ἀνδρσοπεποῦς συζύγου καὶ τὸ ἀσφαλέστερον θεμέλιον διὰ τὴν ἐποικοδόμησιν τῆς εὐτυχίας ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ.

Τὴν φωτογραφίαν ὄλων ἐκείνων τῶν νεανίδων, ποὺ συνδυάζουν τὰ δύο ἀνωτέρω κάλλη, τὸ κάλλος τῆς μορφῆς καὶ τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς, θὰ δημοσιεύωμεν εἰς τὸν ἀνωτέρω χῶρον ἀπόπου γῆς καὶ ἂν κατὰγονται αὐταί, τὰ ἐγκαίνεια τοῦ ὁποῦοι κάμνονε σήμερον δημοσιεύοντες τὴν φωτογραφίαν τῆς ἐκ Χαλέπας Κρήτης ἀνθοβολισμένης ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα γυναικεῖα μῦρα, δεσποινίδος Ἀνθοῦλας Καροῦ, τῆς ὁποίας ἡ μορφικὴ καλλονὴ εἶνε καὶ τοῖς τυφλοῖς ὁρατὴ, τὴν δὲ ψυχικὴν τῆς ὑπερωριότητα, τὴν ψυχικὴν τῆς ἀγγελικότητα γνωρίσαν ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως βεβαιώνει τὸ «Ἐγερτήριο».

Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου προκύπτει προφανῶς μία δυσκολία. Ἡ δυσκολία τοῦ πῶς δύναται τὸ «Ἐγερτήριο» νὰ ἐξελέγῃ τὸ ἀληθὲς τῆς βεβαιώσεως ἀγνώστου τινος περὶ τῆς ψυχικῆς ὀριότητος κόρης τινος, τῆς ὁποίας τὴν φωτογραφίαν θὰ ἀπέστειλεν οὗτος πρὸς τὸ «Ἐγερτήριο»; Πίπτον δὲ τυχόν τοῦτο θῦμα ἀναληθῶν βεβαιώσεων, δύναται νὰ μὴ ὁρῶδηση πρὸς τῆς εὐθύνης του νὰ κάμῃ ὀραῖα παθῆ τινὰ νέον θῦμα του;

Διὰ τοῦτο, πρὸς πρόληψιν τοῦ ἀτόπου τούτου, θὰ δημοσιεύωμεν μὲν εὐχαρίστως τὴν φωτογραφίαν πάσης νέας συνδυαζούσης τὴν ὁμορφίαν τῆς ψυχῆς μὲ τὴν ὁμορφίαν τῆς μορφῆς, ἐφ' ὅσον ἡ ὁμορφία τῆς ψυχῆς τῆς βεβαιούται ἐγγράφως διὰ τοῦ λόγου τῆς τιμῆς των ἀπὸ ἀξιόπιστα πρόσωπα τοῦ τόπου εἰς τὸν ὁποῖον αὐτὴ ζῇ.

Εὐέλπιδες καὶ θαλλεροὶ νέοι, ὅσοι σέβασθε ἑαυτοὺς ὡς ἄνδρας. Ὑψώσετε τοὺς ἑαυτοὺς σας ὑπὲρ τὰ κίβδηλα θέληγτρα τοῦ ἐμπορικοῦ γάμου, ὅστις καταρρακώνει τὴν ἀνδρικὴν σας ἀξιοπρέπειαν καὶ ὑπερφάνειαν, ἀναίρει τὸν ὑψηλὸν σκοπὸν τῆς συζεύξεως, ἀποτελεῖ ἔγκλημα κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σας καὶ κατὰ τοῦ σκοποῦ τῆς Δημιουργίας, κατασπιλώνει τὰ εὖσση ἀνθρώπου σας νεάτα τὰ πολυτιμώτερα ταῦτα ἀνθὲς τῆς ζωῆς τὰ ὁποῖα πωλεῖτε ἀντὶ τριάκοντα ἀργυρίων ὡς ὁ Ἰούδας ἐπώλει τὸν ἑνανθρωπίσαντα Θεὸν χάριν αὐτῶν.

Τὰ θαλλερά σας νεάτα προορίζονται δι' ἓνα ἰδιαίτατα σκοπὸν, σκοπὸν ὑψηλόν, πάμμεγα, Θεῖον: εἰς τὴν ἐπὶ τὰ βελτίω ἀναπαραγωγὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ποδοπατοῦντες δὲ τὸν θεῖον τοῦτον σκοπὸν καὶ θέτοντες τὰ νεάτα σας εἰς χρηματικὸν πλειστηριασμόν, τὰ ἀσχημίζετε, τὰ καθιστᾶτε δυσειδῆ καὶ ἀποτρόπαια, τὰ στιγματίζετε καὶ ἐκφυλίζετε τὸν προορισμὸν των, ἐκφυλοὶ ὡς νέοι, ταπεινοὶ ὡς σκῆψεις, ποταποὶ ὡς σκοποὶ, ἀποβαίνοντες.

ΤΟ «ΕΓΕΡΤΗΡΙΟΝ»

ΚΟΜΜΩΣΕΙΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΚΟΜΜΩΣΕΙΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΑΝΑΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΟ ΜΕΓΙΣΤΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

B!

Ἐγράψαμεν εἰς τὸ προηγούμενον σχετικὸν ἄρθρον μας, ὅτι τὸ μέγιστον τῶν προβλημάτων ὄχι μόνον διὰ τὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὅλην, εἶναι τὸ πῶς αὕτη θὰ κατορθώσῃ νὰ ἀναπαράγεται ἐπὶ τὰ βελτίω.

Ἡμεῖς ὅμως ἐδῶ ὄχι μόνον δὲν ἐκάμαμε τίποτε διὰ τὴν ἐν λόγω ἐπὶ τὰ βελτίω ἀναπαραγωγὴν μας, ἀλλ' ἀντιθέτως, συντρέχωμεν τὴν ἐπὶ τὰ χεῖρω τοιαύτην, καὶ ἰδίᾳ ἐκ δύο ἀποφύων: Φυσιολογικῇ ἢ μιᾷ, Διαπαιδαγωγικῇ, ἢ ἄλλῃ.

Ἐρετε σὲ ποιὸς ἔχει ἀφελῆ ἢ ἀναπαραγωγὴν, τουλάχιστον εἰς τὰς πόλεις, κατὰ τὰ 9/10 τῆς; Εἰς τοὺς χειροτέρους ὁργανισμούς. Εἰς τὰ σκύδαλα τοῦ ἀνθρωπίνου ὀλικοῦ τῆς χώρας: εἰς ὅλους τοὺς «κακουδέρηδες», εἰς ὅλους τοὺς καχεκτικούς ὁργανισμούς, εἰς ὅλους τοὺς χαλασμένους φύσει ἢ ἐξηντημένους ἢ λόγω κακῆς διατροφῆς ἢ λόγω καταχρήσεων.

Κάμετε μιὰ βόλτα εἰς τίς λαϊκὰς συνοικίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ θὰ πεισθῇτε. Ὅλους τοὺς «κακουδέρηδες», κακουδέρηδες δὲ ὄχι μόνον λόγω τῆς σωματικῆς των διαπλάσεως, ἀλλὰ καὶ λόγω τῆς πνευματικῆς των συνθέσεως, ἀκόμη καὶ τῆς ἀνατροφῆς των, θὰ τοὺς βρῇτε παντρεμένους. Τοῦ πιδ χειροτέρου ἐξ αὐτῶν ἢ πρώτη του δουλιὰ, ἅμα «βγῇ ἀπὸ τ' ἀδύο», εἶναι νὰ παντρευτῇ. Μὲ ποιά, δὲν πολυσκοτίζεται. Μὲ μιὰ φυσικὰ κακουδέρησαν, χειροτέραν τοῦ ὧς ἐπὶ τὸ πλείστον. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ὀλιγώτερον κακόν. Τὸ μεγαλύτερον, εἶναι ὅτι ἀρχίζουσιν ὕστερα ἅμα παντρευτοῦν ἐντατικὰ τὸ γεννοδόλημα. Θερρεῖ κανεὶς πῶς ἄλλο δὲν σκέπτονται, πῶς ἄλλο δὲν κάνουν. Καὶ κάνει καθέννας τοὺς ἑνα σωρὸς παιδιά. Κακουδέρηκα καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὴν φύσιν, ἀλλ' καὶ πιδ κακουδέρηκα ὁποῖανοντα λόγω κακῆς διατροφῆς. Κανεὶς φραγμὸς ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας εἰς τὸ ἐπ' ἀπειρον γεννοβόλημά των. Ἀλλὰ καὶ καμμιὰ φροντίδα διὰ τὴν ὑγιεινότεραν διατροφήν των κατόπιν. Καὶ ἔτσι, συμπληροῦνται τὸ ἓνα κακόν, ἀλλ' ἐρχεται κατόπιν καὶ κατὶ ἄλλο διὰ νὰ τὸ ἐπεπληρώσῃ, διὰ νὰ τὸ ἐπιδεινώσῃ.

Ἐρχεται ἡ ἀνατροφή. Αὐτὰ ὅλα τὰ ἀπὸ κακουδέρηδες κακουδέρηκα καὶ κακορίζικα παιδιά, ἀνατρέφονται κατὰ τὸν χειρίστον, κατὰ κανόνα, τρόπον. Ἀπὸ πατέρα ὡς ἐπὶ τὸ πλεί-

στον μέθυσον καὶ ἀπὸ μητέρα ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον καὶ ὡς ἐγγίστα Μέγαιρα.....

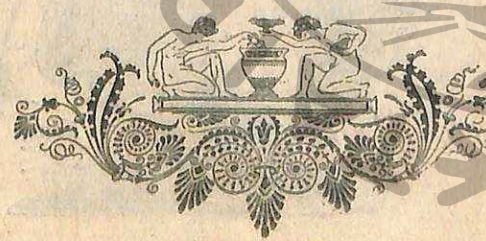
Εἶχα τὸ εὐτύχημα, καθ' ὃ φτωχὸς, νὰ κατοικῶ πάντοτε σχεδὸν σὲ λαϊκὰς συνοικίας. Ἐσχάτως κατοικῶ μὴν στοῦ Μακρυγιάννη τὴν συνοικίαν. Παραπλεύρως μου ἐκάθητο μιὰ κυριολεκτικὴ Μέγαιρα μ' ἓνα σωρὸς παιδιά. Ὡ Θεέ μου. Πόσες φορές δὲν εὐρέθηκα στὴν ψυχικὴ ἀνάγκη νὰ φτώσω νοερῶς τὴν Πολιτείαν, τοὺς ἀρμοδίους, τοὺς νομοθέτας, ἀκούων τὸν τρόπον ποὺ μεταχειρίζετο τὰ παιδιά αὐτὰ ἢ μάνα των. Καὶ Ἀγγελοὶ ψυχικῶς νὰ ἦσαν θὰ τοὺς ἔκανε σκοτεινοὺς δαίμονας. Μὰ θέλει γιὰ ὄνομα τοῦ θεοῦ μεγάλη θεογνωσία ὅτι ὅλες αὐτὲς ἡ μητέρες καὶ οἱ πατέρες θέλουν κάποιαν ποδηγεσίαν, κάποιαν νοουθεσίαν καὶ ὅτι ἓνας μυαλωμένος παιδονόμος, ρέιτης καὶ μὲ ζήλον, περιερχόμενος κάθε λίγο τὴν περιφέρειάν του—νὰ διαιρεθῶν αἱ Ἀθῆναι εἰς 20 τουλάχιστον περιφέρειας—καὶ ἐρευνῶν καὶ μανθάνων ἀπὸ τοὺς γείτονας, τοὺς κακώτεροους γονεῖς κάθε δρόμου—εἶναι δὲ πασίγνωστοι οἱ τέτοιοι στὴ γειτονίαν—νὰ τοὺς νοουθετῇ, νὰ τοὺς συμβουλεύῃ, νὰ τοὺς ὑποδείκνῃ μὲ ἀπλὰ λόγια τὸν τρόπον ποὺ πρέπει νὰ μεταχειρίζονται τὰ παιδιά τους, νὰ τοὺς ὑποδείκνῃ τὸν κίνδυνον ποὺ διατρέχουν τὰ παιδιά τους νὰ γίνουν κακοὶ ἀπὸ ἓνα τέτοιον μεταχειρισμὸν ἐκ μέρους τῆς μάνας των, νὰ τοὺς ἀπειλῇ ἐν τέλει ὡς ἐξουσία ὅτι θὰ τοὺς φυλακίσῃ, εἶναι δυνατόν μὲ μιὰ τέτοια ἐπανειλημμένη νοουθεσίαν νὰ μὴ διαφωτίζοντας λίγο ἔτιω, νὰ μὴ μαλακώσουν, ὥστε ὅπως δὴποτε λίγο ἢ πολὺ νὰ μεταδληθοῦν νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς τὰς ὑποδείξεις τοῦ παιδονόμου καὶ ν' ἀλλάξουν τὴν κτηνώδη συμπεριφορὰν των πρὸς τὰ παιδιά των;

Ἐκάθησα κατόπιν σὲνα ἄλλο λαϊκὸ σπίτι στὸ Παγκράτι. Ἡ προσφι-

στέρα ἀποστροφή τῆς μάνας πρὸς τὰ παιδιά της γιὰ κάθε ὑβόλου πῆδημα ἦτο «στὸ διάολο». Ὅλες λοιπὸν αὐτὲς αἱ μητέρες, αἱ μὲ χωρὶς καμμιὰ μόρφωσι, καμμιὰ ἀνατροφή, κακουχημένες καὶ βαροφυχημένες ἐπιπροσθέτως καὶ ἀπὸ τὴν φτώχεια των καὶ ἡ περισσότερες καὶ ἀπὸ τὴν πρὸς αὐτὰς συμπεριφορὰν κακῶν συζύγων, ἀφιέμενες ἔτσι σὴν τύχῃ τους, στὴν ἀμάθειάν τους, στὴν κακὴν ἀνατροφήν τους, ἄνευ οὐδεμιᾶς παρ' οὐδενὸς ἐπιδότησεως ἢ νοουθετήσεως, τί παιδιά θέλετε ν' ἀναθρέψουν καὶ τί ἀνθρώπους καὶ τί πολίτας νὰ δώσουν αὐρίον στὴν κοινωνίαν καὶ στὴν Πολιτείαν;

Καὶ αὕτη εἶναι ἡ μιὰ πλευρὰ τοῦ διπλοῦ κακοῦ, ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀναπαραγωγὴν μας. Ἀς ἴδωμεν τώρα καὶ τὴν ἄλλην πλευράν. Αὕτην τὴν ἀποτελοῦν αἱ εὐποροὶ τάξεις, αἱ ὁποῖαι δύνανται καὶ καλύτερα παιδιά νὰ γεννήσουν καὶ καλλίτερα νὰ τὰ θρέψουν καὶ ἀναθρέψουν. Αὐταί, ἀντιθέτως πρὸς τὰς λαϊκὰς, ἀποφεύγουν διὰ τεχνικῶν μέσων τὰ πολλὰ παιδιά. Περιορίζονται τὸ πολὺ πολὺ εἰς ἓνα ἢ δύο. Ἀπὸ ἐγωισμὸν ἀπ'ἀνθρώπων καὶ κατὰπτυστον ἡ κυρία δ.α. νὰ μὴ χαλάσουν τὴν καλλιγραφίαν τοῦ σώματός των. Ἀπὸ νοσηρὰν φιλαυτίαν οἱ Κύριοι διὰ νὰ μὴ σκουτουριαστοῦν ἀπὸ τὴν ἀνατροφὴν πολλῶν παιδιῶν καὶ μειωθῇ ἡ εὐμάρεια των ἀπὸ τὰ ἐξοδα τῶν παιδιῶν. Καὶ ἔτσι ἀντιφυσικῶς αὐτὲς ἀντιλήψεις τίς ἄλλος φταίει παρὰ ἡ Πολιτεία; Καὶ ἔτσι, ἡ δυσαναλογία τῶν κακῶν πρὸς τὰ καλὰ παιδιά μεγαλώνει ἀκόμη περισσότερον. Καὶ διὰ ὅτι οἱ κακοχημέναι φτωχοὶ εἶναι περισσότεροι ἀπὸ τοὺς καλοσυντηρημένους εὐπόρους καὶ δίδει, οἱ μὲν πολλοὶ καὶ κακοὶ γεννοβολοῦν ἀπερίοριστα, οἱ δὲ λίγοι καὶ καλοὶ γεννοῦν περιοσμένως, δσάκις δὲν γεννοῦν καὶ καθόλου.

Ἀλλὰ πρόκειται ἀραγε γιὰ ζήτημα παρονυχίδος, ὥστε νὰ μὴ τὸ ἐξῇ πρὸς ἑξῆς οὕτε πόρρω ἢ καμμιὰ ὥς τώρα Κυβέρνησις, καμμιὰ σοφὴ νομοθεσία, κανεὶς βαθυσκόχαστος νομοθέτης; Ἡ μήπως πρόκειται περὶ τοῦ Πανυψίστου, περὶ τῆς ἐπὶ τὰ χεῖρω ἐξελίξεως τῆς ράτσας μας, ἥτις τοιαύτη ἐξελίξις, φυσικὸν, φυσικώτατον εἶναι, νὰ φέρῃ σὺν τῷ χρόνῳ τὸν ἐξαφαισμὸν τῆς, ἀπὸ πρῶτα φέρει τὴν προτομὴν κατὰπτυσσίνης καὶ τὸν ἐξουτελισμὸν τῆς πρὸ τῶν ὁμμάτων τῶν σφρυγγλῶν λαῶν; Ἀλλὰ τὸ ζήτημα μέγα, ὑπέρμεγα, θὰ τὸ συνεχίσωμεν.

Τὰ μεγάλα ἔθνημας ἐπὶ ἡμᾶς

Η ΕΠΙΠΟΛΑΙΟΤΗΣ

Ὡς γνωστὸν εἶνε ἄνθρωποι ποὺ τὸ πνεῦμά τους εἶνε γενικόν, εὐρί, πολυμερές, δυνάμενον νὰ συλλάβῃ ἢ νὰ ἐννόησῃ ὅλας ἡ σχεδὸν ὅλας τὰς ἐννοίας. Ἄλλων πάλιν, εἶνε τόσον μονομερές, ποὺ ἂν τοὺς βγάλετε ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς ἐπιδόσεώς των, εἰς τὸν ὁποῖον σημειωτέον μορεῖ νὰ εἶνε ἀριστοί, τοὺς βροῖσκετε κυριολεκτικῶς τοῦβλα. Καὶ δικαστὰς, καὶ λογοτέχνης, καὶ καθηγητὰς, καὶ ἱατροῦς, καὶ ἐν γένει ἐπισημοὺς, ἔχω συναντήσει τέτοιους εἰς τὴν ζωὴν μου. Συνεπῶς ἀπὸ ἐνα ἀριστὰ εἰς τὸ εἶδος τοῦ μορεῖτε νὰ ἀκούσετε ἢ νὰ διαβάσετε, ἐὰν καταγίνετε μὲ τὰ δημοσιολογικά, τὴν μεγαλότερα κουταμάρα, τὴν ὁποίαν ὁμως καὶ σεις, ἐὰν τυχὸν εἰσθε ἄνθρωποι τῆς ἐπιφανείας, τῆς μορφῆς ὅπως εἶνε οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων, θὰ τὴν ἀγοράσετε, παρασυρόμενος ἀπὸ τὴν φήμην τὴν εἰς τὸν κύκλον τῆς εἰδικότητός του, ὡς σοφίαν. Ἐνας Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου λ.χ. γράφει μίαν ἐπιπολαιότητα, ὁ κόσμος ὁ πολὺς, ὁ ἐπιφανειακός, παρασυρόμενος ἀπὸ τὸν τίτλον τοῦ θὰ τὴν πάρῃ ὡς σοφίαν. Ἐνας συγγραφεὺς, ἔστω καὶ πραγματικῶς μεγάλος, θὰ γράψῃ καὶ μεταξὺ τῶν πολλῶν ὁρθῶν, σωφῶν σκέψεων του καὶ μίαν ἀνάπηρη ἢ καὶ δύο ἢ καὶ περισσότερες. Ὁ ἐπιπολαῖος ἀναγνώστης, μοιάζων τοῦ Μουσουλμάνου ποὺ ἂν ἐξέτασται πιστεύει αὐτὸ ποὺ τοῦ λέγει τὸ κοράνιον ὅτι θὰ πάῃ στὸν Παράδεισον νὰ τρώῃ πιλάφι μέσα στὶς ὠραιότερες γυναικες, θὰ τὴν πάρῃ ἀνεξέταστα, θὰ τὴν υιοθετήσῃ ὡς χρυσὸν καὶ ἂν τυχὴ νάναί λογοτέχνης ἢ συγγραφεὺς κατωτέρου ἐπιπέδου, θὰ μᾶς τὴν σεβριώσῃ ὡς ἀδιάσειστες σοφίαι καὶ μὲ ὕψος ποὺ εἶνε σὰ νὰ λέγῃ ὅτι αὐτὰ ποὺ γράφει εἶνε μὴ νῆα ἀποκάλυψις τὴν ὁποίαν ἔκαμε ἀπὸ μιὰ πρὸ ὀλίγου κουβέντα του μὲ τὸν Θεόν. Τώρα, ὅσοι ἀπ' αὐτά, πάρετε καὶ ἐνα ἄλλον μεγάλον κύκλον συγγραφέων καὶ δημοσιολόγων ποὺ βόσκουν μὲ πόλικοι σὲ ὅλας τὰς μεγάλας χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ὁποίων οἱ δικοὶ μας δημοσιολογοὶ καὶ λόγοι ἀντανακλοῦν τὰ φῶτα, τὰς γνώμας, τὰς σκέψεις, τὸν κύκλον τῶν μοντέρνων δημοσιολόγων, τῶν φουτουριστῶν τῆς σκέψεως, τῶν πνευματικῶς παραβλῶπων, τῶν λοξῶν, τῶν παραδοξολόγων καὶ λοιπῶν καὶ λοιπῶν παρεμφερῶς ὕψους καὶ οἱ ὅποιοι ἔχουν πάντοτε μὲ γάλην πέραση εἰς ἐνα μέγιστον κύκλον πνευματικῶς, ἀναπῆρων ἀκριβῶς διὰ τὰς πρωτοτύπους ἀσυναρτησίας των ἢ διὰ τὰς κινεοφανεῖς παραδοξολογίας των ἢ διὰ τὰς ὀγκώδεις ἀνοήσιαις των, αἱ ὁποῖαι δταν δατυπώνονται—καὶ αὐτὸ συμβαίνει πάντοτε—μὲ λογοτεχνικὴν μαεστροσύνην μὲ δεξιοτεχνίαν ἀριστοτεχνικὴν τοῦ καλὰμου, λανθάνονται καὶ κυκλοφοροῦν πᾶς ὡς «καινὰ δαιμόνια» καὶ μάλιστα σὲ περιστάσεις ἀνεμοζάλης, σ' ἐποχές ὡς ἀκριβῶς ἡ δική μας, θολῶν καὶ ἀκαθορίστων σκοπῶν καὶ ἰδανικῶν, σ' ἐποχές ποὺ ὀλίγοι εἶνε ἐκεῖνοι ποὺ ἡ διάνοιά των ἔμεινε ἀτάραχη, ἡ ἀντίληψίς των διανογῆς καὶ ἡ ψυχὴ των ἡρεμῇ, ποὺ, μὲ ἄλλα λόγια νὰ μὴ τάχασαν νὰ μὴ παρασύρθησαν ἀπὸ τὸν μεγάλον συνταραγμὸν, τὸν ψυχι-

κὸν καὶ ἠθικόν, τοῦ κόσμου, ὥστε νὰ ἔχουν χάσιν τὸν προσανατολισμὸν τους, νὰ ἔχουν γίνῃ «φύλλο στὸν ἀνεμὸν».

Αἱ! ὅλη λοιπὸν αὕτῃ ἡ σαβοῦρα τῶν βιβλίων καὶ δημοσιευμάτων, ὅλης αὐτῆς τῆς ἀνισορροπημένης ἐγκεφαλικῆς ὁμοταξίας, ἐναποτίθεται ἐλπιελὸς ὡς πολὺτιμος γνώσις εἰς πλείστοις ἐγκεφάλους καὶ δὴ Ἑλληνικοὺς, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὸ μέγα ἀτύχημα νὰ μὴ γνωρίζουν νὰ ξεχωρίζουν τὴν «ἡρα ἀπὸ τὸ σιτάρι», περιμαζεύεται ὡς διακοσμητικὸν ἐφόδιον ἀπὸ ὅλους ἐκείνους—καὶ εἶπαμε ὅτι οἱ τέτοιοι ἀποτελοῦν τὰ ἐννιάμισα δέκατα—τῶν ὁποίων ὁ μέγας τιμονιέρης δὲν εἶνε δυνατός. Ὁ μέγας πηδαλιούχος, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης τῶν Μεγαλειότητων, ὁ φυσικός νους εἰναι λιποβάρης, δὲν ζυγίζει—κατὰ τὸν λαϊκὸν χαρακτηρισμὸν—σωστὰ «τετραοῖσια». Καὶ ὅταν αὐτὸ συμβαίνει, ὅπως ἐν Ἑλλάδι τοὺς ἑσπέρους ἐπὶ τὸ πλεῖστον συμβαίνει, καὶ λείπει ἀπὸ τὸ κεφάλι ὁ δυνατὸς τιμονιέρης, ὅστις χρησιμεύει καὶ ὡς ταξιδιέρης διὰ νὰ ταξινόμῃ τὰ εἰσαγόμενα κατ' ἀξίαν, τότε, ὅσα περισσώτερα τοῦ ἐποπτικῆς ὁ κύριός του, τὸσον ἢ σαλᾶτα γίνεται πρὸς τὸν σαλᾶτα, δηλαδὴ ἐνα ἀνοήσιον ἀνακάτωμα τῶν πρὸ ἀνομοιοτέρων πραγμάτων.

Εἷχα γνωρίζει ἐνα ἱατρὸν στὴν Αἴγυπτον. Θαύμα ἀπεράντον ἀποθήκην γνώσεων. Ἐὰν ἐσχίζετε τὸ κεφάλι του, θὰ εὐρίσκατε μέσα πελώριες σείβες βιβλίων, βιβλιοθήκας ὅλας, ὅλας τὰς ἐπιστήμας, ὅλας τὰς γνώσεις καὶ μόνον μυσλὸ δὲν θὰ εὐρίσκατε πούθεν. Μυσλὸ ἐννοεῖται δυνατὸ, δυνάμενον νὰ κυριαρχῇ, νὰ ταξινομή, νὰ διευθύνῃ καταλλήλως καὶ ἐπωφελῶς, ὅλην αὐτὴν τὴν τεραστίαν ἐναπο-

Ἀρχαία Ἀθλητρίς

θήκευσιν ξένων πραγμάτων. Τὸ μυαλὸ λοιπὸν, ἀσθενὲς ἐξ ἀρχῆς, ἐκάμφθη ἢ ἐξετοπίσθη ἀπὸ τὸ εἰσελθὼν βάρος καὶ ἐβιάσθησαν εἰς τὸν φύρδην μίγδην στίβον τῶν ἐναποθηκευμένων βιβλίων, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ λαλοῦντα ἢ γράφοντα κατόπιν διὰ τοῦ ἱατροῦ διεκρίνεται ἀμέσως τὸ παρὰ τοῦ ἱατροῦ φωνῆς των, ἡ ἀσυγχρόνιστος χορδὸν τῆς φωνῆς των, ὁ ἐκτός τόπου καὶ χρόνου ἐκφρασῆς των, καὶ ἡ με ἀψυχους τέλος ὁφθαλμοὺς ἐνατένισεν ὑπ' αὐτῶν τῶν περὶ τὰς ἀποστάσεων τῶν ὁποίους ἀπεπειρώντο νὰ περπατήσουν.

Γι' αὐτὸ λέει καὶ ὁ σοφὸς λαὸς μὲ τὴν σχετικὴν παροιμίαν του «Ἡ γνώσις χωρὶς τὴν γνώσιν, φουσκωμένον ἀσκή».

Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ὁ λαὸς μὲ τὸ πρωτόκλητον γνώσιν ἐννοεῖ τὸ μυαλὸ. «Κουρέματα στὴ γνώσιν σου» λένε οἱ χωριοὶ καὶ ἐννοοῦν τὸ μυαλὸ σου. Λοιπὸν αἱ γνώσεις χωρὶς τὴν γνώσιν εἶνε σὰν τὸ φουσκωμένον ἀσκή, ποὺ κάνει ἐν φουσκῶν καὶ φαίνεται γεμάτο, ἀλλὰ μέσα τοῦ λείπει ὁ καρπός, ἡ οὐσία, ποὺ ἐδῶ εἶνε τὸ μυαλὸ.

Τὸν Μουσουλμάνον θεωρῶ ὡς τὴν ὑπεροχωτέραν προσωπικότητα τῆς Εὐρώπης σήμερον, ὅχι μονομερῶς ἀπὸ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς μεγάλης ιδιότητος ἐπισκοποῦμενον, ὅποτε ἄλλα μὴ πορεῖ νὰ τὴν ὑπερεπέρῃ, ἀλλὰ συλλήβδην ἀπὸ τῶν μεγαλυτέρων ιδιοτήτων ποὺ χαρακτηρίζουν τοὺς ξεχωριστοὺς ἀνθρώπους. Χαρακτηρὸς ἀδρός, χαλὺβδινος, εὐδὴς, χρηστός. Θεληματικὸς ἀλύγιστος. Εὐφυχία τῆς ὡραίας μορφῆς. Ἀνώτερος χρημάτων, ἀρετὴ ἀπὸ τὰς μεγίστας τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν. Φιλοπατρις μὲ φιλοπατρίαν εὐθείαν καὶ ἀκαμπτη, τῆς γραμμῆς τοῦ Κλεμάνσ. Ἀπὸ εὐνυτέρως, ἀνθρωπιστικῆς γωνίας, πορεῖ νὰ θεωρηθῇ τοῦτο καὶ ὡς ἐλάττωμα. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον δὲν συγγράφει ἀνθρωπιστικὰ δόγματα, ἀλλ' ἐκλέγεται μὲ τὸν ἀποκλειστικὸν σκοπὸν νὰ ἐξυπηρετήσῃ παντοιοτρόπως τὰ συμφέροντα τοῦ ἱταλικοῦ λαοῦ πρωτίστως, ἢ ὁλόψυχος προσήλωσις τοῦ εἰς τὴν ἱταλικὴν φιλοπατρίαν εἶνε ἀρετὴ, τῆς ὁποίας τὸν χαρακτηρισμὸν ὡς τοιαύτης τὸν δίδει ἡ εὐθύτης του διὰ νὰ φανῇ συνεπὴς πρὸς τὴν ὑποχρέωσιν τὴν ὁποία ἀνέλαβε πρὸς τὸν ἱταλικὸν λαὸν διὰ τῆς ἐκλογῆς του ὡς ἐκπροσώπου τῶν συμφερόντων του. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μυαλὸ τετραγωνικὸ, προικισμένον μὲ βαθεῖαν ψυχολογημένην παρατήρησιν καὶ ὁρθὴν κρίσιν. Εὐμεριδὴς ἐρευνητὴς τῶν πραγματικῶν ὅσων ἐλάττωται. Ἐνεργὴς κυριολεκτικῶς ὅταν διαβάσῃ τοὺς σφύζοντας ἀπὸ λογικὴν καὶ βαθιτάτην παρατηρητικότητα λόγους του, τοὺς ὁποίους μὲ τὴν εὐχέρειαν μᾶς χαρίζει ἡ δημιουργικὴ του διάνοια, ἀναγομένους εἰς ὅλα τὰ θέματα, ἀπὸ τοῦ πολυσυνθετικέρου μέχρι τοῦ πρακτικωτέρου, τοῦ κρασιοῦ ἀκόμη. Πνεῦμα ὀργανωτικὸν πρῶτης δυνάμεως. Ἡ πρωτοτυπία του δὲ, τὸ χάρισμα τοῦτο τῶν δημιουργικῶν πνευμάτων, τὸν καθιστοῦν ἀκόμη πρὸ περισσώτερο ξεχωριστόν.

Αἰ ἐντὶς Μοῦσαι

Αἰσχος, Αἰσχος, Αἰσχος Χίλιες Φορὲς Αἰσχος

Α.

Μιά μέρα εἶπεν ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος ὅστις συνέπεσε νὰ ἦτο καὶ τότε ὁ σημερινός, ὁ Βενιζέλος: Παιδιά μου πρέπει νὰ κάμωμεν πόλεμον. Ἡ Παιδείας, τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος μας, τὸ εὐεργετικόν. Ἐμπρὸς λοιπὸν, παλληκάρια μου, ὅσοι ἀγαπᾶτε τὴν πατρίδα, ὑπακούετε πρὸς τὴν φωνὴν τῆς καὶ πάρετε τὰ ὅπλα σας».

Καὶ τὰ παλληκάρια τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν, ὡς πάντοτε, εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος των, πῆραν τὰ ὅπλα των καὶ ἔτρεξαν ὅπου ὁ Κυβερνήτης τῆς τῆς ἐπρόστασε. Στὴν Ὁράν, στὴν Πόλιν, στὴν Ὀυκρανίαν, στὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Καὶ ἄλλα μὲν τούτων εἶχαν τὴν τύχην νὰ πέσουν εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν. Καὶ ἐκεῖ ποὺ ἔπεσαν ἢ φαντασία τοῦ Ἑλλήνος διαβάτη, διερχομένου ἐκείθεν, διαβάσει τὸ ἀκόλουθον ἀθάνατον ἐπίγραμμα τῆς Ἑλληνικῆς φιλοπατρίας.

«... ΤΗΔΕ ΚΕΙΜΕΘΑ ΤΟΙΣ ΚΕΙΝΩΝ ΡΗΜΑΣΙ ΠΕΙΘΟΜΕΝΟΙ

Ἄλλα ὅμως ἑλλήνι καὶ παλληκάρια ἀνυψότερα τῶν πεσόντων, ἐγύρισαν ὀπίσω σὰ σπῖτια τους ἄλλ' ἄλλα μὲν χωρὶς χέρι, ἄλλα χωρὶς πόδι, καὶ μυριόδες χωρὶς ὕψος καὶ ἱκανότητα νὰ παλαίψουν πλεον πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ζωῆς. Προθυμοποιήθησαν εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος ἔγιναν ῥακὴ τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν θὰ ἔσχααν τὸν λοιπὸν ὡς βάρος ἐπ' αὐτοῦ. Ἄλλ' ἀπέναντι τῆς τοιαύτης παναθλίας σωματικῆς τῶν ἐρεπιδόσεως ἐνα ἀντιστάθμισμα ἠθικὸν ἐδικαιοῦντο ν' ἀναμύουν: τὴν παντοιοτρόπον ἐκδήλωσιν πρὸς αὐτὰ τῆς στοργῆς τῆς τρυφερῆς ἀγάπης τῆς πατρίδος των εἰς τὴν φωνὴν τῆς ὁποίας προθυμοποιήθησαν ἐδυσάσαν τὴν ὑγίαν των, τὴν ζωὴν των. Βλέποντα τὴν πατρίδα των νὰ τὰ ἀγκαλιάζει μὲ πόνον, ἀγάπην, στοργὴν καὶ νὰ χύνῃ μὲ ὅλην τὴν εὐγενεὴ φροντίδα τῆς βάλσαμον εἰς τὰς πληγὰς των καὶ νὰ βγάξῃ ἀπὸ μέσα αὐτὰ τὰ φύλλα τῆς καρδιάς τῆς τῆς θαλπωρῆς αὐτῆς διὰ νὰ θερμαίνῃ τὴν ἀροτρησμένην ζωὴν τους καὶ τὴν καταρρακωμένην ὕψος τους καὶ βλέποντα παντοῦ νὰ προβάλλῃ ὑπὲρ αὐτῶν ἡ στοργὴ καὶ ἡ ἀγάπη τῶν συμπατριωτῶν των εἰς ἀναγνώρισιν τῆς σκληρᾶς θυσίας των, θὰ ἐπαρηγοροῦντο, θὰ ξεχνοῦσαν τὰ πόδια τους, τὰ χέρια τους, τὰ μάτια τους, τὴν ὕψος των, τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς, ποὺ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐδυσάσαν γιὰ τὴν πατρίδα τους, καὶ μὲ τὴν μεγάλην ἱκανοποίησιν εἰς τὴν ψυχὴν ὅτι ἡ θύσας των δὲν πῆγε χαμένη, ὅτι δὲν ἔγιναν κουτσά, στραβά, καὶ ἀνάπηρα ὑπὲρ ἀγνωμόνων καὶ ἀχαρίστων ἀνθρώπων καὶ ὅτι δὲν ὑπερέτησαν σκληρῇ καὶ ἀστοργῇ Μητρίδι—Πατρίδι, ἀλλὰ εὐσπλαχνικῇ καὶ στοργικῇ, γλυκερᾷ Μητρίδι, τὴν γλυκυτέραν καὶ τιμιωτέραν ὅλων τῶν Μητρίδων, τὴν Πατρίδα, θὰ ἔλεγαν βουβα καὶ ἀπόκυφα ἀπὸ μέσα τους: Χαλᾶτε σὺν Πατρίδα μας ἡ ὕψος μας, τὸ αἷμα μας, ἡ ζωὴ μας».

Καὶ θὰ ἔμεναν ἔτσι τὰ κουτσοποδοχρησμένα ἑλληνικὰ παλληκάρια εὐχαρίστημένα ἀπὸ τὸν κουτσοποδοχρησμὰ τους καὶ τὸν πόνον τους καὶ τὴν σωματικὴν ἀναπηρίαν τους, θὰ ἐμαλάκωνε ἐνα γλυκὺ ψυχικὸν συναίσθημα, τὸ συναίσθημα τὸ ὁποῖον γεννᾶται εἰς τὴν ἀνθρώπιν ὁυσυχίαν ὅταν αὐτὴ εἰς τὸ διάβα τῆς ἀνικνύσας ἀντὶ τῆς στοργῆς ἀχαριστίας τὴν μυροβόλοῦσαν εὐγνωμοσύνην, τὴν εὐγνωμοσύνην ἢ ὁποία ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ θροσιῇ τὴν ψυχὴν ἐκείνου ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐκδηλοῦται αὐτὴ καὶ νὰ τὴν κάνῃ νὰ λουλουδίξῃ ἀπὸ τὰ ὡραῖα τεραῖα συναισθηματικὰ λουλούδια.

ΑΝΤΙ ΜΗΤΕΡΑΣ ΜΗΤΡΥΙΑ

Ὅταν δὲ τὰ ἑλληνικὰ παλληκάρια, ποὺ ἔτρεξαν ὀλοπρόθυμα εἰς τὴν φωνὴν τῆς Πατρίδος καὶ χύσαν τὸ αἷμα των ὡς ἐντιμὰ καὶ εὐπρόσδεα τέκνα, ἐπιστρέψαν ἀνάπηρα καὶ ἀνήμερα εἰς τὰ σπῖτια τους, τὰ ὁποῖα βεῖχαν ἄλλα κατὰ κλίμα ἀπὸ τὴν πολυκαταρτὴν ἀπειρία των, ἄλλα ἀραχνοσπῆλαι καὶ ἄλλα καταρριπωμένα, ἐκπνέοντα καὶ σμῆνος ἀνθρώπων δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ οἱ ὁποῖοι ἐκώφευσαν εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς πατρίδος κατεστρατήγησαν τὴν διαταγὴν τῆς ἔμειναν στὰ σπῖτια τους καὶ στὴν ἡσυχίαν τους, καὶ ἐκμεταλλεζόμενοι τὴν ἀπουσίαν τῶν ἀγωνιζομένων, τὸ αἷμα των καὶ τὰς θυσίας των, ἐπλούτισαν, ἐθνησαύρισαν, ἔγιναν Μέγαρα δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἔγιναν μεγάλοι καὶ τρανοί. Ἐπὶ πολυτελῶν οὐτοκινήτων ἐπωχούμενοι σήμερον καὶ κάστην, δὲν ἀξιώνουν, δὲν καταδέχονται νὰ ἐξιώσουν οὔτε ἐνὸς βλέμ-

ματός των τοὺς καροδοσασκισμένους τοῦ πολέμου ἀπὸ τοὺς ὁποίους βιαστικὰ σπεύδουν νὰ ἀντιπαρέρχονται διὰ νὰ μὴ ἐνοχλήῃ ἡ κακομοιρία τους τὴν τυχεράρα εὐμαρείααν τους καὶ τὴν ἀρχοντοχωριάτικὴν μπόζα τους.

Οἱ εὐγενεῖς τῆς πατρίδος οἱ φέροντες τὴν ὡραιότεραν τῆς εὐγενείας περγαμηνήν, τὴν ἀναπηρίαν τους, μὲ σιωπηλὴν ὑπερηφάνειαν, ἢ ὁποία ἰδιάζει εἰς τὰ ἀληθινὰ παλληκάρια καὶ εἰς τὴν ἐντιμὴν πτωχίαν, δὲν καταδέχονται νὰ δώσουν σημασίαν εἰς τὴν πτωχαλαζόνικη συμπεριφορὰν τῶν τυχαρπάστων πλουσιῶν, τῶν ἐκμεταλλεζομένων τῆς θυσίας των τῶν ἀντιπαρεχομένων ἤδη πρὸ τῆς φτώχειας των μὲ ἀλαζονικὴν περιφρόνησιν.

Θὰ ἀρκοῖται εἰς αὐτοὺς πειθαρχικὰ ὁσον καὶ στοργικὰ τέκνα τῆς πατρίδος, κουτσοποδοχρησμένα σήμερον ἡ στοργὴ τῆς Μητέρας των. Αὐτὴ θὰ τοὺς ἀπέχημίαν μὲ τὸ παραπάνω διὰ τὴν συμπεριφορὰν παντὸς ψυχικῶς βανδαλίου. Ἡ ἡμέρα τῆς ψυχῆς των δὲν θὰ ἐταράσσεται ἢ πικρία δὲν θὰ τὰ ἐπνίγει ὥστε νὰ φθάσουν κάποτε εἰς τὸ ἀνύγνωστον ἀλλὰ τέσον φυσικὸν ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν ἀδάρτημα, νὰ μετανοοῦν διὰ τὴν ὑπὲρ πατρίδος θυσίαν των.

Πλὴν δυστυχῶς καὶ παρ' ἐλπίδα, αὐτὸ δὲν συνέβη. Ἀλλὰ εἰς τὴν βάνδαλον συμπεριφορὰν τῶν τυχαρπάστων καὶ μὴ πλουσιῶν, ἐπηκολούθησε ὁμοίᾳ καὶ ἀπαράλλακτῇ ἡ βανδαλικὴ συμπεριφορὰ τῆς γλυκερᾶς τῶν Μεγάλων Μητέρων, εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς ὁποίας ἔδωσαν ὀλοπρόθυμα τὰ χέρια τους, τὰ πόδια τους, τὴν ὕψος τους.

Καὶ ἀκόμη τὸ πιερότερον γι' αὐτοὺς ποὺ ἔκαναν τὴν βανδαλικὴν συμπεριφορὰν τῆς Πατρίδος ἰδ. φαίνεται βανδαλικωτέρα, ἦτο ὅτι ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς πατρίδος ὅστις κανονίζει σήμερον τὴν τοιαύτην τὸν ὀλιγότρονον ἀχόριστον πρὸς αὐτοὺς συμπεριφορὰν αὐτῆς εἶνε τὸ αὐτὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον τοὺς πῆρε ἀπὸ τὰ σπῖτια τοὺς ἀπὸ τὰς ἐργασίας των, ἀπὸ τὴν ἡσυχίαν τους καὶ ἀπὸ τὴν πλήρη ὕψος τους καὶ τοὺς ἔστειλεν ἐξ ὀνόματος τῆς πατρίδος καὶ τῶν συμπεριφερόντων αὐτῆς νὰ κουτσοποδοχρησθοῦν, νὰ καταρρακωθοῦν.

Πᾶς οἰοσθήσεται Κυβερνήτης εἶχε ἐπιτακτικὴν τὴν ἠθικὴν ὑποχρέωσιν ἐνεργῶν διὰ λεγαρισμὸν τῆς πατρίδος νὰ μὴν ἀφήσῃ π. ο. τ. ε. νὰ ἐπιδεῖξῃ αὐτὴ πρὸς τὰ εὐγενέστερα τέκνα τῆς, ὁποία εἶνε τὰ προστρέξαντα πρὸς αὐτὴν εἰς τὴν φωνὴν τῆς, ἀστοργίαν ἢ ὁποία τὴν παρουσιάζει Μητρίδα—Μεγαίραν κα, ὅχι, Μητέρα φιλοστοργήν.

Καὶ ἂν οἰοσθήσεται Κυβερνήτης εἶχε ἐπιτακτικὴν τὴν ὑποχρέωσιν αὐτὴν, ὁ σημερινὸς Κυβερνήτης τὴν εἶχε ἐπιτακτικῶς τάτην καθ' ὃ συνεγείρας καὶ ἐσπιτώσας αὐτὰ εἰς περίστασιν καθ' ἣν μόνος αὐτὸς ἔξ ὅλων τῶν πολιτικῶν παραγόντων τῆς χώρας ἐθεώρησεν ἐπιβεβλημένον τὸν ἐσπιτωμένον τοὺς αὐτὸν καὶ τὴν συνεπεία τούτου οἰκονομικὴν καὶ σωματικὴν κα-

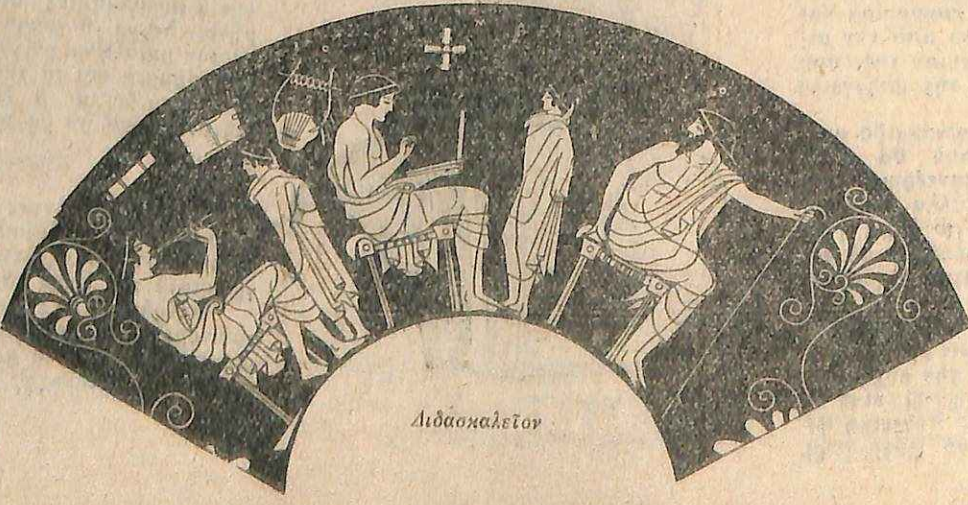

ΑΙ Δ Ο ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΕΜΙΝΙΣΜΟΥ

Β.

Είς τὸ μελιννυτότερον ποίημα τοῦ κόσμου, τὴν γυναῖκα, θελοῦν νὰ δώσουν τὴν χυδαϊοτέραν περὶοποίησιν, πλὴν τῆς ἄλλης, τερατωδεστέρως ταύτης, προσπαθείας τῶν, νὰ τὴν ἀνδροποιήσουν. Θέλουν νὰ τὴν κάμουν νὰ βλέπῃ, νὰ αἰθάται, νὰ ποθῇ, νὰ ὀνειροπολῇ ὑπὸ τὸ πρίσμα καὶ μόνον τῆς ὕλης. Θέλουν οὕτω νὰ ἀποστραγγίσουν ὅχι μόνον τὴν γυναικεῖαν ζωὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν γένει τοιαύτην ἀπὸ τὸ ἡθικὸν τῆς περιεχομένου, ἀπὸ τοῦ αἰσθηματικοῦ παλμοῦς—τὸ λεπτότερον τοῦτο ἄρωμά της—καὶ ἀπὸ κάθε ἰδανικὸν ἐκτός τῆς ὕλιστικῆς σφαίρας εὐρισκόμενον. Ἄλλὰ ποῖαν ἀξίαν ἔχει ἡ ζωὴ ἀνεῦ ἡθικοῦ περιεχομένου καὶ ἀνεῦ τῶν παλμῶν τῶν ἀνωτέρων ἀπολαύσεων καὶ ἰδανικῶν ἐπιδιώξεων; οἷαν ἔχει καὶ ἡ τοῦ κτήνους. Ἡ ἀδικημένη ἀπὸ αἰσθητικῆς χροῖας ἀνωτερότητάς φῶς τῶν πρὸς τοιαύτην καταφέρει ἀνὰ τὴν ἀνδροποίησιν, δὲν βλέπουν ὅτι ὁ ὕλικός σκοπὸς τῆς ζωῆς τὴν ἀφίνει ἀνάπληρον καὶ ἀκόμη ἐτι πλέον: τὴν καθιστᾷ ἄχαρι, βαρετήν, ἀνυπόφορον. Καὶ ἀπόδειξις, οἱ αὐτοκτονοῦντες πλοῦσι. Μὴ διακρίναντες καὶ αὐτοὶ κανένα ἡθικὸν περιεχόμενον εἰς αὐτήν, δὲν κατέστησαν ἱκανοὶ οἱ στίβοι τῶν χιλιοδράμων τῶν, οἱ ὅποιοι καθιστοῦν εὐχρῆ καὶ ὕλην ἀπόλαυσιν καὶ ἐπιθυμίαν, νὰ τοὺς τὴν καταστήσουν ἄν ὅχι εὐτυχῇ, θελκτικῇ, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἀνεκτῇ, ὑποφερτῇ. Καὶ ὅταν ἐπὶ τὴν ὁ κορεσμός ἐκ τῶν ὕλικῶν τῆς ἀπόψεως, τὴν ἐπέταξαν ὑπὸ τὴν πίεσιν στυγνῆς ἀπαγορεύσεως. Εἰς τὴν αὐτὴν ἀποπνευτικὴν ἀπαγοήτευσιν φθάνουν καὶ οἱ Σουφραζέτες τῆς Ἀμερικῆς, μόλις παρέλθουν οἱ ὕλικοι καιροὶ παλμοῦ τῆς νεότητος. Στείρουσι τῆς χαρᾶς, ἐλλείψις ἄλλοθεν ἄλλης τινὸς ἰδανικῆς εὐχρηστικῆς, μετὰ τὴν ἀναπόφευκον συνεπειαν κατόπιν, τὴν ἀπαγοήτευσιν καὶ τὸν σκληρὸν ψυχικὸν μαρμαρόν, πλὴν τῶν ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων αἱ ἐποῖαι εὐρίσκονται ἐν τῇ μέσῃ σὺν κύκλῳ τῶν προικισμένων μετὰ ἐξαιρετικὰ χαρίσματα διανοήσεως καὶ αἱ ὅποιοι ἐντροφεύονται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐπιστήμης τῶν.

Ὅσοι τυχὸν εἶναι τόσο ἀνυχο-λόγητοι καὶ ἀφλο-σόφητοι ὥστε νὰ μὴν τὸ ἔχουν νοιώ-σιν ἀκόμη, ὀφεί-λουν νὰ τὸ νοιώ-σουν δι: εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἀκόμη ὅταν δὲν εὐρίσκο-μεν κανένα ἡθικὸν περιεχόμενον ἄλλο-θενδεδομένον, ὀφεί-

λωμεν χάρις ἀνωτέρας ἀνθρωπιστικῆς σκο-πιμότητος, ἀλλὰ καὶ χάριν ἀνυψώσεως καὶ ἐκκαλύνσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ μας κόσμου, νὰ τῆς δημιουργήσωμεν καὶ νὰ τῆς δώ-σωμεν ἡμεῖς αὐτοὶ τὸ πιο εὐρὺ ἡθικὸν περιεχόμενον, ἀπὸ δημιουργήματα οὕτω δημιουργοὶ ἐξελισσόμενοι, ἀπὸ ἀνδρωπο-θεοί.

Ἄλλ' ἀγῶνα τὸν ὅποιον μᾶς ἐμπνέει ἐκ τῆς μελέτης τῶν γραμμάτων ἀδιάσει-στος πεποιθήσις διὰ τὴν ἰερότητα τοῦ σκοποῦ του, δὲν θὰ προσπαθῶμεν πο-τὲ νὰ τὸν ὑποκλέψωμεν, μετὰ δημοκρατικὰ μέσα, ἐξάγοντες τὸν ἀσυνείδητον φανα-τισμὸν τῶν ἀσυνείδητων μαζῶν καὶ ἐκ μεταλλεύμενοι προλήψεις ἢ ἐρριζωμένα στερεῖα ἔθλια αὐτῶν. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ τὸν διεξαγάγωμεν ἐπὶ ἀναπειταμένῳ πε-δίου, μετὰ χαρτιὰ ἀνοικτὰ, μετὰ βᾶσιν τὸ φῶς τῆς ἐπιστήμης, τῆς ψυχολογίας, τῶν ἱστορικῶν καὶ πραγματικῶν καταστάσεων. Διὰ τοῦτο θὰ δημοσιεύσωμεν καὶ πάσης ἡ-παντὸς ἀντιπροσυνέως τὴν γνώμην, ἡ ὅ-ποια θὰ ἔχῃ κάποια λογικὴν βάσιν. Καὶ μάλιστα τὰς προκαλοῦμεν, διὰ νὰ τὰς οὐχ ἐπὶ τῶν ἀφ' ὧν ὑψηλῶς, χαρὶς φρόνον καὶ χωρίς πάθος καὶ χωρὶς συμφέρον καὶ οὕτω διὰ μᾶς τοιαύτης συζητήσεως ἢ ἡμεῖς θὰ καταρτίσωμεν τὰ ἐπιχειρήμα-τά των, ἢ ἐκεῖνοι τὰ ἰδικά μας, ὅποτε εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ συμφωνήσωμεν μαζί τους, ἢ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἐ-κείνοι μετὰ ἡμᾶς, ἐάν ἐννοεῖται εἶναι κα-λὴς πίστωσης, ἐξ ἐνδὸς ἔχουν συμπαραστή-την εἰς τὴν συζητήσιν των τὴν στοιχειώ-δη λογικὴν, ἐξ ἐτέρου. Διότι σημειωτέον ὅτι ἡ λογικὴ συζήτης εἰς τὸν συμφρονδὸν Ρωμῆ, ἔχει χάσει ἐν πολλοῖς τ' ἄλλη-λουργία τῆς. Καὶ δὲν εἶναι ὀλίγοι ἐκεῖνοι καὶ ἐπιστήμονες δυστυχῶς ἀκόμη, τῶν ὁ-ποίων αἱ συζητήσεις δύνανται διανοητικῆς μούχλας. Ἀπὸ τὴν Πόλιν ἔρχομαι καὶ στήν κορυφὴν κανέλλα. Αὐτὸν τὸν εἰρμὸν τῆς λογικῆς θὲ τὸν βρῆτε σὲ πλείστες

συζητήσεις. Ἄλλοι πάλιν εἶναι τόσο ἐξερκεφαλοὶ διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν Κρητικὴν φρασεολογίαν, ὥστε καὶ πρὸ τῆς τετραγωνικώτερης ἀποδείξεως, αὐτοὶ μὲν τὴν συζήτησιν των, εἰναι οἷον σὸς λέγουσιν. «Ὁὐκ' ἂν με πείσῃς καὶ ἂν σὸς λέγουν.» Μετὰ ἄλλα λόγια «Τὸ κεφάλι μου τὸ ξερὸ δὲν πείθει ἀπὸ λόγια.» Ποῖα λοιπὸν οὐ ἦττις εἶναι δυνατόν νὰ διεξαχθῇ μετὰ τοῖς τέτοιους; Δι' ἀνδρωπο-ν ἔχοντα καλὰ χωρεμένο τὸ θέμα τοῦ συ-ζητή καὶ αὐτοκαταποδῶν εἰς τὸ δι' ὅ-τι γινέται αἱ, ἔσον εὐχάριστον τοῦ εἶναι νὰ συζητῇ μετὰ λογικὸν ἀνδρωπο-ν, ἄλλο τόσο πάλιν τοῦ εἶναι δυσάρεστον νὰ συζητῇ μετὰ πρῶτον ἡγεμόνον, νομίζοντα ὅτι λογικεύ-εται, διότι ἀναμνησκᾷ ἐξ ἑνὸς ἰδέας, φυ-τωμένους ἀπὸ ξένο κεφάλι καὶ προσο-ρμένους νὰ σπασοῦν ἐπὶ ξένου ἀδάφους ἀνομοίου πρὸς τὸ ἰδικόν μας, ὅπως ἀ-κριβῶς συμβαίνει, καὶ μετὰ τὸ ζήτημα τῆς γυναικεῖας ψήφου.

— «Ἀς δώσωμεν εἰς τὴν γυναῖκα ψή-φον διὰ νὰ σωθῇ ὁ κόσμος.» Τὸ ζήτημα τῆς γυναικεῖας ψήφου καὶ ἀπολύτως, ἀπὸ γενικῆς ἀπόψεως, καὶ ἀπὸ εἰδικῆς, τῆς Ἑλληνικῆς, ἐξεταζόμενον, ἔχει πολλὰς πλευρὰς καὶ σημαντικὰς. Παρακαλοῦμεν παντα σεβόμενον ἐαυτὸ καὶ ὡς ἐλευθε-ρον ἀνδρωπο-ν καὶ ὡς Ἑλληνα πολίτην, νὰ τὸ παρακολουθῇ μετὰ ὅλην τὴν προ-σοχὴν τοῦ ἀξίζει τέτοιον θέμα. Διότι δὲν προέχεται περὶ τοῦ ὑπερ πάντα τὰ ζήτήματα σπουδαιοτέρου. Πρόκειται περὶ τῆς κα-ταπτώσεως τῶν λαῶν, τῶν Ἑθνῶν, τῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὴν κατωτάτην κλίμα-κα τῆς ποιτικῆς ἀναπαράγωγῆς των. Καὶ λόγου ἐλθόντος περὶ τῆς γυναικεῖας ψήφου, ὅς δημοσιεύσωμεν συνομιλίαν μας, τὴν ὅποιαν ἐκάμαμε περὶ τῶν ἐ-τῶν μετὰ τὴν Θεῖάν μας τὴν Λενινώ, ὅταν εἴ-χαμε ἐπ.σκεφθῇ τὸ χωρὶ μᾶς στήν Κρή-τη καὶ τὸ ὅποιον εἴχαμε νὰ ἐπικρατῶ-μεν εἰκοσιν ὅλα ἔτη, συνομιλίαν γενομέ-νην ἐπὶ τῇ εὐκαι-ρίᾳ τοῦ τότε ψη-φισθέντος ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν περὶ παροχῆς ψή-φου εἰς τὸς γυναι-κὸς ἐκλογὰς καὶ τὴν ὅποιαν συνομι-λίαν ὡς ἰσοφαρί-ζουσιν μετὰ ἑνα ἐ-κατομύριο τσουβά-λια ἐπιχειρήματα τῶν κοπτομένων διὰ τὴν γυναικεῖαν ψή-φον, ἐδημοσιεύ-σαμεν τότε εἰς τὴν «Ἀλλήθειαν» τῶν Χανίων.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἄλλ' ἀπὸ ποῖαν ἑλλειψιν καλλιερ-γείας πάσχει σήμερον ἡ Ἑλλάς, μετὰ ἐρω-τάτε, ὁ ἄλλοι καὶ εὐέλπιδες νέοι; Ἄλλὰ ἀπὸ ποῖαν ἄλλην δύναται νὰ λαμ-βάνῃ τὸ θανασιμώτερον τῆς τραῦμα, ποῦ τὴν καθιστᾷ ὅχι μόνον ἀνάπληρον ἡθι-κῶς, ψυχικῶς, κοινωνικῶς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμφανίζει εἰδεχθῇ καὶ ἀποτραπείαν, παρὰ ἀπὸ τῶν ἑλλειψιν χαρακτηρῶν, τὸ ἀκρογωνιαῖο καὶ ἀεράναχτο τοῦτο θεμέ-λιο κάθε δημοκρατικῆς κοινωνίας;

Ὁ χαρακτηρ εἶναι τὸ δὲν ὄνουν τῆς ζωῆς τῶν λαῶν, τῶν ἐθνῶν. Χωρὶς χαρα-κτὴρ ὁ ἀνδρωπος εἶναι ἀνάξιος τῆς προ-σωνυμίας του ταύτης. Μέγας πολιτικός, μέγας ἐφευρέτης, μέγας στρατηγός, μέ-γας ἐπιστήμων μὴ γὰρ νὰ ὀνομασθῇ, ἀλλ' ἀνθρωπος — καὶ ἐπεξηγηματι-κώτερον — «ἀνάντερος ἀνδρωπος» ποτὲ! Καὶ χωρὶς «ἀνάντερος ἀνδρωπος», λαοὶ ὠραῖοι, μεγαλουργοί, δὲν ἀνατείνονται. Αἱ Ἀθῆναι, ἡ Σπάρτη, ἡ Ρώμη ὅταν ἐμεσομένησαν καὶ εἰς τὰ ἱστορικώτερα καὶ εἰς τὰς ἀλλὰς, ἦτο ὅταν ἀνέδειξαν ἀδούρῃ, ὑψηλὸς καὶ μεγαλῶς χαρακτηρῶν.

Ἡ Ἀγγλία ἀμάρχει ἐπὶ αἰῶνας ἀδύ-απτότως καὶ πρωτοπορεῖ χάρις εἰς τοὺς χαρακτηρῶν τῆς. Ἐμεῖς ἀντιθέτως, ἐάν εὐλογοῦμεθα εἰς τὴν ἀπαθλίωσιν τοῦ βρισκόμεθα σήμερον, ὅσα ἐπεσεμὸν οἱ-κρὸν καὶ ὡς κοινωνία, καὶ ὡς πολι-τεία καὶ ὡς ἄτομα καὶ ὡς πολῖται, οἱ-κροτέρων τοῦ ὁποῖου ἀμείβωμεν εἶναι ἐάν ὑπέστη ποτὲ ἄλλοτε ἢ χωρὶς αὐτῇ, εἶναι διότι ἐξέφυγαν οἱ χαρακτηρῶν με-τὰ τοῦ σημείου τοῦ νὰ τοὺς ταυρίσῃ ὁ δὲ μωρος χαρακτηρῶν «ἀνάντερος» ὅ-θεν οὐδένος πράγματος ἔχει σήμερον ἡ Ἑλλάς ἀμείβωμεν καὶ ἐπιτακτικῶς-ραν ἀνάγκην ὅσην τῶν χαρακτηρῶν. Οὕ-τε ἀπὸ ἐπιστήμονας οὕτε ἀπὸ μορφω-μένων ἢ γραμματισμένων, οὕτε ἀπὸ σο-φοῦ καὶ λογίου ἔχει σήμερον τὴν ἀ-νάγκην ὅσην ἔχει ἀπὸ χαρακτηρῶν.

Ἐκτὸς τοῦ ὅτι δύνανται παραλληλῶ-ν καλλιέργηθαι καὶ ἡ μόρφωσις καὶ ὁ χα-ρακτήρ καὶ ἡ ἐπιστήμη ὁ χαρακτηρ καὶ ἡ μάθησις καὶ ὁ χαρακτηρ, ἀλλὰ καὶ ἐάν ὑπετίθετο ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συνυ-πάρθῃ ἡ διφυῆς αὕτη καλλιέργεια, ἀλλὰ ἡ ἐπὶ τῇ ἐκτετατῇ διδασκαλίᾳ τῆς μάθησιν καὶ ἐπιστήμῃν ἢ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ μάθησις εἰς τὸν χαρακτηρ, τὸ καθ' ἡμᾶς, θὰ προτιμώσαμε ἀνεκδοκίμως τὸ δευτέρον. Διότι λαὸς ἀμόρφωτος, ἀλλὰ μετὰ ἀδρόν καὶ μεγαλὸν χαρακτηρῶν—ὅπως ἡ-σαν καὶ τοὺς ἐνθυ-μώμεθα οἱ τελείως ἀναλφάβητοι συγ-χωροὶ μας πρὸ 40 ἐτίας — μπόρει νὰ ξήσῃ, νὰ βρῇ τὸν δρόμον του καὶ νὰ ἀντιμετώπιζῃ καὶ νὰ εὐτυχήσῃ, ἀλλὰ ὅ-σον ὅσοις ὅσοις γράμματισμένοι καὶ διαβασμένοι, ἀλλὰ χωρὶς χαρακτηρῶν, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ βουτηχθῇ στήν κολύβιν μέσῃ στήν

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ

ΤΑ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΑ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝ. ΑΝΩΤΕΡΟΤΗΤΑ

Β.

ὁποῖαν βράβομεν καὶ σηπόμεθα καὶ ἡ-μεῖς σήμερον. Καὶ ἂς μὴ πλανᾶται κα-νείς. Διότι ὅλη ἡ κακοδαιμονία μας καὶ ὅλα τὰ ἐγκλήματα ποῦ διεπράξαμεν ἡ-μεῖς αὐτοὶ καθ' ἡμῶν αὐτῶν, πρωταρ-χικὴ ἀφετηρία τῶν ὑπῆρξε ὁ ἐκτραυλι-σμός τῶν χαρακτηρῶν μας. Καὶ ὅσοι θα-λουν νὰ περὶ τὸν ἀπὸ τῶν περὶ τοῦτο, δὲν ἔχουν ἀρὰ νὰ παρακολουθῶσιν τὰ ὅσα σχετῇ πρὸς τὸ μέγα τοῦτο θέ-μα, θὰ ἀναλύσῃ καὶ ἐκθέσῃ τὸ «Ἐγερ-τήριον».

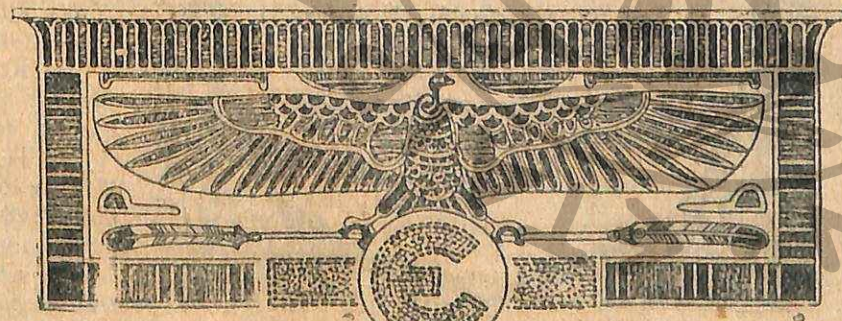
Ἀπευθυνόμενοι λοιπὸν πρὸς τοὺς νέους τοὺς λέγομεν: Εἶνε βαρὺς ὁ κλῆρος σας ἀ-γαπητοὶ νέοι, ὅσοι τυχὸν διασώζεστε τὸ ἱερὸν πῦρ μέσα σας, χωρὶς νὰ σᾶς τὸ σβύσῃ ἡ πνιγρὰ ἀναθυμίασις τῆς μεταπολεμικῆς καταστάσεως. Εἶναι πολλὸν βαρὺς, νὰ ἀν-τικρῶσθε καὶ νὰ ἀντιμετρηθῇτε πρὸς ἑνα ἀπὸ τὰς καταπνευτικῶς βοοβορον, καὶ νὰ μείετε ἀπὸ σβλήτοι καὶ ἀμόλυν-τοι, χωρὶς νὰ καμφοθῇτε, χωρὶς νὰ ἀπο-καρδιωθῇτε. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι κατωρθώσεως καὶ ὅσοι κατωρθώσετε νὰ μείνετε ὀρθοί, ἀπρόσβλητοι καὶ ἀ-τρήσιμοι, θὰ εἰσδετὲ πρὸ ἀξίειντοι, ἡθι-κῶς καὶ ψυχικῶς παληκῶς σωστά καὶ ὀ-λίκα. Καὶ ποῦ ἄλλο μῦθος ὁ ἀν-τρωπὸς νὰ δειξῇ τὴν ἀντιπῶσιν του, τὸ ἄτρομο παληκῶς τὴν πλεγμασίαν του, παρὰ σὲ μὴ δύσκολη περιστασι; Καὶ ποῦ ἑνας καλὸς κατασκευαστὴς τὴν ἀξία του, παρὰ σὲ μὴ τρικυμισμένη θάλασσα, σὲ μὴ τρομερὴ φουρτῶνα, εἰς τὸν ἀγρι-εμόν τῆς ὁποίας μάλιστα καὶ οὐρᾷ ἄρ-ε ὁ θάνατος;

— Ἀλλ' εἶνε χειρότερα λοιπὸν ἢ ἐ-ποχὴ μας ἀπὸ τὴν ἰδικὴν σας; Ἀκούο-μεν νὰ ἐρωτοῦν οἱ ἀπείροι νέοι. «Ὁχι χειρότερα ἄλλὰ τρῶς χειρότερα δυστυ-χῶς, ἀγαπητοὶ μου νέοι, ἐξ ὧν τῶν ἀποψέων. Διότι ἡ ἰδική μας, εἶχε καὶ αἰδανικῶς. Διότι ἡ ἰδική μας, εἶχε καὶ «ἀλλήλοσεβασμόν», τὸ χαλῶνιστον τοῦτο βάθρον πάσης ἀληθινῆς πολιτισμένης κοι-νωνίας, διότι ἡ ἰδική μας, εἶχε «αἰδῶ», τὴν ἀδελφάντην ταύτην ἀσπίδα ποῦ συγ-κρῖται ἐν νέον εἰς τὴν σεμνότητι καὶ ἀξιοπρέπειαν, μακρὸν ἀπὸ κάθε εὐτέ-λειαν, ἀπὸ κάθε ἐπιπαισμένη καὶ ἐπε-σμον. Ἐνῶ σήμερον τὸ πλὺτον μὲν τοῦτο διαμάντι ἐξέλειπε, ἐξέλειπε. Διότι ἡ ἰ-δική μας ἐδονίζετο μέχρι τῶν ἐγχείτων

τῆς ἀπὸ ἰδεώδη πικρῆς φύσεως. Λιπαί-νοντα καὶ μεγαλύνοντα καὶ ἐκκαλύνοντα τὴν ψυχὴν μας ἀπὸ ἰδεώδη, ποῦ κρα-τοῦν τὸν ἀνδρωπο-ν ὑπερῶν τῆς ἀκο-κηνώσεως. Διότι ἡ ἰδική μας ἐθεοποι-νετο ἀπὸ αἰσθημα σιλίας καὶ αἰσθημα συγγενείας καὶ αἰσθημα Πατριδὸς καὶ αἰ-σθημα θεοσεβείας καὶ αἰσθημα οἰκογενείας. Ἐνῶ σήμερον πᾶντα ταῦτα καπ-νὸς ἦν καὶ διελύθησαν, περὶ τῶν ἡσάν καὶ διεργάνθησαν, ἐνῶ ἡ σημερινὴ νε-αία κατὰ μέγα μέρος, ἀνεγνωρῶν ἀπ' ὅλα αὐτά. Ἡ ἐποχὴ λοιπὸν ἡ ἰδική μας καίτοι εἶχε καλλιέργησιν ὑπερβολικὰ τὸ «ἐγῶ» μας, ὅμως δὲν εἶχε ἀποξηράνει καὶ τὴν ψυχὴν μας μέχρι τοῦ σημείου νὰ μὴ πᾶλλετ' ἵνα τίποτε ἄλλο, ὅπως συ-σχυρὸς συμβαίνει σήμερον παρὰ διὰ τὴν καλοπέρασιν τοῦ στομάχου μας.

Καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐπιθυμοῦ-σας νὰ κάμωμε ἵσαν μεγάλην παρτε-ρησιν καὶ νὰ ἐπ'στήσωμεν ἐπ' αὐτῆς τὴν ἀπῆταν προσηγορίαν τῶν νέων μας καὶ ἐ-καίμων ἀκόμη πῦρ ὅλα τὰ ἰδανικὰ τοὺς τὰ περιόρισαν εἰς τὴν ὕλην. Εἶναι πα-ρατήρησις τετραγωνικῆς καὶ ἀνὰ τὴν ἀλ-λῆθιαν, ποῦ θὰ ἦς ἡ νὰ ὑψωθῇ ὡς Γενικὴ Ἀρχή, ὡς ἐμβλημα ἐθνικόν, τῶν νέων ποῦ φλογίζονται νὰ δώσουν εἰς ἐ-αυτοὺς ἑνα μεγαλὸν προσωνύμιον.

Ὁ βίος εἶναι τὸσον βραχύς, ὡ καλοῖ μου νέοι, ποῦ ἐξανλεῖται ἡ «λεψύδα» του ὅς ὅπου ἀνιγοκλείσωμεν τὰ ὄστιά μας. Σὺ, δὲν μπορεῖτε νὰ τὰ ἀτελᾷ-βίνισθε αὐτὰ ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας σας. Ὅταν εἶναι κανεὶς νέος κατὰ θεῖαν οἰ-κονομίαν—διότι εἶσι πᾶσι νὰ συβῇ-νῇ διὰ νὰ μὴν ἀμείνωσιν ὁ ἐνθουσια-σμός καὶ τὸ θάρρος τῶν νέων—νομίζει διὰ εἶναι αἰωνόβιος. Οὕτε πόρρωθεν αἰ-σθάνεται ὅτι κάποτε θὰ γεράσῃ καὶ ἂν ἀνὰ τὴν ἀντιπῶσιν καὶ ἀνὰ τὴν δύστυ-χῶς μὴ μὲν αἰφνης βροσκαί-ται γερασμέ-νος, χωρὶς καλὰ καλὰ νὰ τὸ νοιώ-σῃ. Καὶ ἀναπλῶν τότε τὸ παρελθόν, νομίζει μόλις χθιστὴν τὰ πρὸ 30 καὶ 40 χρόνων συμβάντα τῆς ζωῆς του. Τόσον ἀστραπ-αίως ἔχει παρρησιᾶ αὐτῇ. Καὶ τότε μό-νον κινενοῖ πρὸς κατὰ ὑπελπίους τὴν διαρκείαν τῆς καὶ πτόσον χειρότερα τὴν διευδίζοντες. Ἀλλ' ὅλα αὐτὰ ἐργάζονται κατὰ τὴν ἐσθῆς, καθὼς πολλὸν σοφὸς μᾶς τὸ λέγει ἡ λαλὴ παροιμία: «Στερογὴ σου μὴ γνῶσι καὶ νὰ σ' ἴχῃ πῶτα.» Αὕτη λοιπὸν τὴν «στερογὴν γνώσιν», ἡ ὅποια συγ-νομίζεται σταγόνα πρὸς στεγνόντα ἀπὸ τὸ διαβροτῆς ζωῆς, τῆς παιδικῆς τῆς νεανι-κῆς, τῆς ἀνδρικής, ἐρχόμεθα νὰ γρηγο-μοποιήσωμεν ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς νεο-λαίας καὶ νὰ τῆς εἴπωμεν:

Ἡ συνέχεια τοῦ λαν ἐνδιαφέροντος τοῦτο τοῦτο θέματος εἰς τὸ ἐπόμενον).

Το μαδάρισμα τῆν ἑλληνικὴν Ζωὴν

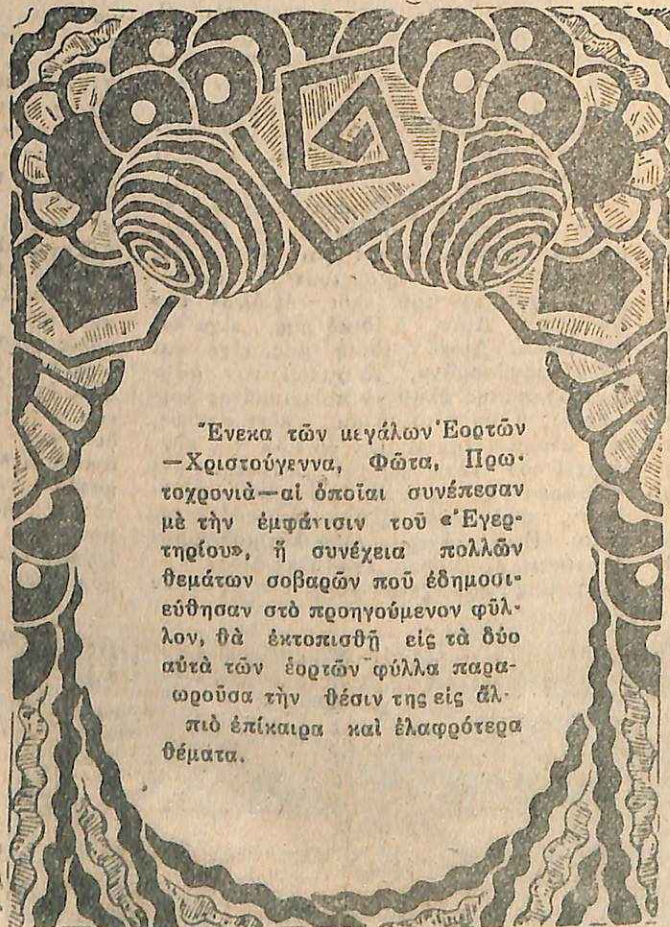
ΑΠΟ ΤΑ ΒΑΡΒΑΡΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Μετά τὴν ἀηδὴ καὶ δάρβαρον συνήθειαν ποὺ ἐξεθέσαμεν στὸ προηγούμενον νὰ καθορίζωμεν ὅπου στεκώμαστε κι' ὅπου θρυσκόμαστε τὴν μύτη μας μὲ γυμνὰ δάκτυλα, ἄλλη δάρβαρη συνήθεια τῶν Ρωμιῶν ἀπορέουσα ἀπὸ τὴν ἀνυπόμονη ἄλλὰ καὶ ἐγωιστικὴν ἰδιοσυγκρασίαν τῶν ἐνῶ εἰς τὰ ζητήματα τῶν τάξεων τάξεις καὶ δικαίωμα προτεραιότητος δὲν γνωρίζει, ὁ Ρωμῆς τί θὰ ποῦν. Πᾶτε ν' ἀγοράσετε εἰσιτήριον στὸ σιδηρόδρομον ἢ γραμματόσημον στὸ ταχυδρομεῖον ἢ νὰ μπῆτε σὲ τράμ ἢ ὅπου δὴποτε τέλος ἄλλοι τὴν αὐτὴν ὥραν καὶ ἄλλοι πολλοὶ εὐρισκόμενοι ἐκεῖ γιὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Ὁ στοιχειώδης πολιτισμὸς, ἡ στοιχειώδης κοινωνικὴ εὐπρέπεια σὰς ἐπιβάλλει νὰ πάρετε θέσιν εἰς τὴν σειράν ποὺ δρίσκετε νὰ σεβασθῇ τὸ δικαίωμα τῆς προτεραιότητος τοῦ προηγούμενου σὰς καὶ ἔτσι χωρὶς δάρβαρον σπρωξίματα καὶ διαγωνισμοὺς νὰ περιμένετε

Η ΕΠΙΠΟΛΑΙΟΤΗΣ

Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 68)

Τὴν γνώμην λοιπὸν αὐτοῦ τοῦ ἐξαιρετικοῦ ἀνδρός, τοῦ πολυλαπλῶς μεγάλου, τὴν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν βιβλίων, τῶν ὁποίων τὴν μετομορφωτικὴν δύναμιν τόσοον οἰκτρὰ παρεξηγοῦν μερικοὶ τῶν λογίων μας, ποὺ νομίζουν ὅτι ἅμα ἀποστεριῶσιν μερικὰ, γίνονται ἐξαιρετικοὶ καὶ σοφοί, χωρὶς νὰ τοὺς βοηθῇ κι' ἡ γνώμη, παραθέτω κατωτέρω, διότι καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν εἶνε ἀκριβοσταθμισμένη καὶ βαρυσήμαντος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκ τοῦ μεγάλου φυσικῶς μυαλοῦ, τὸ ὁποῖον μᾶς τὴν ἐξέπλωσεν, ἀποβαίνει βορυσήμαντοτέρα. «Ἡ πραγματικότης τῆς πείρας, ἐγράψεν εἰς ἓνα θαυμάσιο δημοσίωμα τοῦ ὁ πολὺς Μουσουλίνι εἶνε πολλὺ περισσότερον εὐχλωτος ἀπὸ ὅλας τὰς θεωρίας καὶ τὰς φιλοσοφίας βίων τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ κόσμου». Οἱ θεμελιώδεις ἀσθενεῖς τὸ πνεῦμα ὑφίστανται τὰς ἐπιρροὰς τῆς ριζικῆς μεταβολῆς τῶν σκέψεων καὶ ἀποφάσεων τῶν ἀπὸ πρὸς ὅπου αἱ βιβλία, ... «Δὲν ἐπίστευσα ποτὲ εἰς τὰ βιβλία ὡς εἰς ἀπόλυτον καὶ θεῖαν μετὰδοσιν τῆς ζωῆς ...» Καὶ ὁ ἔχων ὥτ' ἀκούειν—καὶ δὴ ἐκ τῶν Ἑλλήνων λογοτεχνῶν ποὺ διαγωνίζονται εἰς τὰς ἐπιφυλλίδας μὲ τὰ βιβλία δομαθὸν ὑπὸ μύλλων ὅ νὰ ἐπιδείξουν μεγάλο τὸ μέγεθος—ἀκούεται.

Ἔνεκα τῶν μεγάλων ἑορτῶν—Χριστούγεννα, Φῶτα, Πρωτοχρονιά—αἱ ὁποῖαι συνέπεσαν μὲ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ «Ἐγεστηρίου», ἡ συνέχεια πολλῶν θεμάτων σοβαρῶν ποὺ ἐδημοσιεύθησαν στὸ προηγούμενον φύλλον, θὰ ἐκτοπισθῇ εἰς τὰ δύο αὐτὰ τῶν ἑορτῶν φύλλα παραχωρούσα τὴν θέσιν τῆς εἰς ἀλλὰ ἐπὶ ἐπὶ καὶ ἐλαφρότερα θέματα.

μαγρίων. Διότι τὸ «ράσο δὲν κάνει τὸν καλόγερον» οὔτε αἱ ἐξαιρετικαὶ περγαμνῆαι τὸν πολιτισμένον ἄνθρωπον.

Αὐτὸ δὲ τὸ ἐλάττωμα τοῦ Ρωμιῶν, τὸ νὰ μὴ σέβεται τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων, τὸ νὰ μὴ σταματᾷ τὴν ἐλευθερίαν του ἐκεῖ ποὺ ἀκριβῶς θὰ συναντήσῃ τὰ δικαιώματα τοῦ ἄλλου εἶνε ἀπὸ τὰ ἐπιζημιώτερα τόσον εἰς τὴν Πολιτείαν ὅσον καὶ εἰς τὴν Κοινωνίαν ἐλαττώματα του. Διότι καὶ τὴν ἀρμονικὴν συμβίωσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐμποδίζει, καὶ τὸν ρυθμὸν τῆς Πολιτείας νὰ ἐξελιχθῇ εἰς ρυθμὸν εὐνομιουμένης τοιαύτης χαλαρώνει.

Ὅσοι λοιπὸν αἰσθάνεσθε τὸν πόθον νὰ ἐκπολιτισθῇ καὶ ὁ τόπος σας καὶ νερπέψετε γιὰ τὰ σημερινὰ χάλια του, ἀφήσατε τὴν παθητικὴν κατὰστασιν ποὺ καταδικάσατε τοὺς ἑαυτοὺς σας, ἐνεργοποιήσατε τὸ ἐνδιαφέρον σας καὶ συμβουλευέτε, ἀποτρέπετε, ἀποδοκιμάζετε πάντοτε καὶ ἐπουδῆτε ὅσους βλέπετε ἐκτὸς ἀπὸ δάρβαρον ἐγωισμὸν θέλουν νὰ καταπατήσουν μὲ σπρωξίς καὶ διαγκωνισμοὺς τὰ δικαιώματα τῆς προτεραιότητος τῶν ἄλλων. «Εἶνε δάρβαρον αὐτὸ ποὺ κάνετε Κύριε. Ὁφείλετε νὰ περιμένετε μὲ τὴν σειράν σας.» Αὐτὸ νὰ τοὺς λέμε. Διότι αὐτὸ τοὺς πρέπει.

ΜΙΑ ΕΒΡΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ὁ Ἰσαὰκ ποὺ εἶναι φτωχὸς, πουλᾷ στραγάλια ἀντίκρου σὲ μιὰ μεγάλη τράπεζα. Οἱ δουλῆς πᾶν περίφημα κι' ἔτσι σ' ἓνα χρόνον ἄνοιξε στὸ ἴδιο μέρος ἓνα στραγαλατζίδικο. Μιὰ μέρα δέχεται τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Δεδῆ.

—Ἰσαὰκ μπιρρεῖς νὰ μοῦ δανείσης λίγες δραχμές.

—Δυστυχῶς ὄχι.

—Κάνεις ἀσχημά νὰ ἀρνεῖσαι μιὰ ὀπηρεσία σ' ἓνα παλιό σου φίλο.

—Τί νὰ κάνω φίλε μου! Ὅταν ἄνοιξα αὐτὸ τὸ μαγαζὶ ὑπέγραψα συμβόλαιον μὲ τὴν ἀντικρινὴ Τράπεζα. Ἀνέλαβα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴν δανείζω χρήματα, κι' ἡ Τράπεζα νὰ μὴν πουλᾷ στραγάλια.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

ΑΝΕΥ ΤΗΣ ΟΠΟΙΑΣ Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ
ΘΑ ΑΠΟΒΑΙΝΗ. "Τσιφλιμ",
ΤΩΝ ΚΑΤΕΡΓΑΡΕΩΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΒΑΛΙΟΥΤΗΣ ΕΝ ΑΤΤΙΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Β.

«Ἦδη ἄς πιάσωμε ἀπὸ τὴν ρίζα τὸ νερὸ κατὰ τὴν λαϊκὴν ἔκφρασιν. Ἄς ἀνατάμωμεν πρῶτα τὸν Ἑλληνα διὰ νὰ βροῦμε τὰ ἐλαττώματα του, φυσικὰ καὶ ἐπὶκτητὰ τὰς ἐλλείψεις του ὡς πολίτου καὶ ὡς ἀνθρώπου, ὁπότε ἡ προσπάθεια διὰ τὴν πολιτικὴν μόρφωσιν τοῦ λαοῦ θὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῆς πιδέδραϊας βάσεως, θὰ γίνῃ ἔτσι ἄλλον ψυχολογημένη καὶ μᾶλλον μεθοδική.

Λοιπὸν, ἄς ἐξετάσωμεν: Ἴον Τὸν Ἑλληνα ὡς ἄτομον. Ποῖα εἶναι ἀναλυτικώτερα, τὰ ἐλαττώματα τοῦ σημερινοῦ Ἑλλήνου ὡς ἄτομου, καὶ ποῖα τὰ μέσα τῆς κατὰ τὸ δυνατόν θεραπείας τῶν.

2ον Τὸν Ἑλληνα ὡς πολίτην. Ποῖα εἶναι αἱ ἐλλείψεις τοῦ Ἑλλήνου ὡς πολίτου καὶ πῶς αὐτὰ δύναται ὁλοσχερῶς ἢ μερικῶς νὰ ἐκλείψουν;

3ον Τὸν Ἑλληνα ὡς κοινωνίαν: Ποῖα αἱ καθυστερήσεις τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας ἀπὸ τὰς συγχρονισμένας κοινωνίας, τὰς ἐπὶ τῶν ἀνωτέρων ἀνθρωπιστικῶν ἐπιπέδων προχωρημένας καὶ πῶς ὑνᾶμεθα τὰς καθυστερήσεις ταύτας νὰ τὰς ἄσσομεν, νὰ τὰς συντομεύσωμεν, νὰ τὰς ἀναπληρώσωμεν; Ὁ 4ον τοῦλάχιστον χρεῖζεται εἰς μίαν κοινὴν ἔστω καὶ στοιχειώδως πολιτισμένην καὶ

4ον Τὸν Ἑλληνα ὡς Πολιτείαν. Ποῖα αἱ παρεκκλίσεις τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας σημερον ποὺ τὴν καθιστοῦν μητροικὴν ἀντὶ μητροικῆν, ἀπέχουσιν ἀπὸ μίαν σύγχρονον εὐνομιουμένην Πολιτείαν τόσον ὅσον ἀπέχει ὁ Βόρειος ἀπὸ τὸν Νότιον Πόλον, καὶ ἀντὶ τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης, τὴν ἀπόλυτον δυσπιστίαν εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὴν πολίτας ἐμπνέουσιν» καὶ πῶς συμβαδιστικὰ μὲ τὴν διάρθρωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ὡς πολέου καὶ ὡς ἀτόμου ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία, νὰ τεθῇ ἀπαρέγκλιτα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐνομιουμένης Πολιτείας τὴν ὁποῖαν ὁ πολίτης νὰ αἰσθάνεται ὡς σάκος ἐκ τῆς σαρκὸς του καὶ ὡς ἓνα πολλαπλῶς ἐγὼν του, τὸ ὅποῖον προορισμὸν ἔχει νὰ ὑποβοηθῇ καὶ συντρέχει ἐν τῇ πανισχυρτάτῃ δυνάμει του, τὴν εὐμεγᾶν καὶ πρὸδον τοῦ πολυασθενετέρου δυνάμικως ἀτομικῶς ἐγὼ του; Διὰ τὴν ψήφισμα.

Πρὸς τὴν ὅσον τὸ δυνατόν ἀριωτέραν καὶ πληρεστέραν ἐξακρίβωσιν τῆς Ἑλληνικῆς νόσου, ὑπὸ τὴν τετραπλὴν αὐτῆς μορφήν, τὴν ὁποῖαν διατυπώμεν ἀνωτέρω, προκηρύσσει τὸ «Ἐγεστηρίον» Πανελληνιον δημοψήφισμα τοῦ ἔσω καὶ ἔξω Ἑλληνισμοῦ καὶ καλεῖ τοὺς πάντας ἑγγράμματος καὶ ἀγράμματος, μορφωμένους καὶ ἀμορφώτους, νὰ διατυπώσωσι σύντομα εὐήγητα καὶ εὐανγέλιστα τὰς γνώμας καὶ παρατηρήσεις τῶν, ἡ ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν τεσσάρων ἀνωτέρω ἐρωτημάτων, ἡ ἐπὶ ἐνὸς σημείου ἐξ αὐτῶν, διὰ τὸ ὁποῖον θὰ εἶχαν νὰ εἰπὺν σοβαρόν τι.—Καλούμεν δε καὶ τοὺς ἀμορφώτους εἰς αὐτὸ τὸ δημοψήφισμα, διότι τὰ θέματα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐνεργεῖται τὸ δημοψήφισμα ὄχι μόνον συνδέονται στενάτα μὲ τὴν ζωὴν τῶν ἄλλ' ἀποτελοῦν αὐτὴν ταύτην τὴν Ἑλληνικὴν ζωὴν, συνεπῶς πᾶς ὁ ζῶν τὴν Ἑλληνικὴν ζωὴν, εἴτε κατ' ἀνάγκην καὶ τὴν ἑλληνικὴν

κὴν ἀσθένειαν, τὴν βλέπει ψηλαφιστὰ σὲ κάθε βῆμα του καθ' ἑκάστην, τὴν αἰσθάνεται, ὑποφέρει, πληττεται ὑπ' αὐτῆς, συνεπῶς εἶναι εἰς θέσιν ἀναλόγων τῆς φυσικῆς ὀρθονοίας καὶ εὐθυκρίας του νὰ τὴν καθορίσῃ καλύτερα ἀπὸ καθεῖς ἄλλον, μᾶλλον εἰδικόν, ἀλλὰ ποὺ δὲν τὴν ζεῖ ὡς ἑῷ καὶ ἐπειδὴ ὁ «παθὸς εἶναι γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς νὰ βλέπῃ καὶ ποῖο εἶναι τὸ γιαντρικὸν της, εἰς εἶναι καὶ τελείως ἀγράμματος, καλύτερα καὶ ἀπὸ τὸν σοφώτερον, ποὺ ἀρύεται τὴν σοφίαν του ὅμως μόνον ἀπὸ τὰ γιὰ προσοφία του.

Τὴν ἑλληνικὴν νόσον μόνον τὰ ἑλληνικὰ μάτια θὰ τὴν δοῦν, θὰ τὴν διαγνώσῃ καλύτερα καὶ ὁ ἑλληνικὸς πόνος μορεῖ νὰ τὴν θεραπεύσῃ ριζικώτερα.—Καὶ ἰδοὺ, διατὶ ἡ καθὲ παρατήρησις ἐστὶν καὶ ἐνὸς ἀγραμμάτου μυαλωμένου ὁμῶς, θὰ εἶναι δι' ἡμᾶς χρήσιμος.—Καὶ ἴσως καὶ αὐτὴν νὰ ψαρέψωμεν.—Διότι ἐδεχόμενον κατὰ ἔστω καὶ ἐλάχιστον νὰ εἶδε, ποὺ μορεῖ νὰ μὴ τὸ εἶδαν οἱ ἄλλοι.

Ζήσαντες σὲ μικράτα μας σὲ χωρίδι, ἀπ' ὅπου καὶ καταγόμεθα, ἐνθυμούμεθα σκέψεις καὶ γνώμας χωρικῶν ἀγράμμάτων ποὺ καὶ σημερον ἀκόμη ὅταν τὰς

Ἀρχαῖος Ἑλληνας

ἀν πολοῦμεν, μᾶς ἐκπλήττουν διὰ τὸ βάθος τῶν.—Κ' ἐπειδὴ ἡ ἐρευνα τὴν ὁποῖαν ἐνεργούμεν θὰ προσπαθῶμεν πάσῃ δυνάμει νὰ μὴ καταλῇ εἰς φιλολογικὴν ὥραιαν πομφόλυγαν, ἀλλὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὅσον τὴ δυνατόν μεγαλύτερα καὶ θετικώτερα πρακτικὰ ἀποτελέσματα, γι' αὐτὸ ἐφιστᾷμεν τὴν προσοχὴν ἐκείνων ποὺ θὰ κατέλθουν εἰς τὴν στίβον τοῦ ὡραίου ἀγῶνος, ν' ἀποβλέπουσιν εἰς τὸς γνώμας ποὺ θὰ προτείνουν, ὄχι εἰς τὸ τι «ἔ ε ὦ» γενέσθαι, ἀλλὰ εἰς τὸ τι «ὅ ὦ ν α τ ὦ» γενέσθαι.—Ποῖα ἡ πρακτικὴ ὠφέλεια γιὰ τὸν τόπον μας, νὰ κατασπαλαθῇ ἡ προσπίθε ἡμᾶς διὰ νὰ εὐρωμεν τὸ τι πρέπει νὰ γίνῃ χωρὶς ἑμῶς τοῦτο καὶ νὰ μορεῖ νὰ γίνῃ ὅστερα, ὡς ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων συνθηκῶν τῆς χώρας μας;

Διὰ πρόβλημα λοιπὸν τῶν πολλῶν πλοκῶν καὶ πολυσύνθετον, τόσον δυσδιάνυστον καὶ δυσπερίλυτον, οὐδεὶς ἡ γνώμη, διὰ τὸν μὴ βέβαιον δοκιμαστικὸν καὶ τοῦ ἐμβριθεστερόν καὶ τοῦ παρατηρητικώτερον καὶ τοῦ πολυμαθεστέρον δύναται νὰ εἶναι ἡ καθ' ὅλου τελεία—ὅσον σχετικῶς τελεία καὶ ἂν εἶναι εἰς σημεία τινα, ἄλλος τις θὰ δύναται νὰ τὴν συμπληρώσῃ εἰς ἄλλα σημεία, τὰ ὁποῖα ἐπὶ τῆς βαθύτητος ἡ ἱεροφάνεια του, ἡ το ποικικὸν τοῦ πνεύμου. Καὶ ἄλλος τις πάλιν εἰς ἄλλα καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ζητοῦμεν λοιπὸν σαφεῖς καὶ συντόμους τὰς σκέψεις καὶ παρατηρήσεις ὅλων, τὰς ὁποίας θὰ δημοσιεύσωμεν. Μαζεύοντες κατὰ πιν εἰς ὅλου, τοῦτον τὰ τελειότερα σημεία ἐκάστης θὰ καταρτίσωμεν διὰ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτῶν τὴν σχετικῶς ὀφειστέραν καὶ ἀριωτέραν διατύπωσιν τῶν ὡς ποδὲς τὴν διάνοψιν, ὅταν καὶ ὡς ποδὲς τὰ μέσα τῆς θεραπείας. Τὸ οὗτω δὲ καταρτισθὲν ἀπὸ τῶν συνδυασμῶν τῶν γνώμῶν τῶν «ΠΑΝΕΛΛΗΝΩΝ» πόδοις «ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ», θὰ δημοσιεύσωμεν καὶ θὰ προκαλῶμεν καὶ πάλιν τὰς παρατηρήσεις ὅλων. Ἐχόντες δὲ κατόπιν ὑπ' ὀφθαλμοῖς τὴν νέαν ληφθῆσας παρατηρήσεις τὰς ὁποίας καὶ πάλιν θὰ δημοσιεύσωμεν, θὰ καταρτίσωμεν τὸ ὁριστικὸν καὶ γενικὸν πρόγραμμα τῆς «Εθνικῆς σωτηρίας», προσκαλοῦντες διὰ τὸν ὁριστικὸν καταρτισμὸν τοῦ, εἰς συννεργασίαν δέκα (10) πρόσωπα ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος ἐξ ἐκείων οἵτινες ἐξέφεραν τὰς βαθυνουτέρας καὶ ἀριωτέρας γνώμας. Ὅταν δὲ διὰ τοιοῦτον πανελληνίου δημοψηφίσματος καταρτίσθαι αἱ ἐγκριθῇ τὸ πρόγραμμα τῆς «Εθνικῆς Σωτηρίας» θὰ καλέσωμεν ὅλα τὰ πολιτικὰ κόμματα τῆς Ἑλλάδος νὰ τίς ὑποδείξωσιν. Ὅλοι δὲ σύσσωμοι ποὺ ἐγκρίνανε καὶ ὑποδείξανεν τὸ πρόγραμμα αὐτό, θὰ ἐπαινεθῶσιν κατὰ τὸν τὸν πολιτικὸν κόμμα ἐκεῖνο οἰονδήποτε, ποὺ θὰ μ' ὁσφίβῃ νὰ τὸ ὑποδείξῃ καὶ αὐτὸ θὰ εἰς εἰς πρακτικὴν ἐφαρμογὴν ἐμμέσως καὶ ἀπαρεγκλίτως.

(Εἰς τὸ ἐπόμενον

τὸ δευτερον σχετικὸν ἀρθρον)

ΠΥΛΑΚΕΣ ΣΕΛΙΑΔΕΣ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΟΥ

Ο κ. Πλουσόπουλος, σταφιδέμπορος ἐκ Πατρῶν, ἐταξίδευσεν ἕνα καλοκαίρι σὴν Εὐρώπῃ κι' ἐπῆρε μαζί του καὶ τὸν πρωτότοκο γιὸ τοῦ Περικλῆ, παιδί ἀκόμη, δέκα ἐτῶν ἀπάνω κάτω. Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ποὺ διέμενε σὴν Ρώμῃν, ἔγινε ἰσθῆκε κατὰ τὴν μετὰ ἕνα Γερμανόν, Γουλιέλμον Ρίπ, τὸ ὄνομα, καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου, ὅστις κατὰ σύμπτωσιν εἶχε κι' ἐκεῖνος μαζί του τὸν γιὸ τοῦ Ριχάρδου, ἕνα ξανθὸ Γερμανόπουλο, ὁλοζωὴ καὶ σφρίγος, τῆς αὐτῆς περιπτοῦ ἡλικίας μετὰ τὸν ἑλληνοπούλο, τὸν Περικλῆ. Ο κ. Ρίπ ἐγνώριζε καὶ μίλουσε τὴν ἑλληνικὴν ἀπταισता, ὅλους δὲ τοὺς ἀρχαίους ἑλλήνας συγγραφεῖς τοὺς ἤξερε ἀπόψε καὶ ἀνακατωτά. Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου καὶ μὴ γνωρίζῃ τοὺς κλασσικοὺς, θὰ ἔμοιαζε σὰν τὸν εὐσεβῆ χριστιανὸν ποὺ δὲν γνωρίζει τὸ «Πάτερ ἡμῶν». Γιαντὸ καὶ τὸ παιδί τοῦ Ριχάρδου ἤξευρε κάμποσα ἑλληνικά, ὥστε κουτσὰ στραβά δὲ συνενοήθη μετὰ τὸν νεὸ τοῦ φίλου, τὸν Περικλῆ, καὶ μετὰ ὅτε σὺ τὸν ξενόδοχον ποὺ συναντοῦντο. Καὶ σύμφωνα μετὰ τὴν παροιμίαν, «ὅμοιος τὸν ὅμοιον ἀναπνέει», τὸ ἑλληνοπούλο καὶ τὸ γερμανόπουλο, συνομιλεῖς ἦσαν, φιλεῖσθαι σὲ λίγες μέρες, γενήσανε ἀλλήλων φίλοι, ἀχώριστοι. Ο πατέρας τοῦ Ριχάρδου ποτισμένος ἀπὸ τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πνεῦμα, τὸ ἀείψων καὶ ἀθάνατον, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ ἀνυψῇ καὶ ἐκκαλύψῃ τοὺς κατόχους του, ἦτο ἀρκετὰ φιλέλλην. Ἐλάτρευε κυριολεκτικῶς τὴν Ἑλλάδα. Ἀπὸ τὸ πνεῦμα του, καὶ ἄλλῃ μορφῇ ἐξέτόπιζε τὸ μεγαλεῖον τῆς μορφῆς τοῦ Περικλέους, τοῦ Σωκράτους, τοῦ Δημοσθένους, τοῦ Φειδίου, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Σοφοκλῆ, τοῦ Ὀμήρου καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν Μεγαλειότητων, οἱ ὅποιοι ἔψωσαν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, ἐκάλυψαν καὶ ἐπιδέκνυν τὴν ἀνθρωπίνην σκέψιν, ἐδόξασαν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ἀπαθανάτισαν τὴν Ἑλλάδα.

Δὲν μπορούσε λοιπὸν παρὰ ἀπὸ τὸν μεγάλον φιλελληνισμὸν τοῦ Γερμανοῦ καθηγητοῦ νὰ ἐξῇ ἐμβολιασθῇ καὶ ὁ ἀντάξιός του, Ριχάρδος. Καὶ αὐτὸς ἦτο ἕνας λόγος παραπάνω νὰ συνδεθῇ μετὰ τὸν πατέρα διὰ περισσότερον ποὺ δὲν ἐχώριζοντο πιά παρὰ ὅταν ἐκοιμῶντο.

Ο πατέρας τοῦ Περικλῆ, διχβέβαια

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΠΑΤΕΡΑ ΚΑΙ ΥΙΟΥ ΚΟΥΒΕΝΤΑ ΠΡΩΤΗ

— Κωστάκη, τί σὲ βάζει σήμερον, παιδί μου.

— Ὁ, μὴ μοῦ λές σήμερον ἄ διόβασμα μπαμπά.

— Γιατί παιδί μου; κι' ἂν σὲ βγάλῃ ὁ καθηγητὴς σὲ μάθημα;

— Μὰ καλὲ μπαμπά! Σήμερον θὰ κυκλοφορήσῃ τὸ «Ἐγερτήριο» καὶ μοῦ ἐπιτρέπεται ν' ἀσχοληθῶ σὲ τίποτε ἄλλο χωρὶς πρῶτα νὰ τὸ διαβάσω ἀπὸ τὴν πρώτη σελίδα μέχρι τῆς τελευταίας; Καὶ ἔτσι ρουφηχτὰ καὶ ἀπολυτικῶς σὰν νὰ ἦτο τῶν Θεῶν ἡ ἀμβροσία;

— Μὰ, Κωστάκη, γιατί εἶσαι ὑπερβολικός;

— Μὰ καλὲ μπαμπά, δὲν διαβάσεις τὸ πρῶτο φύλλο ποὺ κυκλοφορεῖ; Διαβάσεις τὸ πρῶτο καὶ θὰ δῇς τί ἀνεκτίμητος θησαυρὸς εἶναι καὶ γιὰ μεγάλους καὶ γιὰ μικροὺς. Γιὰ μᾶς μάλιστα τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς νέους εἶναι ἔγκλημα ὡς μᾶς τὸ εἶπε καὶ ὁ καθηγητὴς μᾶς νὰ μὴ τὸ, ὅχι ἀλλὰ διαβάσωμε, ἀλλὰ καὶ προσεκτικὰ νὰ τὸ μελετήσωμε.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΑΘΗΓΗΤΗΣ ΦΩΤΕΙΝΟΣ

ΚΟΥΒΕΝΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

οιόν, Κωστάκη μου, δὲν σοῦπα προχθὲς πῶς εἶσαι ὑπερβολικός ὡς πρὸς τὸ ἐνθουσιασμὸν σου γιὰ τὸ «Ἐγερτήριο»;

— Ἐγὼ ρώτησα ἕνα καθηγητὴν καὶ τὸν ἤδρα πολὺ ἐπιφιλικτικόν.

— Θὰ ἦτο μπαμπά μου καὶ σὺ σχολαστικός, ποὺ θέλει νὰ κἀμῃ καὶ τοὺς μαθητὰς τοῦ σχολαστικοῦ σὰν κι' αὐτόν. Καὶ τέτοιοι εἶναι οἱ περισσότεροι μπαμπά. Ἐλλὰ, ἕως προχθὲς ὁ καθηγητὴς ποὺ μᾶς κάνει Ἑλληνικά, ποὺ εἶναι, καθὼς τὸ λένε ὅλοι, «ἕνα μυαλὸ φωτὶνὸ καὶ φωτεινόμενον» ὁ κ. Παπαδόπουλος, ἔπλεξε τὸ μεγαλύτερον ἐγκώμιον γιὰ τὰ θέματα ποὺ δημοσιεύονται σὲ «Ἐγερτήριο», καὶ μετὰ τοῦ μεγαλύτερον ἐνθουσιασμὸν μᾶς προέτρεψε νὰ τὸ διαβάσωμε.

ὁ σὰν τὸν Γερμανόν, ἀλλὰ ἑλεβέντης καὶ γαλάντης καὶ φιλόθεος. Σὰν τοὺς καλοὺς Ἑλλήνας, ποὺ δὲν διέφθειρε τὰς μεγάλας φυλετικὰς τῶν ἀρετὰς, ὁ τσιγκουνικός πολιτισμὸς τῆς Δύσεως, ποὺ δὲν δίδει τοῦ θεοῦ τοῦ νερὸ νὰ πιῇ, ἔκανε συχνὰ πλοῦσια δῶρα εἰς τὸν καλὸ φίλο τοῦ γιου τοῦ, ποὺ τόσον τὸν εἶχαν ἐνθουσιάσῃ τὰ ἑλληνικά του καὶ περισσότερον ὁ φιλελληνισμὸς του.

Ἀλλὰ, σὲ λίγο, ἦλθε ὁ χρόνος ποὺ ἔπρεπε οἱ δύο μικροὶ φίλοι νὰ χωρισθῶν. Ἐφωτογραφήθησαν εἰς διαφόρους στάσεις καὶ, ἀντὶλήξαν τὰς φωτογραφίας μετὰ τῆς ὑπογραφῆς τῶν, ὁ δὲ Ρίπ ἔγραψε ὁπισθεν τῆς φωτογραφίας ποὺ πῆρε ὁ Περικλῆς τὰ ἑξῆς:

«Ἀγαπῶ τὴν ἡλλάδα
τὴν χώραν τῶν φώτων
τὴν πατρίδα τῶν θεῶν καὶ ἡρώων.
Καὶ χάριν αὐτῆς καὶ τὸν ἀγαπῶ
τὸν μου φίλον Περικλῆ,
εἰς τὸν ὁποῖον εὐχομαι νὰ γίνῃ
ἀντάξιός αὐτῆς,
τῆς τόσον ὠραίας ἱστορικῶς,
τῆς τόσον ὠραίας φυσικῶς,
τῆς τόσον ὠραίας τοπογραφικῶς,
Ἑλλάδος πατρίδος του.»

Ριχάρδος Ρίπ

Ἐνα χρυσὸ ῥολοὶ μετὰ χρυσὴ καδὴν ἦτο τὸ τελευταῖον ἀπολαμπετιστῆριον δῶρον ποὺ ἔκανε ὁ κ. Πλουσόπουλος σὲ τὸν φίλο τοῦ γιου τοῦ, τὸ ξανθὸ Γερμανόπουλο, ὡς ἐνθύμιον τῆς γνωριμίας τῶν. Ὁ δὲ κ. Γουλιέλμος, ἕνα χρυσόδετον βιβλίον, τὰ ἔπιν τοῦ Ὀμήρου, εἰς τὸν φίλον τοῦ γιου τοῦ, τὸν Περικλῆ, ὡς νὰ ἦθελε μετὰ τὸ δῶρον τοῦ αὐτοῦ νὰ δειξῇ εἰς τοὺς Ἑλλήνας τὴν πηγὴν ποὺ πῆν οἱ Γερμανοὶ τὰ φῶτα τους, τὸ μεγαλεῖον τους, ἑξασημέντην τώρα καὶ ἀγνοημένην ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνας, εἰς τοὺς ὁποίους ἔρχονται οἱ ξένοι ἑλληνομαθεῖς νὰ τοὺς τὴν ὑπενθυμίσουν. Τὶ ντροπὴ τοῦ τοῦ γιὰ τοὺς Ἑλλήνας, τοὺς νεοέλληνες!

Ἐφωτίστηκαν λοιπὸν οἱ δύο καλοὶ φίλοι, ὁ Περικλῆς καὶ ὁ Ριχάρδος, μετὰ λύπης τῶν καὶ ἐτράβηξε ὁ ἕνας γιὰ τὸ παγερὸ Βερολίνον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐκκολλᾶνται θερμοὶ εἰς τὸν καθηκὸν τῶν ἀνθρώπων καὶ ὁ ἄλλος γιὰ τὰς φωτολουστὰς Ἀθήνας ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐκκολλᾶνται ψυχροὶ εἰς τὸν καθηκὸν τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλὰ ἂν καὶ χωριστῇκανε τοπικῶς οἱ δύο καλοὶ φίλοι, ψυχικῶς ὁμοῦ δὲν χωριστῇκανε ποτὲ, δὲν λησμο-

νητὴν, ἀλλὰ μέχρι τέλους τῆς ζωῆς τῶν ἐπεκοινώνουν νοερώς, διὰ τακτικῆς ἀλληλογραφίας.

Τὸ δνειρόν μου Ριχάρδε μου εἶναι, ἔγραψε σὲ μιά του ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ριχάρδον ὁ φίλος τοῦ Περικλῆ, διὰ νὰ γίνῃ ὑστερα ἀπὸ κάμποσο χρόνο φοιτητῆς, νὰ γίνῃ ἕνας χρήσιμος ἄνθρωπος, σὴν χώραν ποὺ μετέγεννησε, ποὺ μοῦ ἔδωσε τὴν ζωὴν τῇ, τὸ φῶς τῆς, τὴν θαλπωρὴν τῆς. Ὁ! Πόσα τῆς ὀφείλω τῆς ὠραίας μου πατρίδος. Καὶ ἂν δὲν γίνω, Ριχάρδε μου, σὰν τὸν καλὸν καὶ πολῦτιμον πατέρα σου σοφὸς καὶ μὴ δόξα τῇ: χώρας μου, ὡς ἐκεῖνος ἔγινε σὴν ἰδικήν του, πράγμα ποὺ θὰ σὲ κἀνῃ νὰ ὑπερφανενεῖσαι καὶ ἐμὲ φίλε, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀνυστῇς, νὰ τρέμῃς, πρὸς τὸν ὅτι χρεώσεων ποὺ σοῦ γενᾷ ἡ δόξα αὐτῇ, θὰ προσπαθῶ νὰ γίνω τουλάχιστον χρήσιμος εἰς τὴν πατρίδα μου κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεών μου, διὰ νὰ τῆς ἀποδώσω τὰ τροφεία ποὺ τῆς ὀφείλω: Θεωρῶ τοῦτο στοιχειώδες καθήκον τοῦ ἀνθρώπου μου.

Σὺ, ἀγαπητέ μου φίλε, ἐγεννήθηκες σὲ μιά χώρα, ποὺ ἔχει βρῇ τὸν δρόμον τῆς καὶ βαδίζει εἰς αὐτὸν πιά ἀπρόσκοπτα, ἀρμονικὰ, ἡλεντῶν. Ἡ προσπάθειά σου συνεπῶς νὰ βαδίσῃς καὶ σὺ τὸν δρόμον ποὺ βαδίζουν ὅλοι, δὲν χρειάζεται νὰ εἶναι μεγάλη. Ἐνῶ, σὲ μένα, δυστυχισμένην πατρίδα μου ἔχει χάσῃ τὸν δρόμον τῆς, βαδίζει παραπαιούσα σὲ σκοτεινὰ, καὶ τίς οἶδε, ἴσως πρὸς τὸν κρημνόν. Ὅλοι σὰν χρισσοποιημένοι ἀκολουθοῦν ἀνευστάσας τὴν κεκτημένην φορὰν, τὴν φορὰν τῆς κατωτερείας. Ποῖα λοιπὸν προσπάθεια χρειάζεται ἐκείνους μου γιὰ νὰ ἀντισταθῶ εἰς τὸ δυνατό αὐτὸ ρεύμα, τὸ σχεδὸν ἀκατάσχετο, τὴν φανταζέσαι. Πρέπει νὰ εἶναι προσπάθεια ὑπεράνδρειος, διὰ νὰ κατορθώσω νὰ μὴ ἀφομοιωθῶ μετὰ τοὺς πολλοὺς, διὰ νὰ μὴ με παρασύρῃ τὸ ρεύμα. Ποῦ λοιπὸν νὰ εὕρω διόφρονος καὶ ὁπαδούς καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ πρῶτα πρῶτα τὸν καλὸν μου Ριχάρδον, ὃν ἡρώον προσπάθειαν καὶ ἂν ἀκό-

μη ἔχω ὅλην τὴν καλὴν διαθέσιν, ὡς καὶ αἰσθάνομαι δεῖ τὴν ἔχω; Διότι διὰ τὴν ἐπιτελεῖν τοῦ καλοῦ ἀποτελέσματὸς δὲν ἀρκεῖ μὲν.

νὴν ἡ καλὴ διάθεσις. Ἐν τούτοις, Ριχάρδε μου, ἐνθυνοῦμαι τὸν σοφὸν πατέρα σου ποὺ πολλὰκις μᾶς ἔλεγε: ἡ πίστις καὶ ἡ θέλησις δημιουργοῦν τὴν δύναμιν ἡ ὁποία χρειάζεται διὰ τὴν ἐπιτυχίαν ἐνὸς δυσκόλου ἀποτελέσματος. Ἀλλὰ καὶ τὴν πίστιν διὰ μίαν καλύτεραν αἰτίαν, εἰς τὴν ὁποίαν δικαιοῦται ἡ ὠραία γεννέτειρά μου, τὴν ἔχω, μεγάλην. Ἰαλασίον, ἀκράδαντον, ἀδαισέστον. Καὶ τὴν θέλησιν νὰ τὴν ὑπηρετῶ ὡς ὅσον τὸ δυνατόν ἀποτελεσματικώτερα καὶ ἀνιδιοελεύστερα, ὑπηρεσία τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι ὡς ἐπιτακτικωτάτην ἐκ μέρους μου ὀφείλῃ, τὴν ἔχω ὡσαύτως μεγάλην καὶ ἀδυσσαστον. Δι' ὅ, ἀγαπητέ μου φίλε, σύμφωνα μετὰ τοὺς λόγους τοῦ σοφοῦ πατέρα σου, ἐπὶ τῶν δύο τούτων μεγάλων βασίων στηριζόμενος, θ' ἀποκτήσω καὶ τὴν δύναμιν. Καὶ μετὰ τὴν δύναμιν τότε αὐ-

τὴν, ἡ ὁποία θὰ χαλυβούται ἀπὸ τὴν συνείδησιν μου καὶ ἀπὸ τὴν ψυχὴν μου, καὶ ἀπὸ τὴν ἀδίσταστον λογικὴν, θ' ἀντισταθῶ, θὰ παλαίψω κατὰ τοῦ ἀλόφρονος ρεύματος, τὸ ὁποῖον μᾶς παρασύρει ὅλους, μικροὺς καὶ μεγάλους ὡς ἐπὶ τὴν καὶ ἀψυχα ἀθύρματα, καὶ εἰς τὴν πάλιν μου αὐτὴν, τὴν ὀλοφυγὴ καὶ ἀνιδιοτελή, πιστεύω νὰ εὕρω διόφρονος καὶ ὁπαδούς καὶ ἄλλους πολλοὺς καὶ πρῶτα πρῶτα τὸν καλὸν μου Ριχάρδον,

διὰ τῶν εὐχῶν τοῦ καὶ διὰ τῶν πολυτίμων συμβουλῶν τοῦ ποὺ τόσον με ἐμπνέουν καὶ κρατύνουν κάθε φορὰ ποὺ μέσσω σὲ τὸ καινουργιοφερέμενον γράμμα τοῦ τῆς διαβάξω.

Αὐτὸ εἶναι λοιπὸν, ἀγαπητέ μου φίλε, ὁ κατὰκαρδόν καὶ πρὸς θεοῦ πόθος μου, τὸ πρὸς λαχταριστὸ δνειρόν μου. Ἀλλ' ὅπως εἶπα δὲν ἀρκεῖ μόνον ὁ πόθος μᾶς διὰ νὰ κατορθώσωμε νὰ ὑπηρετήσωμε ἕνα μεγάλον σκοπόν, διὰ νὰ κατιστήσωμε πραγματικότητα τὰ δνειρά μας. Πρέπει νὰ ἀποκτήσωμε καὶ τὰ ἐφόδια ποὺ μᾶς χρειάζονται καὶ τὰς ἱκανότητας ποὺ εἶναι ἀναγκαῖες διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτήν. Ἀναμετρῶ λοιπὸν κάθε μέρα τὰς δυνάμεις τοῦ ἑαυτοῦ μου διὰ νὰ εὕρω τί μοῦ λείπει καὶ πῶς θὰ τὸ ἀποκτήσω. Καταγίνομαι δηλαδὴ εἰς τὸ «Γινώθι σαυτόν», τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν σοφὸν πατέρα σου εἶναι ὁ μόνον πολυτίμωτάτος ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖοτάτος ἐφόδιον διὰ πάντα ἀνθρώπον ποὺ θέλει νὰ κρατήσῃ τὸν ἑαυτόν του εἰς τὴν ἱσσορροπίαν ποὺ τοῦ χρειάζεται διὰ νὰ μὴ γίνῃ δοκησίσοφος, ἐγωιστῆς, ἀλλασζών, ἀνίκανος μάλλα λόγια διὰ μεγάλους σκοπούς» διὰ μεγάλα ἔργα. Ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ σὲ κουράσω πολὺ, ἀγαπητέ μου φίλε, διακόπτω τὰν παρούσαν μου καὶ εἰς ἄλλην ἐπιστολήν μου θ' αὐτοῦ σοῦ γράψω ποῖα ἐφόδια θὰ προσπαθῶ ν' ἀποκτήσω καὶ νὰ κατορθώσω νὰ ἐκπληρώσω τοὺς γλυκυτέρους πόθους μου, νὰ γινῶ τούτεστιν χρήσιμος εἰς τὴν χώραν ποὺ μ' ἐγέννησε, καὶ διὰ νὰ ἔχω τὴν πολῦτιμον γνώμην σου ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, τοῦ τόσον ζωτικῶς τὴν ἐξέλεξιν τῆς ζωῆς μου.

Εἰς τὴν μεγάλην πατρίδα σου ποὺ τόσον ἐπιτυχῶς ἀμορφῶναι τὰ τέκνα τῆς εἰς πολίτας ἀρίστους, στείλω τὸ βαθυτέρον σεβασμὸν μου καὶ σὲ τὸ καλὸν παιδί τῆς καὶ διαλεχτὸν φίλον μου Ριχάρδο, τὴν πρὸ ἐγκάρδια καὶ σταθερὰν ἀγάπην μου καὶ φιλίαν διὰ τὰ ὁποῖα εἰμαι ὑπερήφανος.

Ο ΠΕΡΙΚΛΗΣ σου

ΟΟΟΟΟΟΟΟΟΟΟΟ
ΠΕΡΙ Λ Σ
ΟΟΟΟΟΟΟΟΟΟΟΟ

Όπως μετοξύ των αίωνων, που σάν αόστερες λαμπροί στολίζουν τὸ στερέωμα τῆς ἱστορίας, ἀπαραμίλλως καὶ φωτοβόλος ξεχωρίζει ἐκεῖνος πὺ φέρνει τὸ δόγμα τοῦ Περικλέους, ἔτσι καὶ ἀνάμεσα στοὺς ἱστορικοὺς ἤρωες στοὺς δημιουργοὺς ἀθανάτων ἔργων ξεχωρίζει σάν ἥλιος ὁ ἴδιος ὁ Περικλῆς. Γιατί ἂν οἱ ἄλλοι διακρίθηκαν σὲ πράξεις καὶ γεγονότα μεμονωμένα αὐτὸς δημιούργησε μιὰ ὁλόκληρη ἐποχὴ. Τὼν περισσότερῶν ἐκείνων τὸ ἔργον ἔδωκε μαζί τους ἡ παρέμεινε λίγο πίσω ἀπ' αὐτοὺς σάν τὸ φωτεινὸ μετέωρον ποὺ ἀκολουθεῖ ἓνα διάττοντα λιγὸ πρὶν χαθῇ πάντα στὸ ἀπείρο. Μὰ τὸ Ἑλληνικὸ θαῦμα, ποὺ καθ' ὅλοκληρίαν σχεδὸν ὀφείλεται στὸν Ἐνα Αὐτὸν, μένει πάντα ἀθάνατο κι' ἀνυπερβλήτο. Γιατί ὁ δαιμόνιος αὐτὸς Νοῦς δὲν ἔκαμε μόνο πολέμους ποὺ τόσο πρόσκαιρα μέσα στοὺς αἰῶνες εἶναι τὰ κέρδη τους γιὰ τοὺς λαοὺς δὲν εἶπε μόνο κηρυκτικὸς λόγους ποὺ χάνονται μὲ τὴν σβυστὴ τῆς γῆς τὴν ῥήτορική, δὲν ἴδρωσε μόνο γιορτὲς καὶ ἀγῶνες ποὺ σβύνουν ἀκολουθώντας τὰ φευγαλέα καὶ διαρκῶς ῥέοντα ἤθη καὶ ἔθιμα ἐνὸς τόπου, δὲν ἐδημιούργησε μόνον ὑπέροχα πικὰ τεύχρα ποὺ εἶναι κι' αὐτὸ πεπερωμένο νὰ κάμπτονται στὸ τέλος στὴν ἀντίδραση τῶν ἀντιθέτων, παρὰ ἐσκόρπισε τὴς ἀκτίνες τῆς δόξας τοῦ ἀκριβῶς σάν τὸν ἥλιο κυκλωτικὰ γύρω σὲ δὲ τὰ στάδια τῆς δυνατῆς ἐνεργείας καὶ πρὸ πάντων μπόρεσε νὰ συλλάβῃ τὴν γενική καὶ ἀπασπαστὴ ἰδέα τοῦ ὅποιου νὰ τὴν πῇ σὲ τέχνη, νὰ τῆς δώσῃ τὰ ποδῖα καὶ τὸ παράστημα ποὺ τῆς χρειάζετο γιὰ νὰ σταθῇ ἀπάνω ἀπὸ κάθε ἐποχὴ, κάθε χώρα καὶ κάθε χρόνον. Κι' ἔτσι κι' ἂν δὲ τὰ ἄλλα ἔργα καὶ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ, ἀκολουθώντας τὴν πικρὴ μοῖρα κάθε θνητοῦ, χάθηκαν, ἀφίνοντας μόνο τὰ ἴχνη τῆς ποτὲ ζωῆς των, σὺν ἀφωγες ἀσφαλες σκιῆς στὸ πλαίσιο λίγων ἱστορι-

κῶν βιβλίων, ὑπάρχει ὅμως ἓνα μέρος ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ Περικλῆ ποὺ κάτω ἀπὸ τὸ διάσανο ἀττικὸ οὐρανὸ, τὸ καλλιτερο πλαίσιο ποὺ τοῦ ταίριαζε θὰ δεῖ νη πάντα πὼς ἂν ἡ δόξα εἶναι ἀνθρώπινη κι' ἐπομένως πρόσκαιρη τὸ κάλλος δὲμος εἶναι ἀθάνατο κι' ἀθάνατος πρέπει νὰ μένῃ ἐκεῖνος ποὺ ξέρει νὰ τὴν ὑπερητήσῃ. Γιατί ἀνάμεσα στὶς χάρες τοῦ Περικλῆ, ποὺ ἀλήθεια εἶναι τόσες πολλὲς ποὺ δὲν ξερεῖ κανένας πὰ νὰ πρωτοθαυμάσῃ καὶ σὲ ποιά ἀπ' αὐτὲς νὰ πῇ πὼς διακρίθηκε περισσότερο ὁ μεγάλος αὐτὸς εὐνοοῦντος τοῦ φῶτος, τῶν Μουσῶν καὶ τῶν Χαρίτων, ἐγὼ περισσότερο ἀπ' ὅλες αὐτὴ θαυμάζω, κι' αὐτὴ συγκινεῖ πὺ πολὺ τὴν ψυχὴ μου. Πὼς μπόρεσε μέσα σὲ μιὰ ἐποχὴ τόσο ταραγμένη ποὺ ἓνας πόλεμος δημιούργησε ποὺ σπάνια παρουσιάζεται σ' ἓνα λαὸ, νὰ ἐκμεταλλεῖται τὴς ὑπάρχουσες καλλιτεχνικὲς δυνάμεις, νὰ μὴν ἀφίσῃ νὰ δείξῃ τὸση νηφιλιότητι καὶ ν' ἀσχοληθῇ μὲ ἔργα εἰρήνης τόσο σπουδαῖα, νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ χαθῇ ἡ μοναδικὴ εὐκαιρία τῆς δημιουργίας ποὺ σπάνια παρουσιάζεται σ' ἓνα λαὸ, νὰ ἐκμεταλλεῖται τὴς ὑπάρχουσες καλλιτεχνικὲς δυνάμεις, νὰ μὴν ἀφίσῃ νὰ πᾶνε χαμένον μέσα στὴν ἀτομικὴ τους οἰκονομικὴ δυσχερεία, ὁ καλλιτέχνης σάν τὸν Φειδίαν, τὸν Ἰκτινὸ καὶ Καλλικράτη. Ὅταν ὁ λαὸς μεμνημοσύνης πὼς σπαταλοῦσε σὲ ἔργα τεχνικὰ τὸ χρῆμα τοῦ ταμείου, πὼς εὐστοχότερα ἴσως θὰ ἐξοδεύονταν σὲ πολεμικὲς παρασκευὲς καὶ πὼς ἐκείνη ἡ ὥρα δὲν ἦταν ἡ ὥρα εἰρηνικῶν καλῶν ἔργων ὁ Περικλῆς εἶπε:

— Ὅρα δημιουργίας τοῦ καλοῦ εἶναι ὅταν οἱ κεκλημένοι νὰ ποιήσωσιν αὐτὸ ὑπάρχουσιν.

Ἔτσι ὁ μέγας πολιτικός, ὁ ἀμίμητος ῥήτορας, ὁ βαθεὺς σοφός, ὁ δεξιὸς στρατηγός, ὁ καλὸς διπλωμάτης, ὁ «εὐκρινὴς ἡμωράτης», ἀπέδειξε πὼς ἦταν ἀπάνω ἀπ' ὅλα καλὸς τεχνίτης.

Μὰ κάτω ἀπ' ὅλες αὐτὲς τὴς ιδιότητες ποὺ ἐνωθήκαν ἀρμονικὰ στὴν ἀνώτερη φύση, βρισκόταν μιὰ ἄλλη ιδιότης ποὺ ἦταν νὰ ποῦμε, τὸ στημόνι γιὰ νὰ ὑψανθοῦν ὅλες οἱ ἄλλες, ποὺ ἦταν τὸ ἔδαφος γιὰ νὰ ἀνθίσουν τόσα λουλούδια, ποὺ ἦταν ὁ οὐρανὸς γιὰ νὰ σελαγίσουν τόσοι ἀστέρες. Κι' ἡ ιδιότης αὕτη τοῦ Περικλῆ ἡ βασὶς τῆς ὅλης ἀτομικότητός του εἶναι ὁ ὑπέροχος ἀνθρωπισμὸς τοῦ. Ὁ Περικλῆς ἦταν περισσότερο ἄνθρωπος ἀπὸ ὅσον ἦτο ῥήτωρ καὶ στρατηγός, περισσότερο ἄνθρωπος ἀπὸ ὅτι ἦτο καλλιτέχνης. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ δεῖξουμε τὴ ζωὴ του.

Γιὰ τὸν Σανθίπλου τοῦ νικητοῦ τῆς Μυκάλης καὶ τῆς Ἀγαρίστης τῆς ἀρχόντις κόρης τῶν Ἀλκμεωνιδῶν, ἡρθε σὲ τὴν ζωὴ μὲ τὴς εὐγενέστερες οἰογενειακὲς παραδόσεις. Παραθρόνος σὲ χέρια ἱκανῶν δασκάλων τοῦ μουσικοῦ Δάμωνος, τοῦ Πυθοκλείδου καὶ τοῦ σοφοῦ Ἀναξάγορα καὶ προικισμένος μὲ τὰ πλουσιότερα δῶρα ποὺ ἐπροικίσθη ποτὲ θνητὸς δὲν ἄργησε νὰ διακριθῇ, καὶ νὰ πρωτεύῃ διαρκῶς ἐπὶ πολλὰ χρόνια ἀνάμεσα σὲ Δεωκράτη, Μυρωνίδα, Ἐφιάλτη, Τολμίδα καὶ Θουκυδίδη.

Στάθηκε ἀντιμέτωπος τοῦ ἀριστοκρατικοῦ Κίμωνος καὶ δίχως νὰ δειλιάσῃ τὴν δόξα τοῦ νικητοῦ τῶν θαλασσῶν, τὴν ὁποῖαν ἄλλωστε βαρύνετο ἐσβετο, στράφηκε στο λαὸ, καὶ πῆρε τὴς οἰκογενειακὲς του παραδόσεις, πῆρε τὰ δίκαια τῶν φτωχῶν καὶ ἐκτίθηκε στὸ πλευρὸ τοῦ δημοῦ. Καὶ καθὼς ἦτο γεμᾶτος ἀγάπη κέρδισε γρήγορα τὴν ἀγάπην τῶν ἄλλων, ἐγένετο σιγαστικὸς καὶ εὐνοοῦντος καὶ ἀνώτερη ἐξουσία τῆς δυνατοτέρας καὶ λαμπροτέρας πολέως τῆς Ἑλλάδος, καὶ λαμπροτέρα πὺ δὲν εἶχε ἔξασουμβεῖ σὲ δημοκρατικὸ πολίτευμα ἐπὶ δεκάδες χρόνια ἔλεγετο ἱερὰς μετὰ τὴν μεναλιτέρη ἑλευθερίαν ἐκλογὴ. Κι' ἀποσιωπήσε τὸς οἱς μεγάλες ευθύνες ποὺ τοῦ ἀνέθε-

Ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ ἔργα ἐκτελεσμένα κατ' οἶκον

σαν οὐ καθὼς λέει ὁ Πλούταρχος δὲν ἐγνώριζε ἄλλο δρόμο παρὰ τὸ δρόμο ποὺ πῆγαινε ἀπὸ τὴ σπιτί του στὸ Βουλευτήριο καὶ στὴν Ἀγορὰ. Ποτὲ δὲν παρακάθησε σὲ δειπνὸ φίλον, ποτὲ δὲν ἀφείθηκε σ' ἀκρατεῖς ἡδονές. Κι' ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια στάθηκε τόσο ἀλύγιστος σ' ἀκεραιότητα χαρακτῆρος ποὺ, ἐνὺ διεχειρίζετο τὸ μεγαλύτερο θησαυρὸ ποὺ γνώρισεν οἱ Ἀθηναῖοι, κι' ἐνὺ γύρω του σερόνταν οἱ κολακίαι τῶν ἱσχυρῶν καὶ στοὺς φίλους τοῦ ἀνῆκαν οἱ πᾶμπλουτοι. Ἰππία, Ἰππώνιοι καὶ Διονυσιοῦργοι αὐτοὺς ἐδείχτηκαν τόσο «εὐχρηστὸν κρείττων» ὅπως λέγει ὁ Θουκυδίδης ὡς τε σμῖας θρησκείας μείζονα τὴν οὐσίαν οὐκ ἐποίησαν ἢς ὁ πατὴρ αὐτῶν κατέλιπεν ὡς προσθέτει ὁ Πλούταρχος.

Ἐκτὸς τῆς δυναμείας τοῦ λόγου τῆς ὁποίας ἀδιοφιλονίκηται κρατεῖ τὰ σκήπτρα μετὰ τῶν πολιτικῶν ῥητόρων ὁ Περικλῆς εἶχε μιὰ ἐσωτερικώτερη δύναμη ποὺ κατὰ τὸν Θουκυδίδην πάλι εἶναι ἡ αἰτία τῆς ἐπιτυχίας του. Εἶχε «εἰσὶν» πίστη στὸν ἐαυτὸν του, στοὺς συνεργάτες του, στὸ λαὸ, καὶ στὰ ἰδιαιτὰ ποὺ ἐβυπηρετοῦσε.

Κι' ἀκόμη εἶχε ἀδόμαστη θέληση, καὶ ποτὲ δὲν κλονιζόταν ἀπὸ ἐμπόδια. Καὶ ἦσαν κολοσσιαῖες ἡ ἀντιδράσεις ποὺ βρῆκαν ἀπὸ τὸν ἐκ φύσεως ἄστατο Ἀθηναῖκὸ λαὸ, τὸ λαὸ ποὺ ἐξόριζε τοὺς Θεμιστοκλείδους, Ἀριστείδους καὶ Κίμωνας του, ἀπὸ τὸ λαὸ, ποὺ πρόσφερε στους Σωκράτες καὶ Φωκίωνας του τὸ κῶνιο.

Κι' ὅμως στάθηκε ἀλύγιστος σ' ὅλα τὰ χτυπήματα, μοναδικὸ παράδειγμα πολιτικῆς καρτερίας. Δεκάδες ὁλόκληρα χρόνια δημαγωγοὶ ἀριστοκρατικοὶ καὶ φιλολάκωνες τὸν ἐπολεμοῦσαν, τὸν ὑπονόμευαν, τὸν συγκοφαντοῦσαν. Δεκάδες χρόνια οἱ Κρατίνοι, οἱ Ἀριστοφάνες κι' οἱ λοιποὶ κομμοὶ τὸν ἐσατιρίζαν ἀπὸ τὸ πᾶσι. «Σχινονέφαλον» «κεφαληγερέτην» «Ἡρακλῆν» καὶ «κρίθινον Δία» τὸν ἀποκαλοῦσαν καὶ σὲ πρόστιμον ὅπως λέει ὁ Πλούταρχος, καὶ παραδίδεται καὶ ὁ Πρωτῆς, τὸν κατεδίκαναν καὶ τέλος τὸν ἐπᾶσαν λίγα χρόνια πρὶν τοῦ θανάτου του καὶ τῆς στρατηγίας, ἔτσι καὶ γιὰ νὰ

τοῦ τὴν θανατώσουν σὲ λίγο μεταννημένοι. Καὶ ὅμως δὲν ἐκλονίσθη, εὐθυτενής, ὑπερήφανος, ἀκαμπτos, ἀλλὰ γλυκύς, πρᾶς, γαλήνιος καὶ ἀληθινὸς Ὀλύμπιος, ἀφῆκε ἀπὸ τὴν Πνύκα τοὺς λόγους ἐκείνους ποὺ ἡ Πνύξ εἶχε βαπτίσει στὰ νύματα τῆς καὶ εἶχε πείθων καὶ ὀδηγῶν τὸν ἄνθρωπον καὶ διὰν ἐχειρίζετο πάλιν σάν Ὀλύμπιος «ἡστραπτὴν ἐβρόνταν» καὶ ἐξεπρεσβύνειαν κεραυνοὺς γεγηρηκὲς λάλῃκος ἀλλὰ καὶ φλόγας κατὰ τῶν ἀντιπάλων του καὶ πάντα ἂν ἐρωτοῦσθε καὶ ἴσως τοὺς ἀπερχομένους ἀπὸ τὴν ἐκκλίσαν Ἀθηναίους, τὶ ἔγινεν ἀπαντοῦσα μὲ τὴν μεγαλῶτερη ἱκανοποίηση:

«Παραχωρήσωμεν τὰ πάντα στὸν Περικλῆ».

Γιατί ἡ Πόλις ποὺ τόσο τυχερὰ ἐραστήν της ὠνόμαζε τὸν ἐαυτὸν τοῦ ὁ Περικλῆς τὸν ἐλάτρευε κι' αὐτῇ. Καὶ πόσο εἶχε τὴν ἀγάπην της. Κανένας δὲ θαῦρισκε τέτοια λόγια νὰ τὴν παραγορήσῃ καὶ νὰ τὴν ἐνισχύσῃ σὲ τὴς πράξεις τῆς φρικτῆς δοκιμασίας ὅταν μελωμένους μέσα στὰ τεῖχη θέρριζε τοὺς Ἀθηναίους ὁ λοιμός, κι' οἱ Σπαρτιάται μὲ τὸν Ἀρχίδαμον λεηλατοῦσαν ἀπέξω τὴν πατρίδα χώρα. Ἀποκαρτωμένοι κι' ἀπελπισμένοι μεμνημοσύνης κατὰ τοῦ Περικλῆ καὶ τῆς τῆς. Ὁ Θουκυδίδης στὴν τελευταία δημηγορία ποὺ βάζει σὲ στόμα τοῦ Περικλέους μὲς αὐτοῖς τὰ ὑπέροχα λόγια μὲ τὰ ὁποῖα παραγορεῖ τοὺς πολυδοκίμασμένους πατριώτες του.

«Ἄν θέλωμε νᾶμας μεγάλοι πράξει καὶ νὰ δεχόμεστε μὲ θάρρος τὸ φθόνον καὶ τὸ μίσος ποὺ πρόσκαιρα θὰ μᾶς χτυποῦν, ἀναγκασιτέες συνέπειες τοῦ μεγάλου καὶ τιμῆς τῆς ἀθάνατης φήμης μας. Τέτοια λόγια πὼς μπορούσαν νὰ μὴν ἀναπερᾶσαν τὸ φρόνημα τῶν Ἀθηναίων; Μὰ ὁ λοιμός, εἶχε χτυπήσει κατὰ κεφαλή τὸν Περικλῆ. Τὸν πῆρε τὴν ἀδελφὴ του ὕστερα τὸ γυνὶ τοῦ Σανθίπλου. Στὶς συμφορὰς αὐτὲς βίβησε μὲ θάρρος καὶ καλεῖται ἐσωτερικῶς πόνος δὲν πρόσθεσε τὸν ψυχικὸν κλονισμό του. Μὰ τὸν σὲ λίγο ὑπέκυψε στὴν ἀρρώστειαν ὁ ἀσθματικός, τὸ πολυαναπνεύμενο παιδί του, τελευταῖον νόμιμον παιδί του, ὁ ἀνθρω-

πὸς Περικλῆς, ὁ πατέρας Περικλῆς, νῆκισε τὸν Ὀλύμπιον καὶ μπροστὰ στὸ νεκρὸ τοῦ Παρόλου, τὴν ὥρα ποὺ τὸν στεφάνωνε στὸ στεγνὸν χαιρετισμό, ἔξασπε σὲ δάκρυα καὶ λυγμοὺς γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ του.

Στὸ μεγάλο πόνο του συγγινημένος ὁ ἄνθρωπος κατέταξε μετὰ τῶν νομίμων πολιτῶν, τὸν ὁμόνυμο γυνὶ τοῦ Περικλῆ ποὺ τὸν εἶχε γεννήσει ἡ Ἀσπασία. Μὰ ὁ λοιμός εἶχε ῥίξει καὶ στὸν ἴδιο τὸν Περικλῆ τὸ δηλητήριό του. Δὲν τὸν πρόσβαλε κατ' εὐθείαν, σάν τοὺς ἄλλους, λές κι' εἶχε φοβηθῇ τὸν αἰώνιον νικητῇ, καὶ θηονιάστηκε ὑπουλά μὲς τὸ αἷμα του κι' ἔτσι ὕστερα ἀπὸ ἓνα χρόνον κρυφοῦ κι' ἀργοῦ πυρετοῦ ὁ ἀθάνατος ἐκλείσει τὰ μάτια. Στὰ ἡθικά τοῦ Θεοφράστου βρισκομε ἓνα ὥραϊον ἀνέκδοτο γιὰ τὴς ὑστερες του. Γύρω ἀπὸ τὸ κρεββάτι τοῦ ναρκωμένου ἀπὸ τὸν πυρετὸ Περικλῆ καθισμένοι οἱ σοφοὶ καὶ μεγάλοι φίλοι του νόμιζαν πὼς δὲ καταλάβαινε τὰ λόγια τους κι' ἔτσι ἦσαν καὶ μελαγχολικὰ λείγαν γιὰ τὰ κατορθώματά του, καὶ ἀπαρίθμησαν τὰ 9 τοῦπᾶν νικῶν ποῦχε στήσει στὴν πόλιν. Ὁ Περικλῆς ἀντίθετα τὰ μάτια κι' ἡ φωνὴ ἐκείνη ποὺ σκόρπιζε κεραυνοὺς καὶ βροντῆς ἀπὸ τὸ βήμα ἀδύναμη τώρα, μὲ τὴν ἀκουστικὴ εἶπε «Μιλάτε γιὰ πράγματα ποὺ μᾶλλον στὴν τύχην ὀφείλονται καὶ μπορεῖτε νὰ τὰ βρῆτε στὰ ἔργα ὅλων τῶν στρατηγῶν καὶ καλίστον ὅμως καὶ μέγιστον σὲ λέγεται. Οὐδεὶς γὰρ δι' ἑμὲ τὸν ὄντων Ἀθηναίων, μέλαν ἱστίον περιεβέβατο». Κι' ἔτσι ὁ ἄνθρωπος ποῦχε τόσα νὰ καυχῇ καὶ τόσα νὰ θυμῇ γιὰ τὸν τὸν παραγορήσουν τὴν ὥρα ποὺ ἡ ζωὴ ἐξέφυγε ἀπὸ τὰ χέρια του, δὲ βρῆκε τίποτε ἄλλο νὰ περιφανεύῃ κείνη τὴν ὥρα παρὰ πὼς κανένα συμπαιγνίῃ του δὲ φόρεσε μύθρα ἐξαιτίας του. «Ἀγαθὸν αἴτιος ἀνάιτος δὲ κακῶν», ἔτσι τὸν χαρακτηρίζει ὁ Θουκυδίδης κι' αὐτὸ ἦταν τὸ καὶνῆμά του.

Αὐτὸς ἦταν ὁ Περικλῆς, κι' αὐτῇ τὴν ἡ ζωὴ του. Ποιὰ ἦταν τὰ ἔργα του, αὐτὸ θάνατι ἡ συνέχεια τῆς μελέτης μας.

ΣΟΦΙΑ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Τρεῖς ἀριστοκρατικὲς αἰῶνες τοῦ Περικλῆ

ΠΕΙΝΩΝ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΑΡΘΕΝΟΣ ΓΕΡΟΝΤΟΚΟΡΗ

Β 1

Ανεπτύξαμεν στο προηγούμενον φύλλον τὸ πρῶτον μέρος τοῦ δημοσιεύματος τούτου, τὸ ἀφορῶν τὸν πεινώντα ἄνθρωπον. Ἡ δὴ ἐρ-όμεθα εἰς τὸ δευτέρον μέρος, τὸ ἀφορῶν τὴν γεροντοκορήν.

Ἡ κοινὴ ἀπαγορεύουσα τὴν λειτουργίαν τοῦ γενετησίου ὀργανισμοῦ τῆς κόρης διὰ τοῦ ἐλευθέρου ἔρωτος, τὸν ὁποῖον κηρύττει ἀνήθικον καὶ ἀξίον στυγματοῦ καὶ ἀνασκολοπισμοῦ καὶ πλειστάκις εὐπράκτου κουμπούριασμοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ μὴ ὑποβοηθοῦσα αὐτὴν νὰ ἐκτελέσῃ τὸν γυναικῆον προορισμόν της ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν γενετησίων ἀναγκῶν, κατὰ τὸν τρόπον τὸν ὁποῖον ἡ κοινὴ καθώρισεν ἡθικόν, νόμιμον καὶ μόνον ἐπιτρεπόμενον τὸν γάμον δηλονότι, καταδικάζουσα δηλαδὴ τὴν κόρην, θετικῶς κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν, ἀρνητικῶς κατὰ τὴν δευτέραν εἰς τὸ παρὰ ἡμῶν ζῆν, δὲν εὐρίσκει ἄραγε οὐ τοῦτο ἀποτελεῖ μίαν τεραστίαν ὅσον καὶ τερατώδη ἡθικὴν ἀνακολούθιαν, ἓνα ἀφορητῶς ἀπάνθρωπον βαρβαρισμόν. ὁ ὁποῖος ραγίζει τὴν ψυχὴν παρ' ὅς ἀνθρώπου ἔχοντος ἄρειον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ τοῦ αἰσθημα τοῦ δικαίου καὶ εἰς τὴν σέψιν τοῦ τῆς θείας ποίης ;

Εἰς τὴν ἀνθρωπιστικώτεραν διευθέτησιν τοῦ μεγάλου τούτου προβλήματος, θέλει διαθεσθῇ ἓνα διδκλήρον κεφάλαιον τὸ ἀποδοθησόμενον βιβλίον μας, εἰς τὸ ὁποῖον κεφάλαιον θέλει ἐπιζητηθῇ καὶ κάποια λύσις δὲ τὴν ὄντως ἀπ' αὐτὴν τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων δύσκολον περιπτώσιν καθ' ἣν εἰς περιφέρειαν τινὰ ὁ γυναικῆος πληθυσμός ἐστὶν περισσώτερος

τοῦ ἀνδρικοῦ, συνεπῶς ἢ κατὰ ζεύγη συνένωσις ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν νὰποβαίῃ ἀδύνατος, χωρὶς γυναικῶν ὑπόλοιπον, τὸ ὁποῖον μοιραίως πὰ δὲ περιήρχετο εἰς τὴν θέσιν τῆς γεροντοκορή. Ἀλλ' ἡ μεγάλη καὶ στυγνὴ ἀδικία γίνεται κατὰ τῆς ἀγάμου κόρης, ἥτις μένει ἀγαμος, ὅχι διότι τὸ φύλλον τῆς πλεονάζει τοῦ ἀνδρικοῦ, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἀπροθυμίαν τῶν νέων νὰ ἔρχονται εἰς γάμου κοινωνίαν. Καὶ εἶναι τόσον μεγάλη καὶ ἀποτροπαία ἡ ἀδικία αὕτη κατὰ τῆς κόρης, ὥστε μία κυβέρνησις εὐρύνους καὶ μεγαλόπνοος ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἡθικῶν τῆς σκέψεως καὶ ἐπιδιώξεων, ὀφείλει νὰ τὴν ἀρῇ καὶ διὰ νομοθετικῶν ἀκόμη μέτρων, προστατεύουσα διὰ παντὸς μέτρον τὸν ἔγγαμον καὶ τιμωροῦσα τὸν ἀγάμον.

Ἡ θέσις τῆς ἀγάμου κόρης ὑπὸ τὸ κρατοῦντα Ἑλληνικὰ ἦθη, εἶναι ὀδυνηρά, χωρὶς νὰ εἶναι ὁμοία καὶ τοῦ ἀγάμου ἀνδρός. Οἱ ἀγαμοὶ ἄνδρες, ἦτοι τὰ γέρν-τυπαλλήκατα, καταντῶν βεβαίως καὶ αὐτὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐκ τῆς ἀγαμίας τῶν, ἄθυμα, ἰδιότροπα, ὑποχονδριακά, μὲ μίαν λέει δυστυχῇ, Ἀλλὰ γι' αὐτὰ θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ πῇ ὅτι ἐγιναν ἀξία τῆς τύχης τῶν. «Τὰ ἦθελαν καὶ τὰ ἔπαθαν». Ἀλλὰ διὰ τὰς ἀγάμους κόρας ;! Τὸ ὁποῖον οὐτε κἀν γεροντοκόρας θέλω νὰ ὀνομάσω ἀπ' μίαν ἀφαιτον συμπονια πρὸς τὴν ὀδυνηρὰν θέσιν τῶν ; Αἱ ὁποῖαι δικαίως καθίστανται τόσον μελαγχολικαὶ καὶ νευρικαί, ποῦ ἡ ζωὴ τους νὰ τοὺς καθίσταται βάρος ; Καθ' ὅσον, ἐπαναλαμβάνομεν, ἡ θέσις τῶν δὲν εἶναι ὁμοία μὲ τὴν θέσιν τῶν γεροντοπαληκαριῶν. Αὐτὰ μπορούν νὰ πηγαίνουν ὅπου θέλουν, νὰ ζοῦν ὅπως θέλουν καὶ ὅπως τοὺς ἀρέσει, νὰ μὴ τοὺς ἀπαγορεύεται τίποτε ἐξ ὅσων μπορούν νὰ τέρψουν ἐκάστοτε τὰ οἰαδήποτε γούστα των. Καὶ τὸ σπουδαίον καίτοι ἀγαθόν, ἡ ζωὴ τῶν ἐλειτούργησεν ἐν πολλοῖς φυσικο-λογικῶς, χωρὶς νὰ θεωρηθῶσι διὰ τοῦτο ἐγκληματίαι ἀπὸ τὴν κοινωνίαν. Ἀλλὰ, τὰ κορίτσια ὅσα ἐμειναν ἀνύπανδρα ποῦ ὅχι μόνον δὲν μπορούν νὰ ὑπάγουν ὅπου θέλουν καὶ νὰ ζήσουν ὅπως θέλουν ἀλλὰ τὸ φρικαλεώτερον, τινὲς τῶν λειτουργῶν τοῦ ὀργανισμοῦ των πιεσθεῖσαι νὰ μὴν ἐπανθήσουν φυσιολογικῶς, ἡ ἔξο φυλλίσθησαν εἰς βάρος τῶν πάντοτε ἢ ἐπεζητήσαν φυσικὰ ἀλλήν διεξόδον, στραγγαλιστικὴν οὐχ ἥτεον καὶ τῆς υγείας των καὶ τῆς ψυχικῆς πρὸ πάντων ἰσορροπίας των. Διὰ τὰ μεγάλα τῶν θυματα τῆς κοινωνικῆς σκληρότητος καὶ βαρβαρότητος ἡ συμπονια τῆς ψυχῆς μας εἶναι ἡθικῶς ἀπειτακινή.

Εἰς μίαν ἀνθρωπιστικὴν καὶ ἐπ' ἐλπί-χιστον ἔστω, κοινωνίαν, αὐτὸν τῶν μελ-λόν ἀνθρώπων εἰς ὁποιοδήποτε φύλον καὶ ἀνῆκτῃ εὐτύχῃ, ἀπαιτεῖται νὰ μὴ ἐξῇ ἀπείως τῇ ζωῇ του. Καὶ αἱ μένουσαι ἀνύπανδρα κόρες ἐν τῇ κοινωνίᾳ μας

δὲν τὴν ζοῦν. Ἀκουσίως τῶν δέ, καὶ ἐπιθυμούσαμεν νὰ δοθῇ ἡ δέουσα προσο-χὴ εἰς τὴν λέξιν ἀκουσίως τῶν, τὴν ὁποῖαν τονίζομεν ἰδιαίτερος. Διότι ὅταν τις, ἄνδρας ἢ γυναῖκα, ὑποβάλλεται ἐ-κουσίως εἰς μίαν στέρησιν, ὅσον δὴ ποτε ἔστω σκληράν. ἢ εἰς ἓνα στραγγα-λισμὸν οἰαδήποτε ὀργανικῆς τοῦ λει-τουργίας, αὐτό, ὅχι μόνον δὲν τὸν μαρτα-νει ψυχικῶς, ἀλλ' οὐτε καὶ τὸν πικραί-νει ποσῶς. Διότι ἡ συναίσθησις ὅτι πράττει τοῦτο ἐκουσίως, χάριν μεγά-λου τινὸς σκοποῦ, χάριν ἐνὸς ὠραίου ἰ-δανικοῦ, τοῦ ἐμφανίζει τὴν ἐκουσίαν θυ-σίαν του ὡς ἡθικὴν ἡρωισμόν, πρᾶγμα ποῦ τὸν κρατύνει ψυχικῶς, ὑψώνει τὸ ἡθικόν του καὶ αὐξάνει ἐν γένει τὰς συ-νολικὰς δυνάμεις του.

Ἀλλ' ὅταν τὸ ἰδανικὸν μίᾳ κόρης ἦτο νὰ ὑπανδρευθῇ, νὰ θεωρηθῇ ἀπὸ τὰς τρυφερότητας ἐνὸς συζύγου, ἢ ἀπάνθησις τῶν ὁποῖων θὰ τῆς ἐχάριζε τέκνα, προω-ρισμένα νὰ συνεχίσουν τὴν ζωὴν της καὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἐμεγάλωνε μὲ τὰ στοργικὰ φιλία της καὶ θὰ τὰ ὠμόρφυνε μὲ τὰ μητρικὰ χάδια της καὶ θὰ ἡσθάνετο εἰς τὴν ζωὴν των τὴν εὐτυχίαν της φουντώ-νουσαν, καὶ εἰς τὸ μενδλωμάτων τὸ γλυκύ-τερον ὄνειρον τῆς ζωῆς της ἐκπληρού-μενον καὶ ὅταν βλέπει ὅτι κανένα ἀπ' αὐτὰ τὰ ὠραία της ὄνειρα δὲν ἐξεπληρώ-θη καὶ ὅτι κανεὶς ἀπ' αὐτοὺς τοὺς φυσιο-κοὺς καὶ εὐγενικοὺς ποθοὺς της δὲν ἐ-πραγματοποιήθη, ἀλλὰ τούναντιον, σκώμ-ρατα μόνον ἔχει νάκούσῃ ἀπὸ τὴν σκλη-ρὰν κοινωνίαν, διότι ἔμεινε στὸ ράφι, διότι δὲν ἐξῆσεν ὅπως αἱ ἄλλαι γυναῖ-

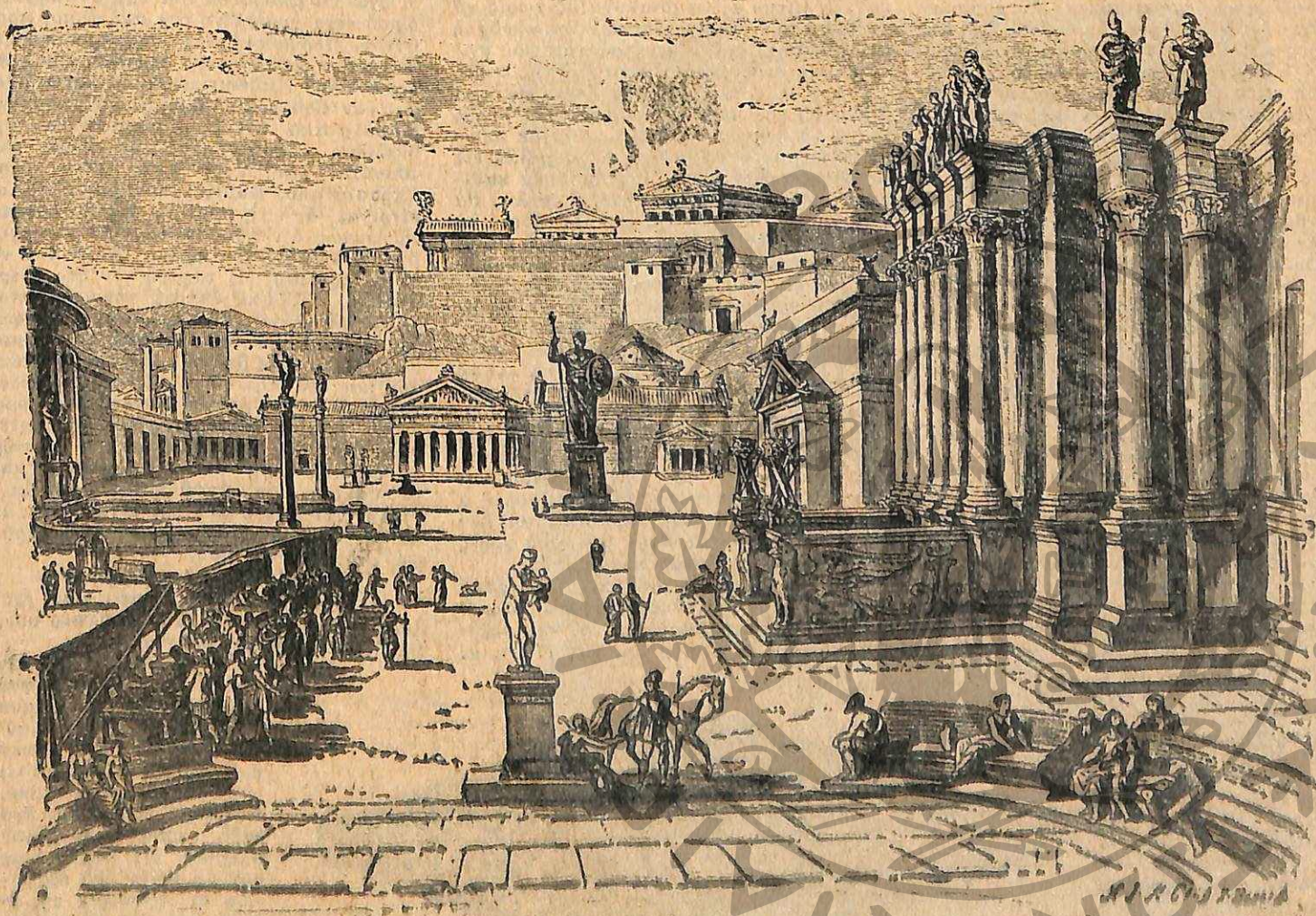
κες' ὥσει αὕτη νὰ ἦτο ἐξωτικόν τι καὶ ἀπόκληρος τῆς τύχης καὶ νὰ σκέπτεται μέρα νύχτα ὅτι εἶναι ἡ ἀμοιρῇ, ἡ ἀδικη- μένη ἀπὸ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, πῶς θέλετε τότε νὰ μὴ τακῇ καὶ νὰ μὴ λυώ- σῃ ἡ ψυχὴ αὐτῆς τῆς κόρης; νὰ μὴ βρά- σῃ μεσ' σιδὸν ἀφατον πόνον τῆς καὶ νὰ βασανίζεται μέσα στὴν φρικαλεωτέραν κόλασιν; μέχρις ὅτου μεταβληθῇ σιγά- σιγὰ εἰς ζώσαν νεκράν;

Ἄλλὰ τοιοῦτος τις εἶνα ἄραγε ὁ προορισμὸς τῶν κοινωνιῶν; Ἄλλ' ἴσως εἰπουν τι- νές; Ἄλλὰ διατὶ δὲν πηγαίνει νὰ ἐργα- σθῇ ἡ ἄγνη κόρη διὰ νὰ μὴ μαρμαίρῃται κλεισμένη στὸ σπήτι; Ἀπαντῶμεν: Τὸ προέχον ζήτημα δὲν εἶναι ἐνταῦθα τὸ οἰκονομικόν. Διότι ἐνδεχόμενον ἢ τοιαύ- τη κόρη νὰ εἶναι καὶ οἰκονομικῶς ἀνεξάρ-

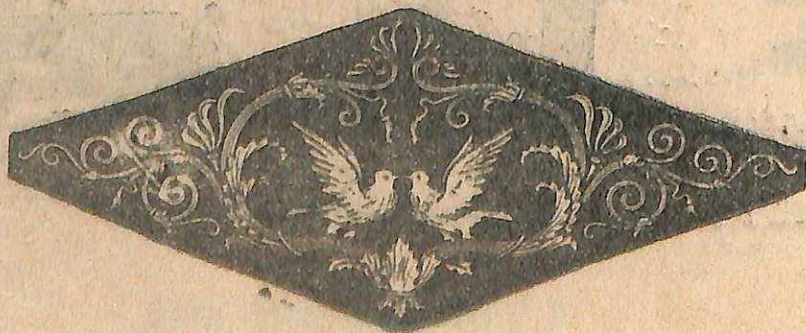
τητος. Ἄλλ' εἴτε τὸ ἓνα εἴτε τὸ ἄλλο συμβαίνει, τὸ προέχον ζήτημα εἶναι ἡ μὴ ἐκπλήρωσις τοῦ φυσιολογικοῦ προορι- σμοῦ τῆς. Μείνασα ἄγνη καὶ δὴ ἐν παρθενίᾳ πραγματικῇ ἢ καὶ προσποιη- τῇ— ὀλίγον δὲ θὰ ὠφέλει τὴν ἠθικὴν ἡ- συχίαν τῆς καὶ τὴν ψυχικὴν ἡρεμίαν τῆς ὁ κλοπιμαῖος μετὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐναγκαλι- σμὸς, ἀφοῦ εἰς αὐτὸν θὰ διέβλεπεν τὴν ὑπ' αὐτῆς διάπραξιν κοινωνικῆς ἀτιμίας ἢ θρησκευτικοῦ ἐγκλήματος ἢ καὶ τὰ δύο θὰ κατατρώγεται ἀπὸ δύο πειρασμοῦ, τὸν πειρασμὸν τῆς σαρκικῆς ἀνάγκης καὶ τὸν φρικαλεώτερον πειρασμὸν ὅτι αὕτη ἔξοις τὸ περιθώριον τοῦ γυναικείου προορισμοῦ ὥς ἀπορρίψιμον μέλος τοῦ γυναικείου φύλλου.

Καὶ ἐντεῦθεν ἀκόμη προκύπτει ἡ ἐπι-

βολὴ τοῦ γάμου ἐπιτακτικώτερον ὅπου κά- θε ἄλλην χώραν τῆς ὁποίας τὰ ἥθη δὲν εἶναι τόσον ἀνεγκτα καὶ αὐστηρα ὥστε νὰ θεωροῦν ἐγκλημα καθοσιώσεως, ἄξιον κουμπουριασμοῦ τὴν μὴ ἐν παρθενίᾳ δια- βίωσιν τῆς κόρης. Καὶ ἐφ' ὅσον μᾶς εἶ- ναι ἀδύνατον νὰ ἀλλάξωμεν τὰ ἥθη μας ἀπὸ τὴν μιὰ μέρα εἰς τὴν ἄλλη, ἀλλ' ἡ ἀλλαγὴ τῶν θὰ ἀπαιτοῦσε ἀναγκαιῶς τὴν ἀλλαγὴ τῶν ἀντιλήψεων μας ἐν τῷ οἰκείῳ τούτῳ, ἡ δὲ ἀλλαγὴ τῶν ἀντιλήψεων μ ε θὰ ἀπαιτοῦσε χρόνον μακρόν καὶ διδασκα- λίαν καὶ κατήχησιν καὶ προπαγάνδα μα- κράν, πράγματα ποὺ δὲν ἐπιτυγχάνονται με τὸ ἄψυ σβῦσε, ἀλλὰ διὰ κόπου καὶ χρό- νου, δὲν μᾶς μένει ἄλλη λύσις πρὸς ἄρσιν μιᾶς στιγμῆς ἀδικίας, ἐγκληματικῆς ἀδικίας κατὰ τοῦ γυναικείου φύλου ἢ ὁ ὑποχρε- ωτικὸς Γάμος.

Ἡ Σπάρτη κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΧΡΟΝΟ 1932

— Χαίρε καινούργιε χρόνε και στην κατάρτα μας παλιέ.

— Χαίρε 1932, κατάφορτο από τις ελπίδες μας και στα ξεκουμπίδια 1931, κατάφορτο από τις απελπισίες μας.

— Χαίρε καινούργιε χρόνε, που έν δση θά μάς είσαι άγνωστος θά σέχουμε «μη στάζει και μη έρζει», και στην κατάρτα μας παλιέ, που ως γνωστός, μάς έχεις παραβρωμίσει.

Χαίρε 1932, που ή κακοκεφαλιά μας αναμένει από σε την ευτυχίαν μας, ένθ έπρεπε να την αναμένει από την διάθωσή της, και στην κατάρτα μας 1931 που, μη θαυματουργώντας δεν μάς την έφερες.

Χαίρε καινούργιε χρόνε πούχεις την όμορφιά του κάθε καινούργιου και στην κατάρτα μας παλιέ πούχεις την άσχημιά του κάθε παλιού.

Χαίρε καινούργιε Χρόνε που μβλα τὰ καλωσώρισματά σου σήμερα σου κάνουμε, του χρόνου θά σου ψάλλουμε τον αναβαλλόμενον που δεν είχες τὸ μαγικό βοτάνι να μεταβάλλης τὰ γουρούνια εἰς ανθρώπους, τοὺς λύκους εἰς ἀρνιά και τὰ μυαλα κεφάλια μας σὲ μυαλωμένα.

Χαίρε καινούργιε Χρόνε που ή φαντασία μας σὲ ζωγραφίζει Μεγαλοπρεπή και Ὁρατόν, ἐπὶ Μεγαλειώδους Ἰφρου ἐποχούμενον, μετὰ φανῶν και λαμπάδων ἐρχόμενον, μετὰ Βαῶν και κλάδων συνοδευόμενον, με κάνιστρα γεμάτα ἀπὸ τὰ όμορφότερα λουλούδια, ἀπὸ τὰ εὐσμέτερα ἄνθη, ἀπὸ τὰ λεπτότερα ἀρώματα και μύρα, κομιστὴ καλόχαρων γαμπρῶν ἐδῶ, πολύφερων νυφάδων ἐκεῖ, ἀμύθητων κερδῶν εἰς τοὺς ἄλλους, τοὺς πολλούς, τοὺς ἀπλή-

στους, τῆς χαρᾶς στοὺς τεθλιμμένους, τῆς παρηγοριῆς στῆς χῆρες, τῆς καλλιτεχνίας εἰς τὴς ἄτεκνες, τῆς καλῆς «σωτηρίας» εἰς τὰ στεῖρα γηρατεία.

Χαίρε καινούργιε Χρόνε που τόσα πολλά και δύσκολα ἀπὸ σὲ αναμένομεν

Χαίρε καινούργιε Χρόνε και πάλι ξαναχαίρε που εἶθε τὸ ἄρμα σου νὰ σταματοῦσε εἰς τὸ κατώφλιον τῆς εἰσόδου σου εἰς τὴ ζωὴ μας, ἔτσι φορτωμένο με τὰς ελπίδας μας, τὰ εὐάρεστα καρδιοχτύπια μας, και ἐκεῖ σὲ ἀτελεύτητο σταμάτημά σου, κι' ἐκεῖ στην ἀτελεύτητη ἐλπιδοφόρον ἀναμονὴ μας, νὰ σβύσουν ή μέρες μας νὰ ξεπνεύση ή ζωὴ μας.

Ὡ, θά ἦσουν τότε καινούργιε Χρόνε οἱ ἰδανικὸς χρόνος, που μάς ὑποσχέθηκε πολλά χωρίς ποτὲ νὰ διαψεύση τὰς ελπίδας μας. Ἀλλὰ τὴν καινούργιε Χρόνε δέξου γρήγορα γρήγορα τὰ καλωσώρισματά μας γιὰ νὰ ἐτοιμασθῇς νὰ δεχθῇς σὲ λίγο, πρὶν ἀλέκτωρ φωνήση, και τὰ ξεκουμπίδια με τὰ ὅποια καθένας μας θά σὲ ἀποθγάνη ὕστερα ἀπὸ 366 μέρες, ξεκουμπίδια που εἶναι ἄδικα, εἶπαμε, γιὰ σὲ και δίκια μόνο στα κακὰ κεφάλια μας που δεν μάς ἔφεραν ὅσα ἀπὸ σὲ ἀνοήτως προσδοκοῦμε.

Αἱ ἀθῶε Χρόνε καινούργιε, που σὲ λίγο και σύ, θά παλιώσης διὰ νὰ φορτώσουμε στή καμπούρα σου ὅλες τῆς ἁμαρτίες τῆς κακοκεφαλίας και κακομοιρίας μας και σὲ στείλωμε με τοὺς ἁμαρτωλούς. Ἐτσι δλέπεις βουβὸ και ἀνυπεράσπιστο πλάσμα, εἶνε ή μοῖρα τῶν ἐγκοσμίων: εἰς τὴν ράχιν τῶν ἀφῶν ἀθῶν νὰ φορτώνωνται πολλές φορὲς ή ἁμαρτίες τῶν φωναλιάδων ἁμαρτωλῶν.

Ἄντε λοιπὸν σύρε σὲ καλὸ παλινέ και δρίστε εὐπρόσδεκτα καινούργιε χρόνε.

ΔΙΑΚΤΩΡ ΤΟΥ ΕΝ ΑΤΩΝΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)
Θὰ κατασκευάσω ἕνα πρόπλασμα στί-
γων γιὰ νὰ προσαρμόσω σ' αὐτὸ τὴν μι-
λωδία μου.

Και ὁ Σωνάρ, στηρίζων τὸ κεφάλι
του ἀνόμενα στὰ δύο του γόνατα, ἔλαβε
σεβαστὸν ὄψος θνητοῦ που ἔχει σκέψεις
με τὰς Μούσας.

Ἀφοῦ διήρκεσεν ὀλίγας στιγμὰς ή ἱε-
ρά αὐτῆς συνειρέσεις ἔφερον εἰς τὸν κόσμον
μιὰν ἀπὸ τὰς ἀσχημίας ἐκείνας τὰς ὁποί-
ας οἱ λιμπρεττίστες εὐλόγως ἀποκαλοῦν
τίματα και τὰ ὁποῖα αὐτοσχεδιάζουν εὐχε-
ρέστα διὰ νὰ χρησιμεύουν ὡς προσω-
ρινὸς κομβὸς εἰς τὴν ἐμπνευσιν τοῦ συν-
θέτου.

Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ τέρας
τοῦ Σωνάρ ἦτο λογικὸν ἐξέφραζε καθα-
ρώτατα τὴν ἀνιυσχίαν του διότι ἐνέ-
σκηπτε θεωρίδης ή ἡμερομηνία ἐκείνη:
ή ὀγδοὴ Ἀπριλίου.

Ἴδου οἱ στίχοι:

Ὁκτώ και ὀκτώ κάνουν δεκάξη
Δίνο νὰ ἔξη και κρατῶ τὸ ἔνα.
Λές ή τύχη μου νὰ τρέξῃ
νὰ μου βρῇ αὐτὴ κανένα
πιστωτὴ τίμιο και φτωχὸ
νὰ μου δανείσῃ ὀκτακόσια
νὰ πληρώσω ὅπου χρωστῶ ; ; ;...

Ε Π Ω Δ Ο Σ

Και ὅταν ή ὕστατη ὥρα
θὰ κυτᾶ παρὰ δέκα μεσημέρι
τὸ ἰοῖμι, που δὴν ἔδωκα ὡς τώρα
θὰ τῶχει ὁ νοικοκύρης μέλι στὸ χέρι.

— Διάβολε, λέγει ὁ Σωνάρ φέρων εἰς
πέρας τὴν σύνθεσιν του ὥρα, τώρα— νὰ
στίχοι που δεν εἶνε μυριόπλουτοι ; μὰ δεν
ἔχω πῶς θὰ ταιριάσουν νότες και συλ-
λαβές.

Και με τὸ ἀπαίσιον ἐκείνο ἔρρινον ὄρ-
γανον, τὸ ὅλος χαρακτηριστικόν, ἐπα-
νήχοις τὴν ἐκτέλεσιν τῆς μελωδίας του.
Ἰκανοποιημένος ἐκ τοῦ ἐπιτευχθέντος
ἀποτελέσματος, ὁ Σωνάρ συνεχάρη ἑαυτὸν
δι' ἐνὸς εὐφροσύνου μορφασμοῦ ὁ ὁποῖος
προσομοιάζων μετὰ περιωπόμενῃ, ἔπνευσε
τὴν μὴν τὸν ὁσάκις συνέβρινε νὰ εἶνε
εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του. Ἀλλ'
ή ἀλαζονική αὐτῆς μακαριότης, ἐπέπρωτο
νὰ μὴ διαρκέσῃ πολὺ.

Ἡ ἐνδεκάτη ἐσήμανε εἰς τὸ γειτονι-
κὸν κωδωνοστάσιον
και κάθε ἦχος τοῦ
σημάντρου, εἰσῆλ-
χτο εἰς τὸ δωμά-
τιον και ἀναλῆτο
εἰς ἐμπαικτικὸν
ἦχους οἱ ὁποῖοι σάν
νὰ ἔλεγαν εἰς τὸν
ἀτυφῇ Σωνάρ: Εἴ-
σαι ἔτοιμος.

Ὁ καλλιτέχνης
ἀνεπήδησεν εἰς τὴν
καρέκλα του.

— Ὁ καιρὸς
τρέχει σάν τὸ ἐλά-

φι, εἶπε... Δεν μοῖ, μένον παρὰ τρία τέ-
ταρτα τῆς ὥρας γιὰ νὰ βρῶ τὰ ἑβδομη-
ταπέντε φράγκα και τὴν νῆαν μου κατοι-
κίαν. Καὶ δὲν θὰ τὸ κατορθώσω, γιατί
δὲν εἶμαι μῦθος. Ἀλλὰ, ἔχω ἀκόμη πέντε
λεπτά τῆς ὥρας, και βοθίζων τὴν κεφαλὴν
μεταξὺ τῶν δύο γονάτων κατήλθεν εἰς
τὰς ἀβύσσους τῆς σκέψους.

Τὰ πέντε λεπτά παρήλθον, και ὁ Σω-
νάρ ξανασῆκωσε τὸ κεφάλι χωρίς νὰ κα-
τορθώσῃ νὰ εὕρῃ τίποτε τὸ ὁποῖον νὰ ὀ-
μοιάζῃ μετὰ τῶν πενήντε φράγκα.

— Δεν μένει ἄλλο μέσον γιὰ νὰ βγῶ ἀ-
πο ἐδῶ μέσα παρὰ ἀπλούστατα νὰ τὸ σκί-
σω. Ὁ καιρὸς εἶναι καλός. Ἴσως ή φίλη
μου ή τύχη περπατεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον. Ἐ-
χει καθήκον νὰ μου παράσχῃ τὴν φιλοξε-
νίαν τῆς μέχρις ὅτου εὖρω ὑπόπον νὰ ξε-
καθαρίσω τοὺς λογαριασμούς μου με τὸν
κ' ριο Βερνάρδο τὸ νοικοκύρη μου.

Και ὁ Σωνάρ, ἀφοῦ παρεγίμισε με ὁ-
τι ἦτο δυνατόν νὰ χωρέσουν μέσα τοῦ ἑ-
πανωφοριοῦ του οἱ τσέπες, που ἦσαν βα-
θειὲς σάν ὑπόγεια, ἔδωσε κατόπιν μέσα σ'
ἕνα μεταξωτὸ μαντήλι μερικὰ ἀσπρόρου-
χά του κ' ἐγκατέλειπε τὸ δωμάτιόν του.
ὅχι χωρίς νὰ ἀπευθύνη μερικὰς ἀποχαι-
ρετιστρίους λέξεις εἰς τὴν κατοικίαν του.

Ἐνῶ διέτρεχε τὴν αὐλήν, ὁ θυρωρὸς ὁ
ὁποῖος ὡς φαίνεται τὸν παρεγύλατε, τὸν
σταμάτη.

— Γιὰ που κύριε Σωνάρ! — ἀνέκρα-
ξεν ὁ θυρωρὸς ἐμποδίζων τὸν καλλιτέχνην
νὰ περάσῃ— Ἐχουμε σήμερα 8 Ἀπριλίου
τὸ ξεχάσατε ;

— Ὁκτώ και ὀκτώ κάνουν δεκάξη.
Δίνο τὰ ἔξη κρατῶ τὸ ἕνα ἐπιθύρσει ὁ
Σωνάρ. Ἀκριβῶς που αὐτὸ και μόνον
σκέπτομαι.

— Σὰς τὸ λέγω γιατί ἀργήσατε λιγά-
κι νὰ μετακομίσετε, εἶπεν ὁ θυρωρὸς.
Εἶν' ἐνδεκα και μισή, ἀπὸ στιγμὴν σὲ στι-
γμὴ περιμένουμε τὸ νέο νοικοκύρη.... Ὡ-
στε τελειώνετε λιγάκι γρήγορα !

— Τότε ἀφήτε με νὰ περάσω — ἀπῆν-
τησεν ὁ Σωνάρ — πηγαίνω νὰ βρῶ ἀμάξι
νὰ μετακομίσω.

— Φυσικά. Μὰ, προτοῦ με ἀκομίσετε
πρέπει νὰ γίνῃ κάποια διοτύπωση. Ἐ-
χω λάβει διαταγὴν νὰ μὴ σῆς ἀφήσω νὰ
πάρτε οὔτε μιὰ τρίχα ἀπὸ μέσα, προτοῦ
πληρώσετε τὴν τελευταία τοιμηνία. Θὰ
εἶσθε φυσικά εἰς θέσιν νὰ πληρώσετε.

— Διάβολε ! εἶπεν ὁ Σωνάρ προχωρῶν

ἕνα βῆμα,

— Τότε, ἐπανελάβην ὁ θυρωρὸς, ἂν
θέλατε περάσετε ἀπὸ μέσα, νὰ σᾶς δώσω
τὴν ἀπόδειξιν.

— Τὴν παίρνω σὴν ἐπιστροφῇ.
— Καὶ γιατί ὄχι τώρα ; εἶπεν ὁ θυρω-
ρὸς μ' ἐπιμονήν.
— Πηγαίνω ν' ἀλλάξω.... δεν κρατῶ
ψιλά.

— Ἀ ! ἂ ! ἐπανελάβην ὁ ἄλλος ἀνῆσυ-
χος, πηγαίνετε νὰ κάμετε ψιλά ; Τέλος.
ἀφήτε νὰ σᾶς φυλάξω αὐτὸ τὸ δέμα που
κρατεῖτε ὑπὸ μάλῃς και πού, ἴσως, σᾶς
ἐμποδίζει.

— Κύριε θυρωρέ. εἶπεν ὁ Σωνάρ, ἀ-
ξιοπρεπῶς, σάμπως νομίζετε πῶς ἐκλείσα
τὰ ἐπιπλά μου μέσα σ' ἕνα μαντήλι ;

— Συγγνώμην κύριε. ἐπανελάβην ὁ θυ-
ρωρὸς χαμηλώνων λιγάκι τὸν τόνον τῆς
φωνῆς του. Ὁ κύριος Βερνάρδος ἔχει δω-
σει ρητὴν διαταγὴν νὰ μὴν ἀφήσω νὰ
σηκώσετε οὔτε μιὰ τρίχα πρῶτου τοῦ πλη-
ρώσετε τὴν τοιμηνία.

— Κυττάξτε λοιπόν, εἶπεν ὁ Σωνάρ,
ἀνοίγει τὸ δέμα του, δεν ἔχει μέσα τρίχες
ἔχει πονακίμια που τὰ πηγαίνω σὴν
πλύστρα μου, που εἶνε παραπληρώως τοῦ
ἀργυραμοιβοῦ, εἴκοσι βήματα πὶὸ πέρα.

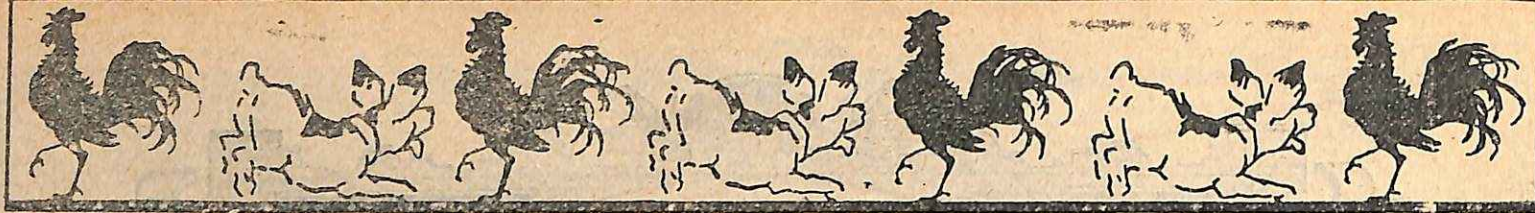
— Τότε ἀλλάζει τὸ πῆγμα, εἶπεν ὁ
θυρωρὸς ἀφοῦ ἐξήτασε τὸν περιεχόμενον
τοῦ δέματος. Ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς ἐρωτή-
σω κύριε Σωνάρ, που ἐνοικιάσατε δωμά-
τιον ;

— Κατοικῶ ὁδὸς Ριβολί, ἀπῆντησε
ψυχρῶς ὁ καλλιτέχνης, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ἐ-
πάτησε πλέον στὸ δρόμον, ἔσπευσε ν' ἀ-
πομακρυνθῇ.

— Ὁδὸς Ριβολί, ἐπιθύρσει ὁ θυρω-
ρὸς, ἐνῶ ἔχουσε τὰ δάκτυλα σὴν μύτη του
πολὺ περιέργων νὰ τοῦ νοικιάσουν δωμά-
τιον εἰς τὴν ὁδὸν Ριβολί, χωρίς νὰ περά-
σουν ἀπ' ἐδῶ νὰ ζητήσουν πληροφῶριαν.
Πολὺ περιέργων ! Τέλος πάντων, ἂς μὴν
περιμένῃ νὰ πάρῃ μαζί του τίποτε ἂν δεν
ἔοφλησῃ. Φθάνει μόνον νὰ μὴ μάς ἐλθῇ ὁ
νέος νοικοκύρης με τὰ ἐπιπλά του τὴ στι-
γμὴ που θὰ μετακομίσῃ ὁ κ. Σωνάρ ! Θὰ
μου κάμῃ τὴ σκάλα ἄνω κάτω. Ἀ νάτος
ὁ νέος μας ὁ νοικοκύρης ! Εἶπε ἀφοῦ ἐπρό-
βαλε ἀπὸ τὸν φεγγίτην.

— Ἀκολουθούμενος ἀπὸ ἀχθοδόρον,
που ἐφαίνετο ὅτι δεν ἐκρίματετο ὑπὸ τὸ
βάρος τοῦ φορτίου του, ἕνας νέος με λευ-
κὸ καπέλλο ρυθμοῦ
Λουδοβίκου ΙΓ' ! μό-
λις εἰσῆλθετο.

ΓΚΑΡΣΟΝΙ ΝΟΥΜΕΡΟ 2

Ο Μαυρος της Αγγλίας. Μελαφός κοντός, σφιχτοδεμένος, ντρέτος σαν κυπαρίσσι, εξυπνος, ευχάριστος, ικανάτος και προθυμότητος, χωρίς φαρμακωμένα χείλη ποτέ, αγέλαστος, αλλά ανοιχτόκαρδος και πρό πάντων αγαθόκαρδος, πρωτότυπος στα παραγέλατά του «β α δ ι ζ ε τ ε π ο λ ι τ α ι», φωνάζει ο Μαυρος στους προπορευομένους του στίβαγμένους πελάτες όταν είναι φορτωμένος με 45 δίσκους ή αθεόφοβος γεμάτους πιστά και ποτήρια με νερά. Τα μπράτσα του ατσάλενια τους κρατά με την ευκολία που θα κρατούσε ένα σαν νάταν φουσκωμένο τόπι, άπάνω από τις κεφαλές των πηγαινοερχομένων πελατών στην πλατεία του Ζαππείου το καλοκαίρι, που σαν καλοί Ρωμιοί ένοσον να σταθούν κατά έμψλους μέσ στη μέση των διαδρόμων να συζητήσουν, να κουβεντολογήσουν, άδιαφορούτες αν ο κακομοίρης ο Μαυρος με τους 45 δίσκους στα χέρια του δυσκολεύεται να περάσει, όποτε πάλι ακούετε το Μαυρο φωνάζοντα «Κ υ κ λ ο φ ο ρ ε ι τ ε π ο λ ι τ α ι». «Β α δ ι ζ ε τ ε κ α ν ο ν ι κ ω ς». Άλλ' οι πολιται αυτοί, οι στραβοκέφαλοι, βρε Μαυρο είναι Ρωμιοί, ξεροκέφαλοι δηλαδή, αδιόρθωτοι, άπολίτιστοι, δεν ξέρεις πως δεν παίρνουν από λόγια; Και εδου δεν πίπτει λόγος πίπτει ράβδος». Άλλ' επειδή δεν μπορείτε να πιάσης τη ράβδο, μια στη ξερή τους κεφαλή με το δίσκο την ώρα που στέκονται σαν χαζοί μέσα στη μέση των διαδρόμων και εμποδίζουν την κυκλοφορίαν και σένα να κάνης τη δουλειά σου και των άλλων πολιτών και λούσιμο από πάνω ως κάτω με τα νερά και τα πιστά του δίσκου, αυτό θα τους ήτο ή πιό δικαία τιμωρία. Γιατί ο Ρωμιός έτσι θέλει, δύν μπορεί να μη σε τάξη παρά με το ξύλο, να

τόν πιάνης από τ' άπτι σαν το άταχτο παιδί. Άλλοιώς είναι και θά μένη πάντα Ρωμιός εις τα ζητήματα της τάξεως, ήγουν και δηλαδή ήμιδάρβαρος.

Ο Μαυρος έχει και τοστο το καλό. Δεν έχει ευνοούμενες. Είναι δημοκράτης, όλους και όλες τις έχει ίσα. Συνεπώς άφροδέν έχει κλίκα σαν τον συνάδελφό του το Στέφανο, κάνει για Πρωθυπουργός. Άβάντι λοιπόν Μαυρε και το Μέλλον άγνωστον και ή Τύχη ιδιότροπη και πολλές φορές και θεόστραδη. Δεν ξέρεις τί σοφ έπιφυλάσσει εν τή στραβομάρα της. Μπορεί και καμμία ψυχικώς καρακάξα, μπορεί όμως και κανέναν Άγγελο, μπορεί και καμμία ιδιότροπη Ήγγλέζα, πολύφερνη, από κείνες που άρέσκονται στο μελαψό χρώμα σου ή στα σ φ ρ ι γ ω ν τ α δυνατά νεύρα σου.

Ο ΠΕΛΑΤΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ ΜΑΣ

Πολλά τά θέματα και λίγος ο χώρος του «Έγερτηρίου», πώς να συμβιβάζωμεν τά άσυμβίβαστα; θά τά δημοσιεύωμεν λοιπόν κυκλικώς με την σειρά των. Προς γνώσιν όθεν άπαξ διά παντός των άναγνωστών μας, διά να μη ξενίζουν όταν δεν θά εύρίσκουν δημοσιεύμενο σε κάποιο φύλλο προσφιλές τους τυχόν δημοσίευμα. Εάν πάρωμε ως αλήθες — και είναι αλήθες — το άνάργιο, άνάργιο, το φιλι νάχη πιό νοστιμάδα, ή άραιότερα δημοσίευσις άρεστού των τυχόν δημοσιεύματος θά τους το καθιστά πιό ενόστιμο. Και έτσι, έχομεν πάλιν την επαλήθευσιν του άλλου ρητού: ούδέν κακόν άμιγές καλού.»

ΕΝΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ ΤΟΥ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ

Ο βασιλεύς Σολομών, όπως θά ξέρετε, πέθανε στο 975 στην Ίερουσαλήμ και γεννήθηκε στο 1032. Ένα από τα περίεργα των ανθρώπων που ζούσαν πριν από το Χριστό είναι ότι πέθαιναν προτού γεννηθούν.

Η σοφία γνωστή σοφία του είχε κάμει τέτοια έντύπωση στους υπηκόους του που κανέναν δεν πήγανε πιά να δικασθεί. Έτσι είχε χάσει την συνήθεια να δικάζει όταν ξαφνικά μια μέρα παρουσιάστηκαν μπροστά του δυό άνθρωποι. Εφαίνοντο πολύ έρεθισμένοι ο ένας έναντιόν του άλλου. Διηγήθηκαν την διαφοράν των.

Ένας από αυτούς, είχε φύγει, έδω και τριάντα χρόνια, για ένα μακρινό τόπο, όπου παντρεύτηκε δυστυχώς ή γυναίκα του πέθανε νέα, κι' ο καυμένος άφησε το καινούργιο του σπίτι και γύρισε στην πατρίδα του. Τριάντα χρόνια ύστερα απ' αυτό το γεγονός, ή μητέρα της γυναίκας που είχε πεθάνει έφθασε στην Ίερουσαλήμ και ζητούσε την κατοικία του γαμβρού της. Μα συνέβη να υπάρχουν δυό άνθρωποι στην πόλη που να έχουν το ίδιο όνομα, και να είναι της ίδιας ηλικίας.

Μεγάλη φασαρία έγινε. Ο καθένας από τους δυό έλεγε στην γριά: «Δέν σε γνωρίζω». Ο ένας έλεγε την αλήθεια, ο άλλος ήταν κακόπιστος. Άλλά ποιός ήταν ο ένας και ποιός ο άλλος;

Ποιός ήταν ο αληθινός γαμβρός; Ο βασιλεύς Σολομών έσκέφθη όλίγον, συμφώνως προς την δημοφιλή την ότοιαν είχε εφαρμόσει και άλλοτε, και παρήγγειλε να έλθει ο σπαθοφόρος να κόψει την γυναίκα στα δυό και να δώσει το μισό στον καθένα. Μα όταν ο σπαθοφόρος σήκωσε το χέρι του, ο ένας από τους άνδρικούς ειπεν: «Όχι, όχι, είναι πολύ άποτρόπαιον» ενώ ο άλλος έλεγε «Νά μια καλή λύσις».

Ο Σολομών τότε πλησίασε τον δεύτερον, του έβαλε το χέρι στον θυμό και ειπε: «Εσύ είσαι ο αληθινός γαμβρός».

Και του έδωσε την πεθερά ολοκληρή.

Τριςτάν Μπερνάρ

ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΟ ΥΠΕΡ ΤΑ ΡΟΜΑΝΤΙΣΜΑ

ΕΝΑ ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΛΟΥΤΡΟ

Ευρισκόμουν διαβατικά σε μια έπαρσιακή πόλη παράλιον. Η πόλις άσχημη, μα στολισμένη από τις ωραιότερες της φύσεως όμορφιές. Τα δειλινά της τρέλλα, τα Ίουλιανά καύματα έλυωναν την πέτραν και έμούσκευαν από ιδρώτα το σώμα. Η σάρκα έπασχε από την έσση και ή ψυχή σ' έρτουσε από την όμορφιά, την θηλυκή πρό πάντων όμορφιά. Σένα λόφο ψηλά, έζω απ' την πόλι, ήταν ένα νοσοκομείο. Ιδιόρρυθμο, ένός ιδιόρρυθμου ίατρού. Είς τα θεραπευτικά του μέσα έσυγκαταλέγοντο και τα θερμά θαλάσσια λουτρά. Θεωώ της των, έπήγα να τα έπισκεφθώ άμα το μαθα.

Ένα μικρό σαλονάκι με να πιάνο, είναι προωρισμένον δια την άναμονή των πελατών. Μια Συμρινοπούλα, άφρόπλοστη και άροσερή, περιποιούμενη τον έν τη κλινική άσθενή άδελφόν της όδοντοίατρό, με μίαν συμμετρίαν εις τάς γραμμάς του σώματός της καλλιτεχνικήν, με μαλλιά πλούσια και ποιητικά χτενισμένα, με ένα πρόσωπο όλοστρόγγυλο σαν πανσέληνος, από δυό μεγάλα και έκφραστικά μύτια φωτιζόμενον και από δυό ύπερ θαυμάσια «καμαρωτά» και μαύρα κατόμαυρα, σαν στίλβων έβροσε φρόδι, άραιζόμενον, άπετέλει εις τους καλασθήτους έπισκέπτες χάσμα των όφθαλμών, καμάρωσα της ψυχής και γενικώτερον, πανηγυρισμόν της έπιλεπτομένης αισθητικής.

Μια άλλη πεταλούδα, μόλις διανοιγόμενον άνθύλλιον άροσόλουστον της ζωής, μινιόν τοϋτο, με νέλιον μελιστάλικτον, με προσωπάκι θελκτικόν και έκφραστικόν, περιέρχοντο από χάριν, μουσικοτραφές, κάθεται στο πιάνο, και προκαλεί εις τα πλήκτρα του την κατάνυξιν της ψυχής μας και την ευλαβικήν όπύκλινσιν της με το μουσικό μεγαλουργημα, τα του κολοσσού Μπετόβεν, άλλα και κολοσσού φεϋ! έν τη συγγνωστή άνθροπινή δυστυχία. Τι άδικος πολλάκις ή άνθροπινή μοίρα! Μυριάδες μυριάδων άνθρώπων ήσθάνθησαν και θά αισθάνονται έν τη άτελευτήτω Αιωνιότητι τά ρίγη της εύγενεστέρας συγκινήσεως, ήσθάνθησαν και θά αισθάνωνται τάς εύδαιμονεστέρας σειγμάς από τα μεγαλουργήματα του Μπετόβεν, τά όποια έν τουτοιας καθ' ήν σειγήν έξαιεύνοντο από το μουσικόν δαιμόνιον του ύπερηφλήσου έκείνου κολοσσού, με τον πανύψηλον ομοκόν να μαλάβουν την πικρίαν της άνθροπινής ψυχής και να την μεταρσιώσουν εις αιδερώτερον ύψη. Έκείνος άφορήτως έπασχεν από τους φρενιστικούς κινήτους σωματικούς πόνους και από τάς συγγνωστές ψυχικάς όδύνας συνεθλίβετο και κατεσπαράσσεται. «Ω!! άδικη μοίρα!!

Μετά την λυγρή και λυγρή πλάκα λάβα κάθεται στο πιάνο ο νυκτός του άτελευτήτου γιατρού, ένας μελαψός άν κάλυψ νεανίος, και παίζει καρβαλάκια Ρουσσινάνα, το πιό πόρνεστο μόν μόνι, όταν άναμείνεται από τους

ειδικούς κλασσικόν. Τρέχω στο έτοιμαμένο λουτρό μου, παραπλεύρως του έν λόγφ σαλονακίου ευρισκόμενον Γδύνομαι βιοστικά χώνομαι στην θαλασσήν του θερμού νερού. Ήθελα να συνδυάσω το σωματικόν έντρυφήμα το όποιον μάς χαρίζει ή θωπεία την όποιαν αισθανόμεθα από την έμβάπτισίν μας εις ένα χλωρό λουτρό το όποιον άναγκαίως την σάρκα μας, με την αισθητικήν απόλαυσιν που μάς στέλλει ένα ωραίο μουσικό κομμάτι. το όποιον ναυοιζεί ύπερκόσμια την ψυχην και το πνεύμα μας. Και ένφ το χλωρό λουτρό έδώπευε τόσον μαλακά και εύχάριστα το σώμα μου, εις την «Καβαλαρία» έντρυφα άπληστα το μουσικόν μου αίσθημα. Ποιητικώτερο λουτρό δέν ήδυνάμην να όνειρευθώ ποτέ. Το μάλλον άπετελείετον «Εύχαριστώ μου», άπευθύνω εις τοις παρασκευαστάς του

Ο ΠΕΡΑΣΤΙΚΟΣ-ΥΠΕΡΡΟΜΑΝΤΙΚΟΣ

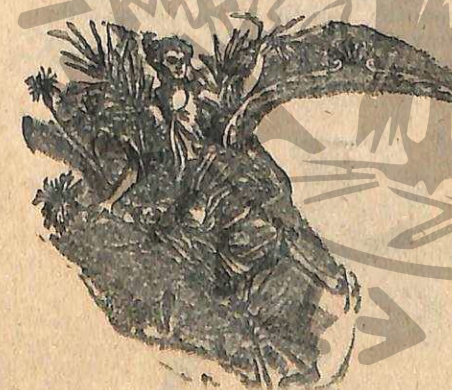
ΤΟ ΣΚΥΛΑΚΙ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΕΖΑΣ

Μια γνωστή Πολωνέζα κόμησσα δέχτηκε την έπίσκεψιν στο παρισινό μέγαρό της ένός αλήτη, ξεσχισμένου, κουρελή, που ζητούσε με έπιμονή να την ιδή. Ύστερα από πολλά παρακάλια, τον άφησαν να παρουσιασθεί στην κόμησσα, ή όποια ή έκπληξή της άναγνώρισε τον παλιό της άμαξά, που άφού πολέμησε τρία χρόνια στο ρωσσικό στρατό, αχμαλώτισθηκε από τους μπολσεβίκους, κατόρθωσε ν' άποδράση και ήλθε να φέξη στην κόμησσα νέα από τα κτήματά της στην Πολωνία.

— Έξέ άλλου, κυρία κόμησσα, λέει ο άμαξάς δέν έχω τίποτα το σπουδαίο να σας μεταδώσω, τίποτα το έβαιοτερό δέν συνέβηκε... ήσυχία, τάξις, ασφάλεια... ναι... ά, έχασα όμως να σας πώ ότι το σκυλλάκι σας ψόφησε...

— Τί μου λές, Λάντισκας; Το άγαπητό μου το σκυλλάκι; Η Δουλουνα μου! Την άγαπούσα τόσο... Και πώς ψόφησε το χρυσούλι μου...

— Είχε φάει καμμένο άλογο... ο κτηνίατρος ειπεν ότι έπασθεν από δηλητηρίσι...

— Έφαγε καμμένο άλογο; — Ναι... πιάσαν φωτιά οι σταύλοι και μαζί καήκαν και τά άλογα... — Μυρκαϊά... μα πώς έγινε... — Μα άπλούστατα, ή φωτιά του μενάρου μεταδόθηκε στους σταύλους... Πυροσβέστες δέν ύπήρχαν...

— Όποτε νάηκε και το μέγαρο; αυτοί οι άθλιοι Γερμανοί... — Για να πώ την αλήθεια, οι Γερμανοί δέν φταίγαν σε τίποτα. Η φωτιά έπιασε μόνη από ένα τυχαίο γεγονός. Η λαμπάδα που ήταν στο φώετρο της μητέρας σας έπεσε κι' άναψαν οι μπερντέδες...

— Τί, ή μητέρα μου;... ή μητέρα μου;... — Ναι... ή μητέρα της κυρίας πέθανε από την λύπη της όταν έμαθε πως ή κόρη σας, ή έγγονή της τότε σκάσει με ένα παληκοεστάζκο...

... Όταν ή κόμησσα ξελιγοθύμισε, άκοισε τον πιστό άμαξά να της λέει: — Κατά τά άλλα, όλα είναι καλά, ήσυχία, τάξις, ασφάλεια!

ΤΡΙΣΤΑΝ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο Ταλλεϋράνδος σ' ένα γεύμα καθόταν μεταξύ δυό κυριών. Η μια ήταν νέα και όμορφη, κι' ή άλλη ήλικιωμένη και άσχημη.

— Α, αγαπητέ μου φίλε, ειπεν ξαφνικά ή γριά, τι θά κάνατε αν μάς βλέπατε έμένα και την κυρία να πνιγόμεστε, κι' αν δέν μπορούσατε να σώσετε και τις δυό;

— Κυρία μου, ειπεν ο πνευματώδης διπλωμάτης, είμαι βέβαιος ότι κολυμπάμε ύπεροχα...

Οι τελευταίες στιγμές ένός καταδίκου. Ο Διευθυντής της φυλακής: «Ήθε ή σειγήν να πληρώσετε το χρεος σας στην Κοινωνία. Θα χαροποιήτε. Ύπάρχει όμως ή συνήθεια να ρωτάν τους καταδικασμένους την τελευταία τους επιθυμία. Θέλετε τίποτα;

Ο Μελλοθάνατος: Μάλιστα, ο Διευθυντής της φυλακής:

Τί; Ο Μελλοθάνατος: Θέλω να φάω φράουλες.

Ο Διευθυντής της φυλακής: Φράουλες; Ίανουάριο μήνα! Δεν θάσαι καλός!

Ο Μελλοθάνατος (φιλοσοφώντας): Έ, δέν πειράζει, θά περιμένω!

ΕΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΚΟΥΤΑ

— Άχ, καυμένο μου φίλε, σάς ένοχλοϋν πολύ οι θανιστάς σας;

— Μπα, απ' έναντίας, έγώ ένοχλώ τους θανιστάς μου!

Παρά μια κηδεία. Ένας χαζός ρωτά τον άστυφύλακα ποιόν κηδεύουν. Κι' ο άστυφύλακας:

— Την κηδεία που είναι στο πρώτο άμάξι!

ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΤΟΥ ΣΑΚΟΥΛΕ

ΜΕ ΜΙΑ ΜΓΓΛΕΖΑ ΛΟΡΔΙΣΣΑ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΟΓΛΙΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΟΓΛΙΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΟΓΛΙΑΣ

ἐπίστε-
λήν.
Βασί-
λισσα τῆς σαρκὸς μου
παντοκράτορισα τῆς
ζωῆς μου,

Πίος δαίμων ποία τύ-
χη σέφερες νὰ σ' ἀπαν-
τησω ;
Κί' ἀπὸ Σακουλὲς
μακάριος δυστυχὴς νὰ

καταντήσω ;

Ἐδιάβασα καὶ ξαναδιάβασα, ἐφίλη-
σα καὶ ξαναφίλησα τὸ γραμματίδι σου
βασίλισσά μου. Τό ὥρα κατὸ π ν στὸν
κόρφο μου γιὰ νὰ συνιροφύῃ καὶ νὰ
παρηγορᾷ τὴν ἀπαρηγόρητὴ καρδιά μου.
Φίλησε μου, Παντοκράτορισα μου,
τὰ κοντυλένια δακτυλάκια ποὺ τὸ γρα-
ψαν καὶ τὸ σοφὸ κεφάλι ποὺ τὸ εὐνυ-
θησε.

Ἄχ τί μαγὶ δὲ βοτάνι ποὺ εἶνε κά-
θε λόγος του, κί' ἅμα τὸν ἐδιάβασα
μου πράζειναι τὴν καρδιά. Ναί ! τὴν
καρδιά μου τὴ φτωχή ποὺ διὰ σὲ θυ-
μάται χειλὶ μυντρεῖ φοβερὰ σὰν ἄλογο
θεργιωμένο ποὺ οὔτε χαλκινούρα τὸ κρα-
τᾷ, οὔτε καμιτσὰ τὸ συμμαζεῖ οὔτε
οὔτε ἀλυσίδες τὸ πιάνουνε, οὔτε τοῦ
κόσμου οἱ τσαμπάζηδες τὸ δαμάζουνε
καὶ μόνο ἓνας εἶνε στὸ κόσμον ὁ τσαμ-
πάζης ποὺ χάω τὸ σωριάζει ὄντες
θελῇ. Κί' ἂν θέλῃς νὰ τὸν μάθῃς τὸν
τέτοιον τσαμπάζη, εἶνε, βασίλισσά
μου τὸ μαγικό σου βλέμμα. Τὸ βλέμμα
σου τὸ ἱλαρὸ, ποὺ τόσο εἶνε φοβερό,
ποὺ μὰ τὸ θιὸ καὶ μὰ τὴ γῆς δὲν ἔχει
ἄλλο ἐπὶ γῆς.

Χαίρε, βασίλισσά μου, καὶ πάλι
ξαναχαίρε, γλυκοφιλῶ τὰ πόδια
σου, τὰ πόδια τῶν ποδῶν σου,
Σακουλὲς ὁ νεώτερος Ἀθηναῖος

Ῥυτερόγραφον :

Ἄχ ! τῶν ποδιῶν σου νά μουναι
καλοκαιρένια κάλτσα,
τὸν ἰδρωτὰ τους νὰ τρωγα
σὰν ροσιφιρένια σάλτσα
Νά μουναι καὶ τὶ νά μουναι
ψύλλος τοῦ κρεββατιοῦ σου,
Νά σιργιανῶν ἡ λονυχτὶς
στὶς δίπλες τοῦ βρακιοῦ σου.
ὁ ἴδιος

Ἡ λóρδισσα Λόρδης εὐρέθη εἰς μίαν
ἀνέκφραστον καὶ ἀπεριόριστον ψυχικὴν
εὐθυμίαν ἀπὸ ἐκεῖνας ποὺ πλημμυρίζουν
τὴν ζωὴν μας ἀπὸ χαρὰν καὶ εὐτυχίαν,

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἀφοῦ ἔλαβε καὶ ἀνέγνωσε καὶ
τὴν δευτέραν αὐτὴν ἐπιστολὴν τοῦ Σα-
κουλὲ ἡ λóρδισσα Λόρδης, ἐσκέφθη ὁ-
λίγον, κατόπιν ἓνας ἐλαφρὸς γέλως ἠπλώ-
θη ἐπὶ τοῦ προσώπου της καὶ λαβοῦσα
ἀπὸ τὸν ἴδιον χάρτην τὸν μυρισμένον καὶ
ποὺ ἔγραψε καὶ τὴν πρώτην ἐπιστολὴν,
ἔγραψε πρὸς τὸν Σακουλὲ τὰ ἑξῆς :

Ἀρεὲ καὶ ὑπὸ τῇ τῶν Ἀθηναίων
Φιλόσοφῳ

«Βεβαίως τὰ ἐνδοξα καὶ μεγάλα
τῆς εὐκλεοῦς πατρίδος σου πνεύματα,
ἡ λέμψις τοῦ φωτὸς τῶν ὁποίων κα-
τηύαγε τὴν οἰκουμένην συμπάσαν καὶ
ἀπεθανάτισε τὴν τρισένδοξον ταύτην
γῆν, θὰ ἐπανεπαύοντο ἢ ἢ ἐλαφρότα-
τα εἰς τὰς αἰωνίους μονάς των, ἐὰν
ἐγγνώριζον ὅτι ὁ προσφιλέστατος Ἀθη-
ναίων Σακουλὲς ὑπῆρξεν ὁ διάδοχος
αὐτῶν καὶ τὸ φωτοβόλον πνεῦμα τοῦ
ἀντικατέστησε ἐν τῷ εἰκοσῷ αἰῶνι τὸ
πυρλαμπὲς καὶ ἀσβεστον πνεῦμα ἐκεῖ-
νων.»

Ἐν τῷ προσώπῳ σου λοιπὸν περι-
δοῖς τοῦ κλεινοῦ Ἀστεὸς τέκνον, χαί-
ρειτίζουσα τὸν κληρονόμον καὶ διάδοχον
τῶν περιλαμπρεστέρων τοῦ κόσμου πνευ-
μάτων καὶ τῶν μεγαλυνοτέρων τῆς
υψηλῆς ἀνδρῶν, Σοὶ σφίγγω τὸ χέρι
καὶ σὲ προσσάγγευσά Κύριόν μου καὶ
Θεόν μου

Μαρία, τὸ γένος Στάρχ, σύζυγος
τοῦ λóρδου Τούρνε, ὑπασπαστοῦ
λακὸς τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας
καὶ αὐτοκράτορος τῶν Ἰνδιῶν

Ὁ Σακουλὲς ἅμα ἔλαβε καὶ τὴν ἐπι-
στολὴν αὐτὴν τῆς ἰδιότροπης λóρδισσας
καὶ τὴν ἐδιόβασεν ἐσταυροκοπήθηκε κα-
λὰ καλὰ, τὴν ἐφύλαξε κατόπιν εἰς τὸ
συρτάρι τῶν πελυτιμῶν ἀντικειμένων του
δηλαδὴ στὸν κόρφο του, καὶ ἔβγαλε ἀπὸ
τὸ ἴδιο συρτάρι ἓνα καθρεπτάκι καὶ ἀρ-
χίζει νὰ ἐξετάζῃ τὰ μοῦτρα του καὶ νὰ τὰ
καμαρώνῃ.

Μὰ δὲν εἶνε καὶ ἄσχημα, νὰ ποῦ-
με καὶ τὴν ἀλήθειαν, ἔλεγε μὲ τὸ νοῦ του
ὁ Σακουλὲς, αὐτὰ τὰ μοῦτρα. Μὴ μπάς
καὶ δὲν ἔχουν μύτην κοντυλένια, δόντια
μαργαριταρένια, μάτια μπριλαντένια, φρύ-
δια γαϊτανένια καὶ γέλοιο ἱαχαρένια ;
Ἀλλὰ μὴ μπάς καὶ χωρὶς αὐτὰ, ἡ φάτσα
μου δὲν μοιάζει μὲ φάτσα ἀρχαίου φιλο-
σόφου καθὼς μέχονε βεβαίως εἰς τὴν
ρα πολλοὶ καθὼς πρέπει Κύριοι ; Σα-
κουλὲ ! θάρρος καὶ δὲν ξέρῃς τί σοὺ φο-
λάει ἡ τύχη στὰ γεράματα.

Τοιαῦτα λοιπὸν καὶ τηλικαῦτα λέγον-
τας μὲ τὸ νοῦ του ὁ Σακουλὲς ἔτρεξε πάλι
στὸ ἄλλον γραφεῖόν του — ταβέρνα
μπάρμπα Φλάσκα ὑπόγειο πρῶτο πάτω-
μα — καὶ ἀρχισε νὰ γράφῃ τὴν ἀκόλουθον

ὅταν ἔλαβε καὶ τὸ γράμμα τοῦτο τοῦ σιῶρ
Σακουλὲ. Σαπλομένη στὴν πολυθρόνα
τῆς μὲ τὸ μειδίωμα εἰς τὰ χεῖλη καὶ μὲ
τὴν ὑπερτάτην ἀγαλλίασιν εἰς τὴν ψυχὴν,
ἀνοίξε τὸ γράμμα τοῦ φίλου τῆς Σακου-
λὲ καὶ ἀρχισε νὰ τὸ διαβάξῃ. Ἡ ἀνάγνω-
σις του ἐπηύξησε τὴν ψυχικὴν εὐθυμίαν
της. Αἱ ἀφελεῖς ἐρωτικαὶ ἐξομολογήσεις
τοῦ καλοῦ Ἀθηναίου τὴν ἔκαναν εὐτυ-
χεστέραν καὶ εὐδαιμονεστέραν. Ἐτέρπε-
το ἀπὸ τὴν ἀψιμιθῖωτον φυσικότητα τῶν
σκέψεων του. Τῆς ἄρεσε νὰ παίξῃ μὲ τὴν
ἀπλοϊκότητά του τὴν ἀψιμιθῖωτον, μὲ
μίαν τοιαύτην φυσικὴν τοῦ ἀνθρώπου κα-
τάστασιν, πρὸς τὴν ὁποῖαν ἄλλως τὴν συνο-
ρεῖν τόσο πολὺ ἡ κατάστασις τῶν ἀλη-
θῶν σοφῶν.

Ἄμα ἐτελείωσε τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐ-
πιστολῆς τοῦ σιῶρ Σακουλὲ, ἐκυνήθη καὶ
κάμποσιν ὥραν εἰς τὴν πολυθρόναν τῆς
πότε μειδίωσα καὶ πότε, χωρὶς νὰ τὸ θέ-
λῃ, ξεσπῶσα εἰς ἀθώους γέλωτας, καὶ
ἔπειτα ἐκάθησεν εἰς τὸ γραφεῖόν της καὶ
ἔγραψε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν :

Ἐδῶδες καὶ εὐγενὲς τῆς Ἑλληνί-
κῆς γῆς ἀνθρώπων, τερπνὴ καὶ εὐά-
ρεστὴ μοι φίλε σιῶρ Σακουλὲ,

«Ὁ ἰδανικός ἔργος εἶναι προῖον
καὶ γνώρισμα τῶν εὐρώστων καὶ εὐ-
χύμων ψυχῶν. ὥς ὁ ἔργος ὁ σαρκικός
εἶνε προῖον τῶν εὐρώστων καὶ εὐχύ-
μων σωμάτων.»

Αἱ περιπαθεῖς ἐπιστολαὶ Σου μοι
φανερώουν τὸν ἔρωτά σου. Ἐρωτα
ἀληθῶς μέγαν καὶ ὑψηλὸν ὥς μέγα
καὶ ὑψηλὸν εἶνε καθε αἰσθημα τὸ ὁ-
ποῖον ἐμπνέεται ἐν τῇ ὥραίᾳ ταύτῃ
χωρᾷ.

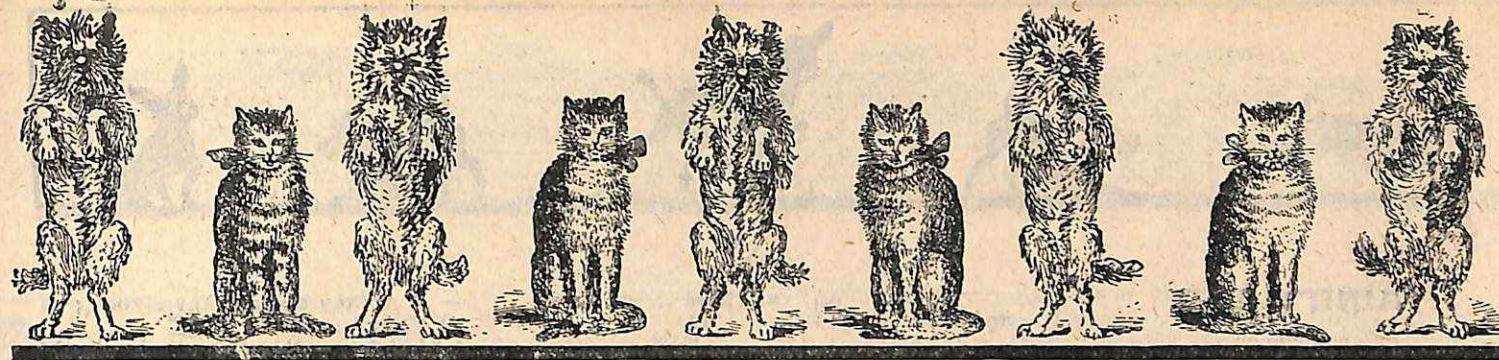
Ἄλλ' ἐκεῖ ὁ τὸ ὁποῖον, σοφὲ μου
φίλε, δὲν ἠνόησα ἀκόμη καὶ τὸ ὁτοῖ-
ον ἐπιθυμῶ νὰ μοὺ ἐξηγήσῃς, εἶνε τὸ
εἰς ποῖαν τῶν δύο ἀνωτέρων κατηγο-
ριῶν ἀνήκει ὁ ἔργος Σου. Εἶνε ἔργος
σαρκικός ἢ ψυχικός ;

Ἐπειδὴ δὲ βλέπω ὅτι ἐμβαθύνῃς
εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἀνθρωπίνης φύ-
σεως, φιλοσοφεῖς δὲ καὶ ἐρευνᾷς ἐμ-
βριθῶς διεισδύων εἰς τὰ ὑάλλον ἀδύτα
καὶ μύχια τῆς ψυχῆς πάθη, σὲ παρα-
καλῶ ὅπως εὐηρεστούμενος μὴ παρὰ
σχῆς τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐντρυφήσῃς καὶ
αὐτὴς εἰς τὰς σοφὰς γνώμας Σου, γρά-
φων καὶ καθορίζων μοι τί φρονεῖς ἐν
γένει περὶ ἔρωτος.

Ἡ θαυμάζουσα τὰς πτήσεις τοῦ
πνεύματος ὅσον καὶ τὰς ἐξάρσεις
τῆς ψυχῆς ὑφ' ὧν καὶ ὑμεῖς σιῶρ
μου Σακουλὲ φαίνεσθε οἰστη-
λατούμενος ἐν τῇ εὐγενεῖ ἐν τῷ
κόσμῳ δράσει καὶ ἀποστολῇ σου.
Μαρία τὸ γένος Στάρχ κλπ.

Ῥυτερόγραφον : Ἐπειδὴ ἐπιθυμῶ ἵνα
ἐν μικρῷ τιμὴ μέρῳ συντελέσω καὶ γὰρ
εἰς τὴν ἀνακούφισιν τῶν πτωχῶν τῆς
ὥρας πόλεως τῶν Ἀθηναίων, ἦτις τό-
σον θέλγει τὴν ζωὴν μου καὶ τοσοῦ-
τον καθηδύνει τὰς σιγὰς τοῦ βίου
μου, σοὶ ἀποστέλλω πενήτηκον χρυσῶν
λουδοβίκεια ἵνα λάβῃς τὸν κόπον νὰ
τὰ διαθέσῃς ὑπὲρ τούτων καὶ ἂ βούλησιν.
Ἡ ἴδια

(Εἰς τὸ ἐπόμενον ἡ θαυμασία
ἀπάντησις τοῦ Σακουλὲ)

ΠΑΜΕ ΝΑ ΕΥΘΥΜΗΣΩΜΕ;

ΚΩΣΤΑΣ-ΓΙΑΝΝΗΣ

— Κώστας: Σιῶρ Γιάννη, ἔχῃ νὰ σοὺ
κάμω μιὰ πρόταση.
— Γιάννης: Εὐχάριστη, δυσάρεστη... ;
— Μὰ κάνω γὰρ ποτὲ δυσάρεστες προ-
τάσεις ;
— Αἱ τότε εἶμαι ὅλος ἀφθιά γιὰ νὰ
τὴν ἀκούσω ἀφοῦ θὰ μοὺ εἶνε εὐχάριστη.
— Δὲν πάμε λέω νὰ εὐθυμήσωμε λί-
γο, ἡγουν τούτοις νὰ ξεσκάσωμε ;
— Ἀκούς ἐκεῖ ; Σὰν νάσουν μωαὲ
Κώστα μεσ' στὴν ψυχὴ μου. Ἐνα γλεν-
τάκι νὰ σοὺ πῶ τὸ ὅσον λαχταροῖσαι.
— Ἀμ τί μὲ νόμισες ; Εἶμαι καὶ ψυ-
χολόγος βλέπεις καὶ ψυχολόγησα τὸ κέ-
φι σου. Τώρα «ἀμ' ἔπος ἀμ' ἔργον» νὰ
σοὺ κάνω ἄψε σβῆσε καὶ τὸ σχέδιο καὶ
τὸ προῦπολογισμό του.
— Δὲν βαρύνεσαι, τί χρειάζονται αὐτά.
— Μὰ γιὰ τὴ τάξιν καὶ μέγεθος. Γιὰ νὰ
κάμῃς ἓνα σπῆτι δὲν κάνεις τὸ σχέδιο καὶ
τὸν προῦπολογισμό του ;
— Ναί, ἀλλὰ τί σχέσι ἔχει τὸ γλέντι
μὲ τὸ σπῆτι ;
— Τὸ λέει ὁ λόγος θέλω νὰ σοὺ πῶ.
Πάντα καλὰ ναι νὰ ἔξῃ κανεὶς ποὺ περ-
πατεῖ.

— Αἱ καλὰ λοιπόν. Ἀφοῦ ἔλαβες τὴ
πρωτοβουλία, κάνε ὅ,τι θές.
— Λοιπόν. Ἐν πρώτοις θὰ πάμε
στοῦ Μπαρμπα Θανάση τὸ Μπακάλλο
καὶ οἰκονομίας χάριν καὶ διὰ τὸ ἔχειν ἐ-
κλεκτὸν ρητινιτὴν, ρετσίνα δηλαδὴ. Σύμ-
φωνοι ;
— Σύμφωνοι.

— Κατόπιν. Ἐχομε δυὸ καλὰς μπρι-
τζόλες πρὸς 15 δρχ., ἔχομε δρχ. 30. Σύμ-
φωνοι ;
— Σύμφωνοι.

— Τί λές, μὰς φτάνει μιὰ ὀκαδίτσα ;
Ἄλλ' ἂς βάλῃμε προσωρινὰ μιὰ καὶ κα-
τόπι βλέπομε. Ἐχομε καὶ ἑδῶ δρχ. 12.
Ἐχομε κατόπι, δυὸ μερίδες μαρίδες ζε-
στὲς ζεστές, ἔτσι γιὰ φιλομεζελεῖν ὕστερα
δρχ. 12.

— Αὐτὲς ὅμως μποροῦνε καὶ νὰ λεί-
ψουν ἀφοῦ πάμε καὶ γιὰ οἰκονομικά.

— Τί λές καί μινε ; Ρετσίνα χωρὶς
μαρίδες γίνεται ; Αὐτὰ εἶνε τιμιπραγὰ ἀ-
δέρφια παιδιὰ μου. Ἐπειτα μ' αὐτὲς, ὅ-
τοι ζεστὲς ζεστές, τραβιέται πολὺ ἡ ρε-
τσίνα. Σὲ κάνουν νὰ μὴ τὴν ἀποχωρη-
νεις, πίνεις καὶ δὲν καταβαίνει. Ἐκα-
τάλαβες ; Αἰγνία σου κί' ἀπ' αὐτά, ξέρω
γώ. Εἶμαι ἀρχιμάστορας, ἀρχιτέκτων δη-
λαδὴ, ἀρχιτέκτων μιὰ φορὰ μὲ τὰ οὐλα
του.

— Ἐστὼ λοιπὸν κί' ἡ μαρίδες. Ἀς
μποῦνε κί' αὐτὲς στὸ σχέδιο, μὰ μὲ τὴ
συμφωνία νὰ ναι ζεστὲς καὶ φρέσκες.

— Αἰγνία σου. Ἐχομε κατόπιν δυὸ
μερ'δες τουλουμίσιο, ἀπὸ κείνο τὸ περι-
φημο τοῦ Παρνασσοῦ, ποὺ φροντίζει ὁ
Μπαρμπα Θανάσης νὰ ἔχῃ πάντα, δρχ. 5.40
Ἐχομε τώρα τὸ φρούτο. Μ σὴ ὀκα ἀχλά-
δια δρχ. 10. Ὠραία. Τί ξεσάσαμε τώρα ;
ἂ ! μισὴ ὀκαδίτσα ἀκόμη μὲ τὰ χλάδια ; α
μὲ τὰ φέτα σιγὰ σιγὰ λιανοπίνοντας θα-
ρῶ ταιριάζει νὰ τραβηχθῇ, δρχ. 6. . .
Ἀς ξεσάσαμε πιστεύω τώρα τίποτε. Ἀ,

ὄχι ἔχῃμε καὶ 5 δρχ. στοὺς ὀργανοπαῖχτες
ποὺ θάρθουν κατὰ διαλείμματα νὰ πῶ-
ξουν. Ἀ. ναί καὶ 10 δρχ. στὸ γκαρτόνι
μπονομπούρα. Αἱ, τώρα δὲν ἔχομε τίπο-
τα ἄλλο πιστεύω. Ὅχι εἶπα ψέματα,
καὶ δυὸ καφεδάκια μροσκιδικὰ σὶδ τέλος
ἀφοῦ τὸ γλέντι μας θὰ εἶνε ἔτσι λαϊκο-
ριστοκρατικόν. Ἐχεῖς τίποτε ἄλλο σὺ Κώ-
στα νὰ προσθέσῃς ;
— Πιπανάκ' α γιὰ τὴν ὄρεξι καί μ' ε
ξέχασες.

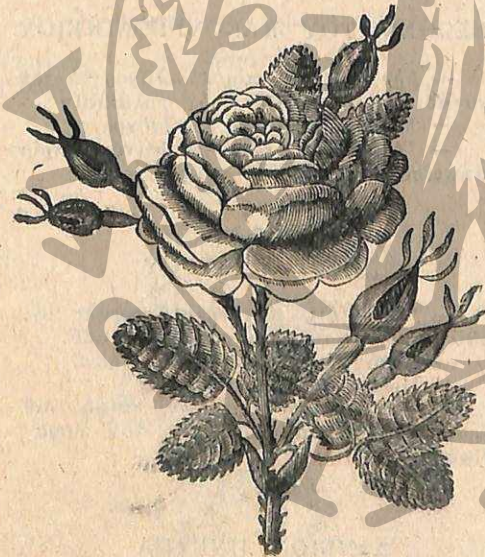
— Μακάρι νάταν ἡ ἐποχὴ των. Μὰ
στάσου κί' ἐξέχασα τίς σπλάτες. Καλὰ
ποὺ μοὺ τίς θυμήσεαι. Δυὸ ντοματσά-
τες μὲ ψιλὸ κρεμμυδάκι μὲσα δρχ. 5. Ἐ-
χομε λοιπὸν τώρα 30 καὶ 12. 42 καὶ 12.
54 καὶ 5 καὶ 40. 59 καὶ 40 καὶ 10. 69
καὶ 40 καὶ 6, 75 καὶ 40 καὶ 5, 80 καὶ 40
καὶ 10, 90 καὶ 40 καὶ 5, 95 καὶ 40 καὶ 5
Τὸ ὅλο 100 καὶ 40. Μωρὲ μπράβο μου,
πῶς τὰ κατάφερα μὲ 100 δρχ. νὰ σκαρῶ-
σῃ ἓνα τέτοιο θαυμασιό γλέντι.

— Αἱ, βέβαια δὲν εἶνε καὶ πολλὰ βρε
Κώστα, ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ λίγα λαμβανό-
μεν' ὑπόψιν τῆς μεγάλῃς σκατοπραθείας
ποὺ μὰς παραδέρνει.

— Μωρὲ καὶ μὲ τὰ γίλια στὴ φυλακὴ
καὶ μὲ τὰ πεντηκόσια. Τί ἐκατὸ πέντω, τί
ἐκατὸ κάτω. Ἀλλ' ὦστε, ἓνα ἐκατοστάρικο
μόλις πῆγε καὶ θὰ κάμουμε γλέντι τοι-
κάβεργο, ποὺ μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ὅτι
εἶνε καὶ πολὺ λίγα μάλιστα γιὰ ἓνα τέ-
τοιο γλέντι.

— Ἐστὼ, σ' ὁμῶν οἱ λοιπόν.

— Αἱ μὰ βέβαια, μπορεῖς νὰ μὴ συμ-
φωνῇς, ἀφοῦ καὶ τὸ σχέδιο εἶνε ὁρ' στο-
τεχνικὸ καὶ ἡ κατάσταση τοῦ με ἀκρι-
βολογίαν μαθηματικὴν καὶ ἀναλόγως καὶ
οἰκονομικὴν. Καὶ «ἀμ' ἔπος ἀμ' ἔργον». Ὅ-
θὰ τὸ θέσωμεν ἀνέσως καὶ εἰς ἐκτέλεσιν.
Ποῖς θὰ γίνῃ ταμία ἀπὸ τούδ' ἐνός μας ;
— Αἱ, μὰ βέβαια πῶς ἐσύ, ὁ σχεδια-

στοὺς καὶ μηχανικός τοῦ σχεδίου.
— Καλὰ. Ἀναλαμβάνω καὶ αὐτὸ τὸ
βάρος. Κιτάθεσε λοιπὸν τώρα σὶδ τι-
μὴ τοῦ 100 καὶ 40.

— Τῆς μισὲς ἀπὸ τίς 100 καὶ 40 δη-
λαδὴ.

— Ὅχι ὁλόκληρες τῆς 100 καὶ 40.

— Καλὰ καὶ σὺ ; ὥς συνεταιρίζῃς τοῦ
γλεντιοῦ δὲ θὰ καταβῇς τίποτε ;

— Πῶς, περισσότερα κί' ἀπὸ ρένα.
Καταθέτω τὰ σκέδια καὶ τὸν προῦπολο-
γισμόν των, εἶνε λίγο αὐτό ; Αὐτὰ δὲν ἀ-
ποτελοῦν κεφάλαιον ; Καὶ μάλιστα τὸ
πρῶτον κεφάλαιον πάσης ἐργασίας ;

— Ἐχεῖς δίκην Κώστα. Δὲν τὸ σκέφθηκα αὐ-
τό. Μάλιστα ξεσάσαμε καὶ τὸ σπουδαιότε-
ρο ποὺ θὰ καταβάλλῃ ; ἀκόμη.

— Γιὰ λέγε ; Δὲν ἀποκλείεται, ἔτσι
μάλιστα ποῦμαι χουβαρντάς ὅταν πρόκει-
ται νὰ ἐξοδεύσω, νὰ ξεσάσω καὶ κάτι ἀ-
πὸ ὅσα κατέθεσα.

— Αὐτὸ δὲν τὸ κατέθεσες ἀκόμη, θὰ
τὸ καταθέσῃς δηλαδὴ ; τὴν ὄρεξιν σου.

— Ἐχεῖς δίκην Κώστα. Ἡ ὄρεξις
μου θὰ εἶνε, σὲ βεβαίῳ περὶ τούτου
πλήρης. Ἀλλὰ τώρα ποὺ ἤρθε λόγος γιὰ
τὴν ὄρεξι, θυμήθηκα καὶ κί' ἄλλο πλὴν
ξεσάσαμε γιὰ νὰ ὁλοκληρωθῇ τὸ γλέντι ;
δυὸ παγωτὰ στὸ τέλος. Μωρὲ, μὰ σοὺ
εἶμαι πρώτης τάξεως ; τενίτης εἰς τὴν ὁ-
γάνωσιν, σωστὸς ὁρχιτέκνων. Ὅστε δώ-
σε ἀκόμη 8 δρχ. γιὰ τὰ παγωτὰ.

— Ἰδοὺ, πάρε τὴς κ. Ταμία. Ἄλλο
τίποτε ;

— Ἀ ναι καὶ ἓνα αὐτοκίνητο γιὰ νὰ
πάμε ὕστερα ἀπὸ τέτοιο ἀριστοκρατικὸ
γλέντι καὶ ἀριστοκρατικὰ σὰν σπῆτια μας.

Αὐτοκίνηταδ' αὐτὸν λέει ἄλλος.

— Ὠραία, Κύριε Ἀρχιτέκτων. Δὲν
πιστεύω νὰ ξεσάσῃς τίποτε ἄλλο ;

— Ἀ ναι, δυὸ μαστίχες, ποὺ θὰ τῆς
ποιῶμε τώρα πῶς ὀρεντικό.

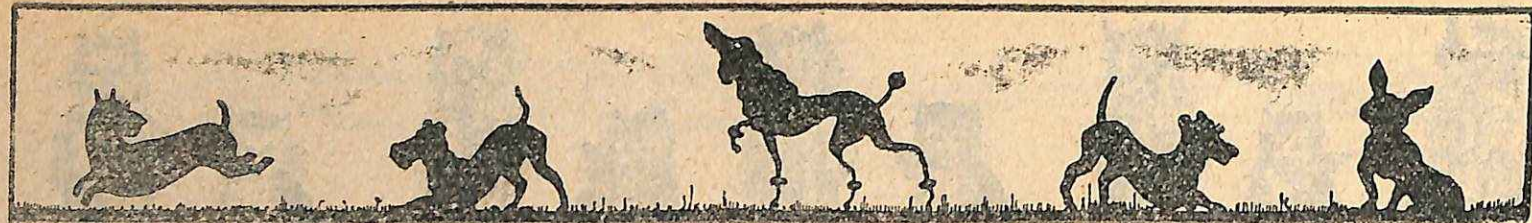
— Κί' αὐτὴ, στὸ λογοριασμό μου θὰ
πᾶνε ;

— Αἱ μὰ βέβαια. Ἐταί γίνεται πάν-
τοτε σ' ὅλους τοὺς συνεταιρισμοὺς, ὁ ἕ-
νας βάζει ὅλα τὰ ὑλικά κεφάλαια ποὺ
χρειάζονται καὶ ὁ ἄλλος τὰ πνευματικά.

— Ὅστε κί' ἡ δυὸ μαστίχες ποὺ θὰ
ποιῶμε τώρα ἀνάγονται στὸ πνευματικὸ
σου κεφάλαιο ;

— Δὲν κατάλαβες καλὰ τὴν θέσιν τοῦ
ζητήματος. Ἡ πληρωμὴ δηλαδὴ τῶν δυὸ
μαστιχῶν ἀνάγεται σὰν ὅτι καὶ κεφάλαια
τὰ ὁποῖα καταθέτεις ἐσύ καὶ ἡ πρόσας
διὰ νὰ τίς ποιῶμε, ἀνάγεται εἰς τὰ πνευ-
ματικά κεφάλαια τὰ ὁποῖα καταθέτω ἑ-
γώ. Ἐκατάλαβες ; ὅτι τὰ βάζει εἶνε ἕξ ἡ-
μισίας καὶ εἰς τοὺς δυὸ μας ; ἐσύ πῆρες
τὰ ὑλικά, ἐγὼ τὰ πνευματικά. Καὶ τὰ
πνευματικά μάλιστα εἶνε καὶ τὰ σπου-
δαιότερα.

— Ἐκατάλαβα. Ἐκατάλαβα. Μόνο ἔ-
λα πάμε τώρα καὶ κλείσε τὸ κεφάλαιον
τοῦ σχεδίου, μὴ μὰ σὲ λίγο ξερήσει
καὶ ρέστα διὰ τὰ πνευματικά σου κεφά-
λαια.

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

1ο Είμαι λέξις τετρασύλλαβος, όσσιον πηνόν, έάν είς ένα μέ διαίρεσθης θα εύρης πόλιν άρχαι- τέραν και φρουρίον ισχυρόν

τί είναι ;

2ο Τέσσερες κεφαλές τρεις άναπνοές, χέρια πόδια είκοσι (20) και νύχια εκατό (100)

τί είναι ;

3ο Τό φείδι τρώει την θάλασσα, κι' ή θάλασσα τόν φείδι, κι' είς τόν άφρό της θάλασσας καράβι άρμενίζει.

τί είναι ;

4ο Θάβραβευθ ή λύσις τούτου με * έργον του Λέοντος Τολστόη.

5ο Σημείον ύπηρξα αίσχυρας προδοσίας, τεκμήριον είμαι αγάπης φίλης του έρωτος είμαι στολίδι τερπνόν ό πόθος των ζώντων, μετά των νεκρών

τί είναι ;

6ο Κάποιος έκλεψε τόν πορτοφόλι του παρακαθημένου του, γεμάτο από χρυσά νομίσματα, χωρίς όμως ούτε αυτός που τό έκλεψε να αύξήση τά χρήματα του ούτε κατά μία δραχμή, ούτε αυτός από τόν όποιον τό έκλεψε να ζημιωθί ούτε κατά ένα λεπτόν.

Πώς συνέβη αυτό ; Όστις τυχόν δέ τό ξέρει, και λύσει τό αίνιγμα άνήκει ένα αληθινόν μυσάβιο είς τό άγχιστροφον μυαλό του.

7ο Όταν τρέχης δέν με έχεις, όταν στέκεσαι έπίσης κι' όταν κάθειςαι προσέχης να με δής, άλλ' ό της λύσης ! θα με έχης, θα με ίδης μόνον όταν περπατής

τί είναι ;

8ο Βροντή άπ' άντερο μπαρούτι άπ' άνεμο, σημαδεύει στη φτέρνα και βραχά στην μύτη

τί είναι ;

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΣΠΙΝΟΜΕΡΟΒΟΛΙΣΜΟΙ

Όλοι, ως γνωστόν, οι φωτογράφοι έχουν κάτι στερεότυπες φράσεις τις οποίες λένε κατά την στιγμήν της φωτογραφίσεως. Ένας φωτογράφος προσκλήθηκε να φωτογραφήση κάποιον νεκρό επισήμον άνδρα και άφού έτοιμάσε τή μηχανή του λησμονώντας ποιόν έχει μπροστά του άναφώνει :

— Τώρα μή κινείσθε ... και ... τό πρόσωπο γελαστό !

**

ΠΑΙΔΙΚΗ ΑΦΕΛΕΙΑ

Ό Μιμήκος πρός τόν παππούν :
— Σήμερα, παππού, στόν περίπατο είδαμε δύο γαϊδουράκια. Τό ένα ήτανε λίγο μεγάλο· τό άλλο ήτανε μικρό-μικρό. Νά, τόσο !

Ό παππούς :—Και πόσο ήτανε μεγαλύτερο ;
— Ήτανε σάν κι' έμένα μικρό.
— Και πόσο ήτανε τό άλλο ;
— Νά τόσο ... σάν κι' έμένα επάνω κάτω, παππού.
Ό μικρός άδελφός Γεώργιος άκούσας τόν διάλογον :
— Δέν ντρέπεσαι, Μιμήκο, τί λές ; έχει γαϊδουρί τόσο μεγάλο σάν τόν παππού ;

T. A. N.

Έκείνη—Ήκουσα πάντοτε να λέγουν ότι ό έρως είναι τυφλός.
Έκείνος—Ναι· άλλ' ό γάμος είναι ό καλλίερος όφθαλμίατρος.

**

Είς τό δικαστήριον :
— Πώς ; επικαλείσθε την έπιείκειαν του δικαστηρίου, πρδ του όποιου παρουσιάζεσθε 9 φος ;
— Άκριβής παρακαλώ να θεωρηθώ ως πελάτης.

**

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΚΡΙΣΙΝ

— Λέγει πώς δέν είναι ό δολοφόνος, άλλ' είς δημοσιογράφος μετρησιμένος.
— Τώρα θα τό καταλάβωμεν, θα τού ύπαγορεύσωμεν κάτι τι διά να ιδώμεν αν γράφη χωρίς λάθη.
Και ό κατηγορούμενος :
— Ανόητοι ! νομίζετε πώς είναι άπαραίτητον σήμερον δι' ένα άνθρωπον των γραμμάτων να ξυύρη όρθογραφίαν.

**

ΕΞΩΘΕΝ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥΡΓΟΔΙΚΕΙΟΥ

— Δέν μου λές ποιός ό λόγος να τόν καταδικάσουν είς 109 έτών φυλάειν ;
— Μα φαίνεται ότι ήτο ένοχος
— Άφες τα ... όλοι πεθαίνουν πριν άποτίσουν την ποινήν τους.

**

ΕΙΣ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ

— Έχω κάτι πόνοους στό κεφάλι, αιδάνομαι ότι χάνω τό μνημονικό μου.
— Όσο γι' αυτό δέν άμφιβάλλω.
— Πώς αυτό ;
— Άλλοίμονον ! από τόν καιρό που λησμονείτε ... να πληρώνετε τόν λογαριασμόν μου.

**

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Διδάσκαλος έρωτών τόν μικρόν Νίκον :

— ... Λοιπόν είκοσι πλην είκοσι ;
Ό Νίκος σιωπά.
Διδάσκαλος.—Νά, διά να τό καταλάβης καλλίτερον. Υπόθεσε ότι έχεις 20 λεπτά μέσα είς την τσέπη σου και ότι τά χάνεις αυτά τά 20 λεπτά. Τί θα έχη ή τσέπη σου ;

Νίκος.—Καρμιά τρύπα !

T. A. N.

**

ΕΙΣ ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

— Κατηγορούμενε, δέν όμιλούς είς τούς δικαστάς με τά χέρια της στής τσέπης.
— Κύριε Πρόεδρε, κατηγορούμαι έδω ότι έβαλα τά χέρια μου σε ξένες τσέπης, που θέλετε λοιπόν να τά βάλω ;

**

— Γκαρσόν :
— Ορίστε κύριε.
— Άλλαξε τό νερό της μποτίλιας αυτής ... είναι θολό ...
— Έχει λάθος ό κύριος ... ή αράφα είναι λερωμένη.

**

Ό κ. Τ. άνθρωπος των γραμμάτων γνωστός όχι τόνον από τά έργα του, όσον διότι δέν έξοφλεί τούς λογαριασμούς του, δειπνεί με φίλους του είς τό έστιατόριον «Αβέρωφ».
Μετά τό δειπνον, άποτεινόμενος είς τόν ξενοδόχον :
— Πέρασε τα είς τόν λογαριασμόν μου, λέγει με ύφος σοβαρόν.
Και ό ξενοδόχος :
— Νομίζω πώς πρέπει να τά περτίσω είς τόν ιδιόν μου.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΟΝΗΡΙΑ

Ένας μικρός μπαίνει σ' ένα μπακάλικο :
— Ένδεκα οκάδες καφέ πρds επτά δραχμές την οκά, παραγγέλει μ' όλη την ψυχραιμία του.
— Μάλιστα ... Τί άλλο ;
— Δέκα επτά σπαρματσέτα πρds μία-μιση δραχμή τό καθένα.
— Τί άλλο ;
— Τέσσερες ήμισυ οκάδες ζάχαρη πρds 2.85.

Και βγάζοντας ένα σημειωματάριο από τή τσέπη του, τό συμβουλεύεται και εξακολουθεί :

— Είκοσι οκτώ οκάδες πετρέλαιο πρds τρείς δραχμές. Αυτά είναι όλα. Κάντε μου τό λογαριασμό.
Ένώ ένας μπακαλόγας έτοιμάζει την παραγγελία, ό μπακάλης κάνει τό λογαριασμό και δίνοντας τον στον μικρό, τού λέει :
— Θα μου τά πληρώσεις, μικρέ μου, ή να τά βάλω στό λογαριασμό της μαμάς σου ;
— Τί την ανακατώνεις έδω τή μαμά μου, άπαντά ό μικρός άφού έβαλε τό λογαριασμό στην τσέπη του. Πρόκειται για την άσκηση αριθμητικής που μου έβαλε ό δάσκαλος και που δέ μπορούσα να την λύσω μόνος.

ΣΑΣΑ ΓΚΙΤΡΥ

Η ΠΡΟΑΙΣΘΗΣΗ

ΑΙΣΘΗΣΕΩΝ

Όταν σε τρώει τό δεξιό χέρι στην παλάμη θα δώσης χρήματα — β) όταν σε τρώει τ' άριστερό θα πάρης — γ) αν σε τρώει (γαργαλίζει) τ' αυτί σου μουσαφίρη θάχης σίγουρα — δ) αν ξεπετά (συσπάται) τό μάτι, τά βλέφαρα των ματιών, (σπασμός των βλεφάρων), κάποιο φίλο στενό θα ιδής πούταν χρόνιμ' μακρυά σου — ε) αν αισθανθής βοή στ' αυτιά σου, έξηση ξαφνική θα πάρης, καλή ή κακή.

ΤΟ ΡΑΠΙΣΜΑ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ

Σε σκοτεινά σοκάκια, σε σκοτεινά και φόβια σπήλαια, σ' άπόμερα μέρη που σου προκαλούν τή φρίκη και άνατριχίλα, μέσ σ' αυτά την νύκτα ως επί τό πλείστον παραδέχεται με πίστη ό λαός, πώς ύπάρχει τό Κακό συνάπανημα, ή κακή ώρα, ό Διάβολος.— Όταν διαβάτης θελήση να περάση και τύχη ή κακή ώρα, άκούει ξαφνικά ένα βούισμα δυνατό στ' αυτιά του, σάν να σφυρίξη βαπόρι ή τραίνο· τότε πιστεύει πώς ό διάβολος τόν έράπισε (έχαστούκισε, έσκαμπίλισε).— Άπό την κακή στιγμή εκείνη, ό άμοιρος διαβάτης άρρωστώ ή δέν γίνεται καλά ποτέ του, έκτός εάν χειράρης παπας — με καλό χέρι — εύσεβής, τίμιος, άγιος, τού διαβάσει με εύλάβεια τούς έξορκισμούς πολλές φορές.

Ο ΚΕΡΑΥΝΟΣ (τ' άστροπελέκι)

Ό Λαός πιστεύει πώς ό Κεραυνός είναι Πέτρα που πέφτει άπ' τ' άστρα, (είναι σάν να λέμε λευκόλιθος, τιτανόλιθος, μαλακός λίθος). Είναι μεγάλη ευτυχία σε κείνον που θα βρή κομμάτι από κεραυνό (άστροπελέκι) στό μέρος που πέσει. Βρίγνεται καμιά φορά, σάν τ' αυγό της πέδουκας, σάν είδος μαρμαρόπετρας (λευκής σάν μάρμαρο πέτρας), ή σάν μικρά μικρά πετραδάκια. Είναι ευτυχής και έχει μεγάλη χαρά εκείνος που θα βρή κομμάτι κεραυνού —τό φτιάχνει σάν φυλαχτό και τό φορεί επάνω του— έχει την ίδια δύναμη —με τό «τίμιο ξόλο»— δέν φοβάται από μαχαίρι ή σφαίρα— τόν προστατεύει από κάθε κακό συνάπανημα και τόν βοηθεί στις δουλειές του. Μόνο άπ' την πέτρα φοβάται. Έκείνος που φορεί τόν Κεραυνό, πρέπει να νηστεύη ταχυτά, να τό προσκυνά, να μή κάνει άτιμίες, να μή λήη ψέμματα να μή κλεψή να τό θυματίζει σε κάθε γιορτή, να μην τό φορή όταν θα χύνη νερό του, —να τό προσέχη και να τό σέβεται σάν άγια είκόνα ή άγια λείψανα—.

ΣΕΙΣΜΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΛΑΟΝ

Σεισμός συμβαίνει όταν άστρο πέση πάνω στη γή· τότε σειεται ό τόπος, γκρεμίζονται χωριά και πόλεις, σκοντώνονται άνθρωποι, βουλιάζουνε διάφορα μέρη,

προσουλίζονται στεριές, σχηματίζονται θάλασσες, κατακυλόνε βράχια, γεννιέται ό τομός, ή άπελπισία, ή προσευχή —τό «Παναγία μου πρόφταξ»— πλημμυρίζει την άτμόσφαιρα.

Στά 1856 στην Κρήτη συνέβηκε ένας σεισμός, που δέν τόν ξεχνά ό κόσμος.— Πανωλεθρία παγαματική —χωρίς καταστροφήκαν— πόλεις μετεβλήθησαν είς σωρόν έρειπίων, χιλιάδες άνθρωπων έσκοτώθηκαν και άπόθαναν έκ συγκοπής. Η κρίση παντού —άπελπισία βσιλεύει φωνές ύψώνονται μέχρι του Θρόνου του Θεού —μουγκοίσματα και άλλαλαγμοί. . . Τό Κάστρο (Ήράκλειο) καταστράφηκε. Μεγάλο άστρο, άκουσε να λέγουν, έπεσε κα ορίκινα.— Όταν ή Σαντορίνη και τ' άλλα νησιά χωρίστηκαν από την Κρήτη, και σχηματίστηκε θάλασσα μεταξύ των—λένεται υπό της λαϊκής μούσης, ότι έπεσε— μεγάλο άστρο· και βούλιαξε τόν τόπο.— Έπίσης πολλοί παραδέχονται ότι σεισμός—όρηγ ή Θεού «ό έπιβλέπων επί την γήν και ποιών αυτήν τρέμειν». Άλλοι πάλι πιστεύουν —πώς μέσα στη γή, έχουν στήσει «χαρκηδιδ σιδηρουρνείος» άράβητες— Πυθώνων σίδηρα πολλά και όταν πυρακτωθούν— τρέμει ή γής και γίνονται οι καταστροφές—.

Άλλοι πάλι σαφέτεροι —λέγουν πώς σεισμός γεννιέται από τό μέταλλο, που να σωριασμένο στό σπλάχνα της γής— χωρίς ναχουν όμως σαφή ιδέα τι είναι αυτό τό περίφημο μέταλλο.

ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Ό Λαός πιστεύει ότι, όταν θα βγή κνινούργιο φεγγάρι, κάθε άνθρωπος δέν πρέπει να κυτάξη άμέσως άλλον άνθρωπον ή ζώο, ή άλλο τι, γιατί κινδυνεύει τά του γίνη κακό. Πρέπει πρώτα να κυτάξη «τά νύχια του» και ύστερα άλλο πράγμα έμφυχο ή άψυχο.

«Πολυτεχνάς και ρημοσπιτάς».

Έννοεί κείνους που άσχολούνται με πολλές δουλειές, χωρίς καμιά να ξετελεύθουν

—βρίσκονται σε κάθε δουλειά—στην άρχή—και ποτέ στο τέλος—. Ποτέ δηλ. δέν φέρουν άποτέλεσμα—. Κι' έτσι μ' αυτή τή νοοτροπία και τακτική τους, στα τελευταία, ρημάζουν την περιουσία τους, πωλούν τό σπίτι τους, καταστρέφονται.

Άπου περπατεί μαζώνει κι' άπου κάθεται μαργώνει (παγώνει).

Έννοεί κείνους, που διά της εργασίας και προσευτικότητας, ευημερούν και ευτυχούν, κατακρίνει δέ τούς τεμπέληδες που διασκόως δυστυχούν και πεινούν, διότι δέν θέλουν να εργασθούν —παγώνουν καθήμενοι, και δέν κάνουν δυδ βήματα να ξεσταθούν— στα τελευταία, ψοφούν την πείνα.

«Βοήθα μ' Αϊ Γιώργη μου» μά σ τ ι ε και σ ύ τά πόδια σου».

δηλ. να παρακαλής τόν Θεόν και τούς άγίους του, να σε συντρέξουν διά της άοπάτου δυνάμεώς τ ο ν σε κάθε σου δουλειά και επίχειρηση, άλλ' όμως και να κινείσαι, να εργάζεσαι γι' να έπιτύχη· (Σύν Άθηνά και χείρα κίνει)

«Τά ξένα χέρια άνάπνευ, μά δέν θεράπευε (άναπαύουν μά δέν θεραπεύουν).

Έννοεί κείνους, που διαρκώς βάζων ξένους στις δουλειές των, χωρίς αυτοί να άνακατεύονται καθολοκληρίαν. «Τά ξένα χέρια άναπαύουν μά δέν θεραπεύουν» λέει ό λαός. Ό ξένος είναι ένος όσο κι' αν φαίνεται πώς πονει τή δουλειά. Σου παρουσιάζει ίσως δουλειά πολλή, για να πάρη χρήματα περισσότερα, άλλ' ή δουλειά αυτή είναι έλλειπής και άτελής, όσο και αν θέλη να σου την παρουσιάση τέλεια. Τό καλύτερο είναι να κάνη τις τή δουλειά του μόνος του εάν μπορή να την φέρη εις πέρας παί να την άναθέτ η είς ξένους.

Άπου δέν βοηθά τού σπιτιού του χαλά και τόν πλακώνει.»

Έννοεί κείνους, π' αφήνουν στην τύχη τούς εαυτούς των, ενώ άπεναντίας τρέχουν, κοπιάζουν και θυσιάζουν πολλάκις εαυτούς για τό συμφέρον των άλλων.— Αυτή μάς διδάσκει και μάς υπενθυμίζει τό γνωστόν σοφόν του σοφού. «Βοήθει σ' αυτόν» και τό του Χριστού «έν τω πέτω των δυνάμεών σου βοήθα τόν πληστόν σου».

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

— Φαιδρά άνάγνωσις είναι τόσον χρήσιμος είς την ύγείαν, όσον και ή γυμναστική είς τό σώμα.

Κάντιος

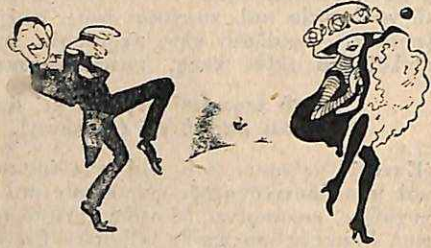
— Κερδίζει κανείς τά τρία τέταρτα της ζωής του άσπεύγων τάς άνωφελείς άναγνώσεις.

— Ό άνθρωπος είναι παιγνίδι της τύχης, κατοικία των αισθημάτων, άγγειον του πνεύματος και άπαίτησις της γής.

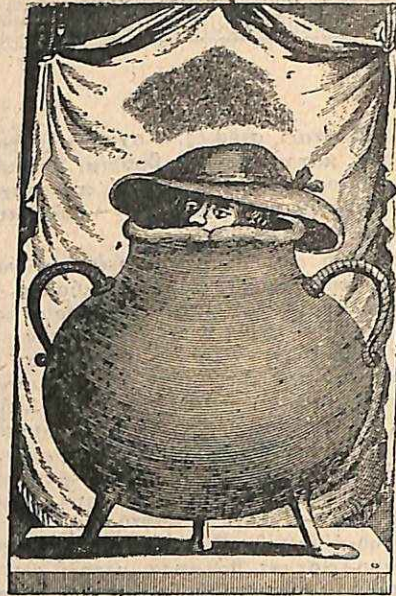
Άριστοτέλης

— Εύτυχέστεροι των ανθρώπων είναι οι μουσικοί· παίζουν όταν εργάζονται και εργάζονται όταν παίζουν.

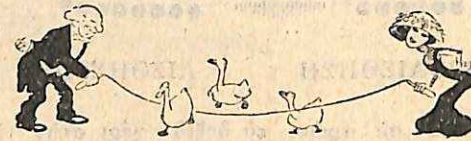
ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

—Μω ε κόμματος! Αϊ; "Αντε καὶ ποῦ
θα μού .ι.η.

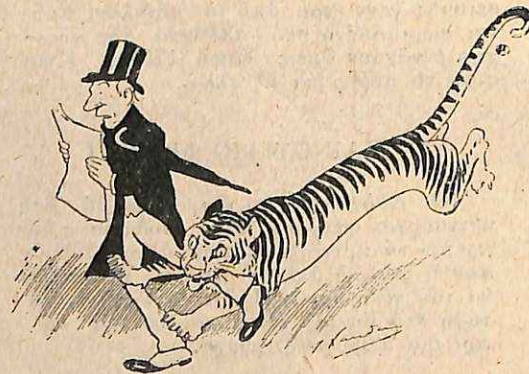
—Αἶ βρε ὕπνο πού σου τὸν τράβηξα
δῶ μέσα! Θανμάσια κρεββατοκάμαρα.
"Αμ καὶ ἤξερε ὁ μακ ρίτης ὁ Διογέ-
νης ἀπὸ τ τοια πὸν πρῶ-ος ἐγκαινίασε
αὐτὲς τὲς θανμάσιες κρεββατοκάμαρες.

Τὰ παιδιά παίζει

—Θὰ κάνουμε πολὺ ταιριαστὸ ἀντρό-
γυνο.Τί λέτε σεῖς Κύριε; — Μὰ...
—Μὰ ἀκριβῶς διὰ νὰ φέρουμε τὴν
ισορροπία.

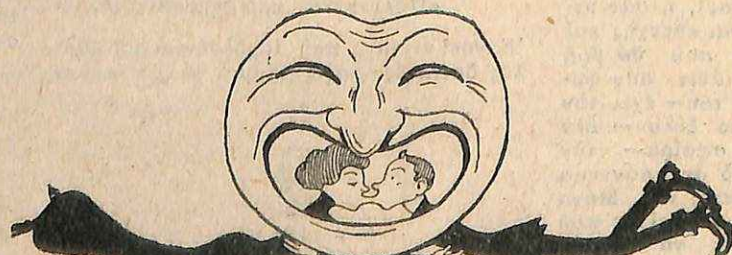
(Ὁ ἀ-ορροφημένος ἐφημεριδοφάγος)
—«Μὴ μού τοὺς κύκλους τάραιτε».

Ἐν ἐρω-ικῇ διαχύσει ἐπῆρε τὴν
πέννα νὰ γράψῃ στὸν Καλό της.

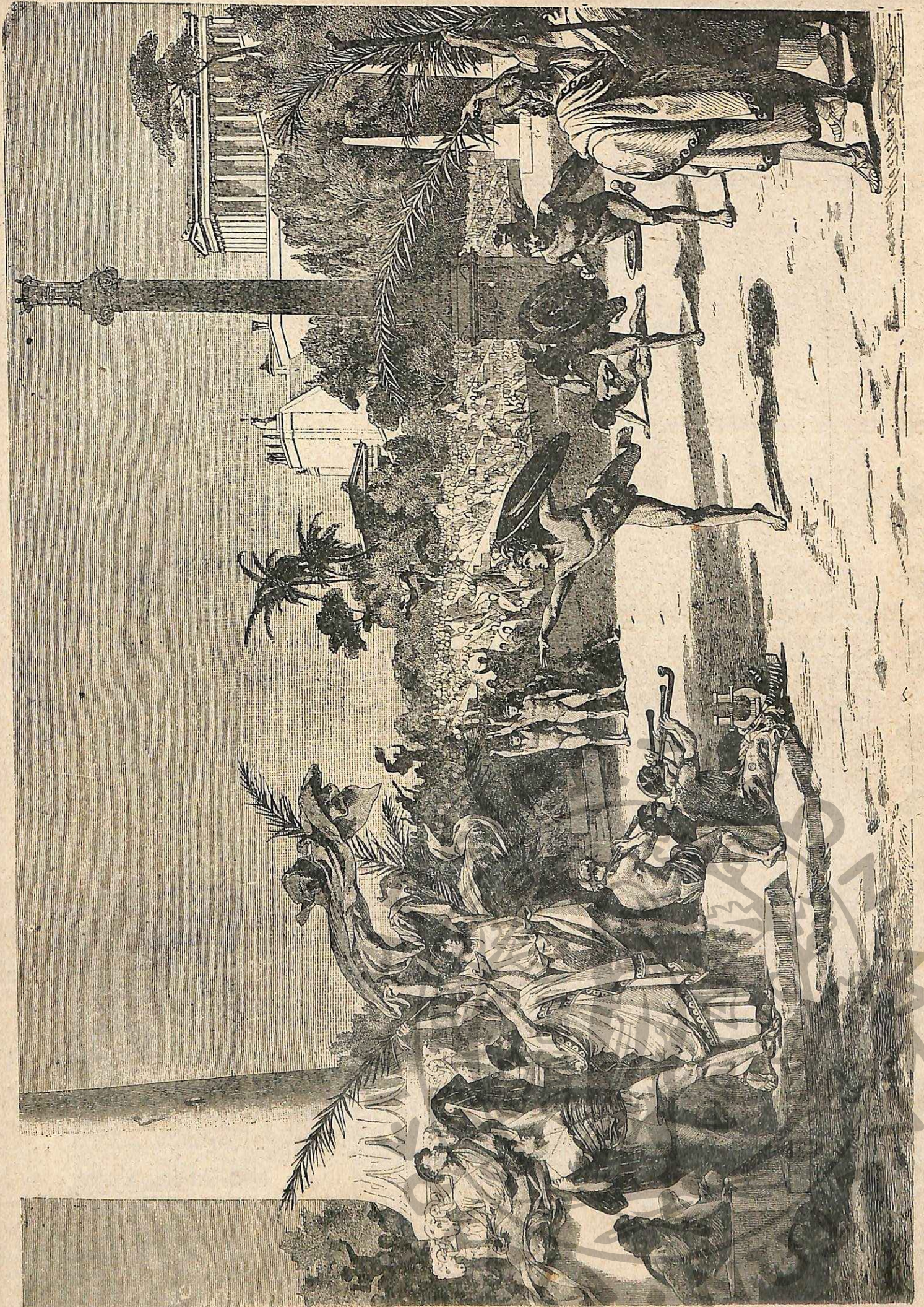
—Σέρετε, Κύριε, τὶ εὐγενικοὺς τρό-
πους ἔχει; Βλέπετε πὼς κρατᾷ τὸ
καπέλλο του; Ἀκριβῶς ὅπως σεῖς.
"Αν τὸν πάρετε, θὰ ἔχετε ἓνα πολὺ
ταιριαστὸ σύντροφο.

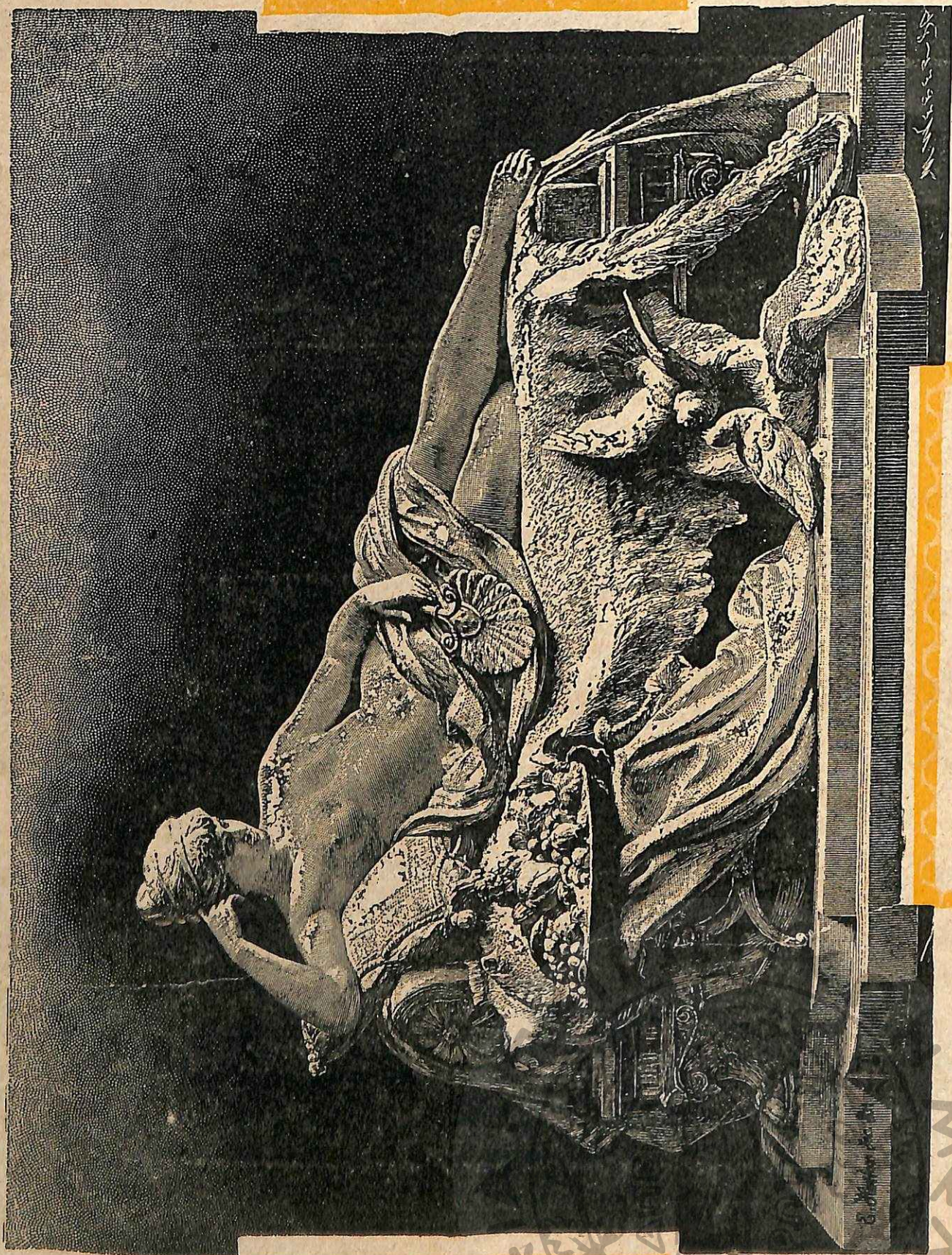
—Βρε ἀναιδέστατοι. Λέν ντοπέσαστε νᾶρχεσθε ὑπὸ κάτω
ἀπὸ τὴν μύτη μου νὰ φιλιώσασθε;

—Εἶμαι καὶ φαίνομαι
δσήμης καὶ λιβέντης πὸν
ὄλι τὰ κορίτσια κυττά-
ξον-ας με ξελεγώνονται.
Ὅρῃς;

Οἱ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες παρ' Ἀρχαίους

ΑΣΠΑΣΙΑ